

Deze pdf is een kopie van het Duurzaamheidsrapport van 2018 dat voordien op de website rse2018luminus.be gepubliceerd stond.

De website werd offline gehaald. Dit document is niet geschikt is om af te drukken."

Duurzaamheidsrapport

Duurzaamheidsrapport 2018: onze challenges & resultaten

Dit GRI-rapport (in overeenstemming met de normen van het "Global Reporting Initiative") is bestemd voor **al onze stakeholders**: klanten, medewerkers, leveranciers, opiniemakers, media, specialisten duurzame ontwikkeling enz. Gezondheid en veiligheid op het werk, kwaliteit van de diensten, ecologische voetafdruk, bescherming van de ecosystemen... In totaal worden er zestien "prioritaire thema's" behandeld in zes hoofdstukken die onze processen en resultaten in ethische, zakelijke, economische, ecologische en sociale aangelegenheden beschrijven. Op het adres csr@luminus.be kunt u opmerkingen, vragen of suggesties ter verbetering achterlaten. Veel leesplezier!

Woord van de voorzitter

Paul De fauw

Een heel ambitieus investeringstraject

MVO rapport Luminus 2018 voorzitter voor Adobe Acrobat Document [81.4 KB]

Download

Bericht van de Chief Executive Officer

Grégoire Dallemagne

Samen maken we het verschil, voor onze klanten en de planeet

MVO rapport Luminus 2018 CEO bericht.pdf Adobe Acrobat Document [1.4 MB]

Download

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Vier heel opvallende feiten in 2018

Anderlechtse Haard: renovatie van de verwarmingsinstallatie bijna beëindigd

Een eerste windmolenpark in bosbouwgebied in Lierneux

Nieuwe kantoren in Luik: 35% minder CO₂-uitstoot

Gent-Harm: een grote opslagtank voor minder uitstoot

Andere opvallende feiten in 2018: [meer lezen](#)

Zes kerncijfers

0 ongevallen met werkverlet in 4 jaar

22,2 MW zonnepanelen geïnstalleerd bij klanten

186 windmolens of 440 MW vermogen

Belastingen betaald in België: 35 M€

MVO-prestaties volgens EcoVadis: 85/100

Investeringen in hernieuwbare energie: 225 M€ in 3 jaar

Alle kerncijfers 2018: [meer lezen](#)

Documenten om te downloaden

Tijdens de zomer 2018 werden twee uittreksels uit het Duurzaamheidsrapport 2018 opgemaakt, om het grote publiek beter te kunnen informeren.

Indicatorenboek

Deze folder van 12 pagina's herneemt de meeste indicatoren van dit verslag: koolstof-voetafdruk, kwaliteit van de diensten, veiligheid en gezondheid op het werk, financiële resultaten, enz.

Luminus Overzicht Indicatoren 2018.pdf Adobe Acrobat Document [155.0 KB]

Download

Opvallende verwezenlijkingen

Ontdek de belangrijkste verwezenlijkingen van Luminus in 2018, zowel qua energie-oplossingen, hernieuwbare energie, bescherming van ecosystemen et bedrijfsontwikkeling.

Luminus Belangrijkste Verwezenlijkingen 2 Adobe Acrobat Document [3.3 MB]

Download

Het rapport 2018 in een notendop: 16 prioritaire thema's

In het Luminus-rapport van 2018 worden 16 thema's in de ruimste zin van de term volgens het GRI, prioritair behandeld. Dit zijn immers de thema's waar de stakeholders de meeste informatie over verwachten, en dit op het vlak van uitdagingen, processen en resultaten.

Onze groei in windenergie in beeld

Video gemaakt naar aanleiding van de vergadering met alle medewerkers in november 2018, om onze groei in windenergie te benadrukken.

Meer weten over dit GRI-rapport

[Wijzingingen in het rapport van 2018](#)

[Index GRI](#)

Een selectie uit de opvallendste feiten van 2018

Vier jaar zonder ongevallen met werkverlet, 1 800 leden voor onze windcoöperatie, eerste windturbine in een industriezone in Wallonië, voortgang van de werkzaamheden in het kader van de energieprestatiecontracten in Anderlecht en Luik, energie-efficiëntieoplossingen voor Senior Living Group, UCB en de Waalse snelwegen... Ontdek hieronder de opvallendste feiten van 2018.

Vier jaar zonder ongevallen met werkverlet

In 2018 waren er bij Luminus voor het vierde jaar op rij geen arbeidsongevallen met werkverlet. Dit is het resultaat van een voortdurende inspanning van iedereen om op het werk en daarbuiten van veiligheid een topprioriteit te maken.

In 2018 werd in totaal 5 502 uur besteed aan veiligheid.

[Meer informatie over beveiliging](#)

Frequentiegraad van ongevallen met werkverlet

EcoVadis-score: MVO-prestatie van Luminus nv blijft uitzonderlijk, met 85/100

Met een score van 85/100 in 2018 prijkt Luminus, net zoals in 2017, bovenaan in de top 1% van de 55 000 door EcoVadis beoordeelde bedrijven in 150 landen. Het gemiddelde van de sector bedraagt 50/100.

[Meer lezen](#)

Energieprestatie van de Anderlechtse Haard: de renovatie is bijna voltooid

Het doel van het 12-jarige contract met de Anderlechtse Haard dat in 2016 werd ondertekend, is de ecologische voetafdruk en de energiefactuur van de 2 416 appartementen te verminderen.

Eind december 2018 waren alle geplande werkzaamheden uitgevoerd, behalve de renovatie van één ketelhuis.

[Meer lezen](#)

Energie-efficiëntieoplossingen voor woonzorgcentrum van Senior Living Group

In 2018 gingen twee dochterondernemingen van Luminus, Gezel II en Insaver, aan de slag in woonzorgcentrum Damiaan om er te isoleren, de verwarming te renoveren en er zonnepanelen te installeren.

[Meer lezen](#)

UCB: warmtekrachtkoppeling en warmtepomp om de uitstoot te verminderen

UCB deed een beroep op Luminus en zijn dochteronderneming Vanparijs Engineers voor de installatie van een warmtekrachtkoppeling op het dak van een van zijn gebouwen. Dit maakt deel uit van het actieplan van UCB om zijn milieu-impact tegen 2030 te verminderen.

[Meer lezen](#)

76% energiebesparing voor het Waalse wegennet dankzij het consortium LuWa

Het consortium LuWa, opgericht door Citelum, Luminus, CFE en DIF, heeft het contract binnengehaald voor de modernisering, de financiering, het beheer en het onderhoud van de openbare verlichting op de verkeersassen en snelwegen in het Waalse gewest. Een grootschalig project, waarbij 100 000 verlichtingsarmaturen over 2 700 kilometer vernieuwd zullen worden.

[Meer lezen](#)

Windmolen coöperatie: 1830 leden

Op 5 juni 2018 werd de tweede algemene vergadering van de coöperatie EDF Luminus Wind Together cvba gehouden. Voor het tweede jaar op rij werd de coöperanten een dividend van 4,4% toegekend.

[Meer lezen](#)

Eerste windturbine in een industrieterrein in Wallonië

In oktober 2018 kon Luminus de eerste windmolen in een industriepark in Wallonië inhuldigen, op het terrein van het bedrijf Fri-Pharma. Dankzij deze windmolen van 2,2 MW kan Fri-Pharma zijn kosten drukken en zijn ecologische voetafdruk verkleinen.

[Meer lezen](#)

Eerste windmolenpark in bosbouwgebied

In 2018 begon Luminus met de bouw van het eerste windmolenpark in Belgisch bosbouwgebied. Het park telt in totaal 6 windturbines van 3,2 MW, het equivalent van het elektriciteitsverbruik van 9 200 huishoudens. Er werden voor dit project vrijwillig compenserende maatregelen genomen om de biodiversiteit te beschermen en te ontwikkelen.

[Meer lezen](#)

Een gigantisch warmwaterreservoir om de uitstoot van de stadsverwarming te verminderen

Op zijn site in Gent-Ham heeft Luminus een oude opslagtank voor stookolie omgebouwd tot een warmwaterreservoir. Dankzij dit reservoir van 4,5 miljoen liter kan de uitstoot van het stadsverwarmingsnet van Gent worden verminderd.

[Meer lezen](#)

Gecombineerde cyclus van Seraing vervroegd weer op de markt

Op 15 oktober 2018 werd de gecombineerde cyclus van Seraing op vraag van de overheid vervroegd opnieuw in gebruik genomen. Dankzij een wijziging van de onderhoudsschema's en de werktijden kon de heringebruikname twee weken vroeger dan gepland doorgaan.

[Meer lezen](#)

Tijdelijke heringebruikname van de gecombineerde cyclus van Gent-Ham

De gecombineerde cyclus van Gent-Ham werd eind oktober 2018 weer tijdelijk in gebruik genomen om bij te dragen tot de elektriciteitsbevoorrading van het land.

[Meer lezen](#)

Nieuwe kantoren in Luik: energie-efficiëntie en new working

In januari 2018 verhuisden een honderdtal werknemers van Luminus in Luik naar een energiezuinig gebouw op enkele kilometers van hun vorige kantoorgebouw. Een jaar later zijn de resultaten goed, zowel wat de energie-efficiëntie als het welzijn van de werknemers betreft.

[Meer lezen](#)

Meer weten over...

[Kerncijfers](#)

[Bestuursorganen](#)

OPVALLENDE FEITEN

- KERNCIJFERS
- BESTUURSORGANEN
- CONTEXT EN EFFECTEN
- STAKEHOLDERS
- VERBINTENISSEN 2030
- 16 GRI-thema's --
- ETHIEK EN NALEEVING
- KLANTEN
- INNOVATIE
- MILIEU
- FINANCIËLE RESULTATEN
- HUMAN RESOURCES
- Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Kerncijfers 2018

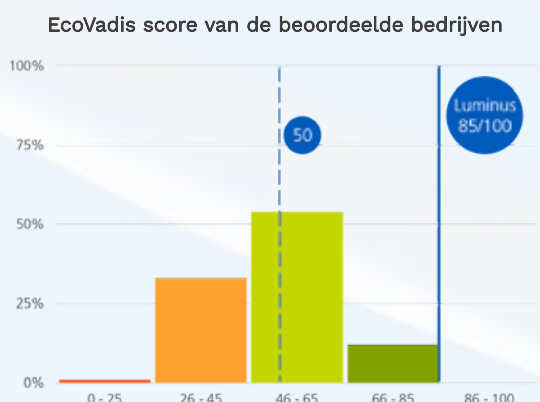
Ethiek

EcoVadis score blijft uitzonderlijk: 85/100

- 0 lokale waarschuwingen in verband met aankopen
- 0 incidenten gemeld aan EDF Groep
- 5 interne audits die afgerond zijn tijdens het jaar
- 62 nieuwe medewerkers die de e-learning over de gedragscode hebben gevolgd (stand van zaken op 31 december 2018)

Score van de door EcoVadis beoordeelde bedrijven in de sector "Electriciteit, gas, stoom en klimaatregeling". In donkeroranje staan de scores "onvoldoende", in lichtoranje de scores "onvolledig", in lichtgroen de scores "matig", en in dennengroen de scores "geavanceerd". Het gemiddelde van de beoordeelde bedrijven wordt weergegeven met een stippellijn.

Milieu

Het toonaangevende wind- en waterkracht bedrijf van België

- 25 extra windturbines
- +17% geïnstalleerd windvermogen
- 716 GWh geproduceerde windenergie
- 206 GWh geproduceerd door waterkracht
- 420 427 ton CO₂ vermeden* dankzij onze hernieuwbare elektriciteitsproductie in België
- 83 M€ geïnvesteerd in hernieuwbare energie
- 1 019 kilotons CO₂ uitstoot van het productiepark
- 0 milieu-incidenten
- 805 ton afval verzameld uit de Maas
- 94% gerecycleerd afval

Windmolenpark op 31 december

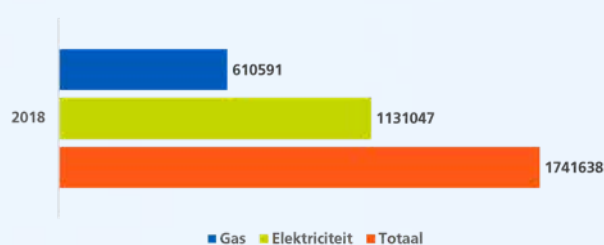

Bron: Luminus.

*in vergelijking met een stoomgasturbine die 456 kgCO₂ MWh uitstoot (geldende waarden in Wallonië).

Klanten

5-sterren dienstverlening

Verkoop van gas: 14,9 TWh

Verkoop van elektriciteit: 12,3 TWh

Bron: Luminus.

- 536 551 klanten die hebben gekozen voor "groene" elektriciteit
- 30% van de gasverkoop is CO₂-gecompenseerd
- 65% maandelijkse facturen verstuurd zonder papier
- 22,2 MW zonnepanelen geïnstalleerd bij klanten
- +41 Net Promoter Score nieuwe diensten

Innovatie & Economische prestaties

Gedaald bedrijfsresultaat en stijgende investeringen

- 2,39 miljard euro omzet
- 64,8 miljoen euro nettoresultaat
- 124,6 miljoenen euro beleggingen
- 35,03 miljoenen euro aan belastingen en heffingen

Human resources

Geen enkel ongeval met werkverlet in vier jaar bij Luminus N.V.

- 0 ongevallen met werkverlet
- 41% vrouwen
- 10 nationaliteiten
- 909 werknemers Luminus NV
- 2066 werknemers Luminus "Groep"

- 79% motivatie graad
- 51% interne promotie

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Meer weten over...

Opvallende feiten

Bestuursorganen

Bestuurorganen

Woord van de voorzitter

Paul De fauw

Een heel ambitieus investeringstraject

MVO rapport Luminus 2018 voorzitter voor Adobe Acrobat Document [81.4 KB]

Download

Bericht van de Chief Executive Officer

Grégoire Dallemagne

Samen maken we het verschil, voor onze klanten en de planeet

MVO rapport Luminus 2018 CEO bericht.pdf Adobe Acrobat Document [1.4 MB]

Download

Samenstelling van de raad van bestuur

Eind december 2018, bestaat de raad van bestuur van Luminus uit 12 bestuurders:

- vijf voorgedragen door Belgische aandeelhouders
- zeven voorgedragen door de EDF Groep.

De voorzitter van de raad is Paul De fauw.

Download de samenstelling van de raad van bestuur op 31 december 2018:

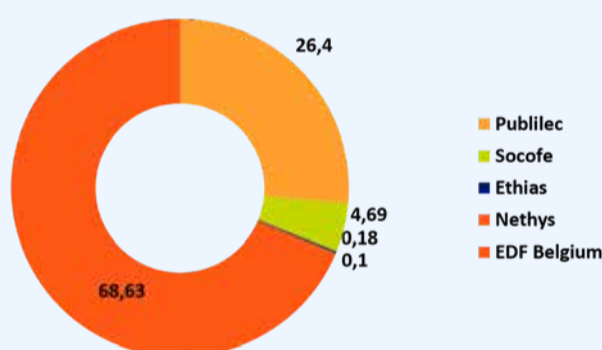

Raad Luminus 2018 NL.pdf Adobe Acrobat Document [12.8 KB]

Download

Vier Belgische aandeelhouders bezitten 31,4% van het kapitaal

Aandeelhouderspercentage (%):

Bron: Luminus.

Bestuur: regelmatige vergaderingen van bestuursorganen

6 vergaderingen van de raad van bestuur

De raad van bestuur bepaalt het beleid en de algemene strategie van het bedrijf en houdt toezicht op het operationeel beheer. De raad delegeert het dagelijks bestuur aan het uitvoerend comité. In 2018 waren er 6 vergaderingen.

9 vergaderingen van de drie gespecialiseerde comités

De raad van bestuur heeft drie speciale comités opgericht om zijn taken tot een goed einde te brengen. De leden van de comités zijn bestuurders die door de raad van bestuur zijn gekozen. Elk comité komt minstens tweemaal per jaar samen en telkens wanneer het nodig is in het belang van het bedrijf.

De comités:

- Het strategisch comité evalueert het strategisch plan van het bedrijf (bv. investeringsprojecten of overnames) en geeft advies over de te volgen richtlijnen. Het comité is twee keer bijeengekomen in 2018.
- Het comité voor audit en risicobeheersing controleert de betrouwbaarheid van de financiële informatie die aan de aandeelhouders wordt gegeven. Het doet aanbevelingen in verband met de boekhouding, de controle van de rekeningen en het budget en de kwaliteit van de interne controle. Het comité formuleert ook aanbevelingen voor het beleid in verband met grote financiële of operationele risico's. Dit comité is vier keer bijeengekomen in 2018.
- Het benoemings- en vergoedingscomité onderzoekt het verloningsbeleid van het bedrijf en volgt vooral de benoemingen, prestaties en verloning van de leden van het uitvoerend comité op. Het comité is drie keer bijeengekomen in 2018.

De Luminus Groep vandaag

Dochterondernemingen die energieprestaties leveren

Om onze klanten een compleet assortiment aan energiediensten en -oplossingen te bieden, hebben we verschillende overnames gedaan.

Tegenwoordig heeft Luminus "groep" bijna 2 000 mensen.

[Meer informatie over de Luminus dochterondernemingen](#)

De ontwikkeling van de Luminus Groep: historiek

Luminus Groep historiek 2018.pdf Adobe Acrobat Document [3.3 MB]

Download

Meer weten over...

[Context en effecten](#)

[Opvallende feiten](#)

[OPVALLENDE FEITEN](#)

[KERNCIJFERS](#)

BESTUURSORGANEN

[Woord van de voorzitter](#)

[Bericht van de CEO](#)

[CONTEXT EN EFFECTEN](#)

[STAKEHOLDERS](#)

[VERBINTENISSEN 2030](#)

[-- 16 GRI-thema's --](#)

[ETHIEK EN NALEVING](#)

[KLANTEN](#)

[INNOVATIE](#)

[MILIEU](#)

[FINANCIËLE RESULTATEN](#)

[HUMAN RESOURCES](#)

[Rapport & GRI-INDEX](#)

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Woord van de voorzitter

Paul De fauw

Een heel ambitieus investeringstraject

Luminus heeft zijn transformatie het hele jaar door voortgezet. Overnames, constructie, renovaties, reconversies... de ontwikkeling van energiediensten en -oplossingen en hernieuwbare energie wordt verdergezet. Opvallend in 2018 was de onbeschikbaarheid van Belgische kerncentrales en het toegenomen gebruik van de gascentrales, om de bevoorradingszekerheid van het land te verzekeren.

“In totaal investeerde Luminus in 2018 bijna 125 miljoen euro, waarvan 67% in hernieuwbare energie.”

In het kader van de transformatie van Luminus heeft de raad van bestuur in 2018 opnieuw verschillende grote investeringen voor de toekomst van de onderneming goedgekeurd:

- de renovatie van de waterkrachtcentrale van Monsin, voor 27 miljoen euro
- de oprichting van het consortium LuWa met Citelum, CFE en het investeringsfonds DIF, dat over een periode van 20 jaar meer dan 500 miljoen euro zal investeren in de ontwikkeling van een zuinig en intelligent verlichtingssysteem op de Waalse autosnelwegen.

De raad is ook zeer verheugd over:

- de vooruitgang van twee zeer belangrijke windmolenparken in Lierneux en Villers-le-Bouillet, samen goed voor een investering van 69 miljoen euro, goedgekeurd eind 2017
- de overname van verschillende bedrijven in Vlaanderen en Wallonië, via twee filialen van Luminus, ATS en Dauvister.

Een bijdrage in strijd tegen de klimaatverandering waarmee Luminus zijn leiderspositie behoudt in een uiterst competitieve sector. Die leiderspositie willen we behouden met een zeer ambitieuze doelstelling, namelijk bijna 300 MW bouwen in vier jaar om 730 MW te realiseren tegen eind 2022.

De centrale met gecombineerde cyclus van Seraing keert terug naar de markt

Met de evolutie van de prijzen op de groothandelsmarkten in het achterhoofd, heeft de raad van bestuur op 29 maart 2018 de terugkeer op de markt goedgekeurd van de centrale met gecombineerde cyclus van Seraing vanaf november. Dat was een moeilijke beslissing, aangezien de marges toen, bij gebrek aan een capaciteits-ondersteuningsmechanisme, nauwelijks de vaste kosten dekten. Dankzij de inspanningen van de teams die een vroegere indienstneming mogelijk hebben gemaakt, kon Seraing vanaf medio oktober bijdragen aan de bevoorradingszekerheid van het land.

Ik wil ook graag de teams in Gent-Ham bedanken. Zij hebben het mogelijk gemaakt om de gecombineerde cyclus die in 2017 gesloten werd, opnieuw op te starten. Dat was zowel een uitdaging op technisch vlak als voor onze mensen.

De onbeschikbaarheid van Belgische kernenergie tekent het afgelopen jaar

De onbeschikbaarheid van een recordaantal Belgische kerncentrales gedurende een groot deel van het jaar heeft de resultaten van het bedrijf op twee vlakken beïnvloed:

- de gascentrales werden vanaf oktober meer gebruikt en de marge op die activiteit nam toe
- het bedrijfsresultaat en het nettoresultaat gingen sterk achteruit, als gevolg van het gebrek aan inkomsten uit de nucleaire participaties van Luminus.

Onze teleurstelling op financieel vlak mag de goede operationele prestaties van Luminus en de dochterondernemingen niet overschaduwen. Dankzij de transformatie die enkele jaren geleden werd begonnen en de inzet van alle werknemers, kon het verlies veroorzaakt door onze nucleaire participaties gedeeltelijk gecompenseerd worden. Het bedrijf is op de goede weg om de uitdagingen van de energietransitie aan te gaan.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

Woord van de voorzitter

Bericht van de CEO

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Bericht van de Chief Executive Officer

Grégoire Dallemagne

Samen maken we het verschil, voor onze klanten en de planeet!

Om de uitdagingen van onze klanten en de planeet met elkaar te verzoenen, is de beste energie de energie die we niet verbruiken. Bij Luminus is het onze missie onze klanten te helpen om hun energieverbruik en CO₂-uitstoot te verminderen met energie-efficiëntiediensten en hernieuwbare energie. Zowel voor onze klanten als voor Luminus is dat eco-logisch, economisch en logisch.

In 2018 hebben we 922 GWh hernieuwbare energie opgewekt met windturbines en waterkrachtcentrales. Die stijging van 25% ten opzichte van 2017 hebben we te danken aan de verdere groei van ons windmolenpark.

67% van onze investeringen gaat naar hernieuwbare energie

In 2018 hebben we opnieuw massaal geïnvesteerd in hernieuwbare energie. We hebben de renovatie van de waterkrachtcentrale van Ampsin tot een goed einde gebracht en bereiden de renovatie van Monsin voor. Op basis van de ervaring die we opdeden tijdens de werken in Lixhe en Andenne, verwachten we dat deze twee jaar zullen duren.

Onze teams hebben alles in het werk gesteld om onze voortrekkersrol op het vlak van windturbines op land te versterken ten dienste van onze klanten.

- We hebben 22 nieuwe windturbines bijgebouwd, waardoor de teller op het einde van het jaar op 186 stond. Die zijn samen goed voor een totaal vermogen van 440 MW.
- We hebben de eerste windturbine in een Waals industriepark ingehuldigd, op een site van het bedrijf Fri-Pharma. Daarnaast hebben we het eerste windmolenpark in bosbouwgebied gebouwd, waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden voor windenergie uitgebreid werden.

In 2018 hebben we 922 GWh hernieuwbare energie opgewekt met windturbines en waterkrachtcentrales. Die stijging van 25% ten opzichte van 2017 hebben we te danken aan de verdere groei van ons windmolenpark.

Dankzij onze geplande projecten zullen we de komende vijf jaar aan een constant tempo kunnen blijven ontwikkelen. Als het regelgevingskader het toelaat is het onze ambitie om tegen 2022 met windturbines en waterkrachtcentrales een geïnstalleerd vermogen van 800 MW te bereiken.

En 2018 hebben we samen met onze dochterondernemingen Insaver en Dauvister 13,8 MW aan fotovoltaïsche panelen geïnstalleerd bij onze professionele en huishoudelijke klanten. Dat is drie keer meer dan in 2017.

Een uitzonderlijke prestatie van onze gascentrales

Wij dragen bij tot de energiebevoorradingszekerheid van ons land met onze gascentrales en met vraagbeheer bij onze klanten. Op die manier compenseren we het variabele karakter van zonne-, wind- en waterkrachtenergie.

We hebben het stadsverwarmingsnet van Gent verder kunnen uitbreiden en de werking ervan kunnen verbeteren door een van de stookolietanks van de site van Ham om te bouwen tot een warmwaterreservoir. Op dezelfde site hebben we samen met onze dochteronderneming VMI ook de ingebruikname voorbereid van een nieuwe warmtekraftkoppeling, met industriële warmtepomp. We werkten daarvoor nauw samen met de R&D-afdeling van de EDF-groep. Samen zullen deze aanpassingen de CO₂-uitstoot van de installaties verminderen.

We zijn erin geslaagd om de gecombineerde cyclus van Seraing twee weken vroeger dan verwacht opnieuw op te starten om de gevolgen van de onbeschikbare Belgische kerncentrales te beperken. Dankzij de inspanningen van de teams hebben we ook de gecombineerde cyclus van Gent-Ham, die eind 2017 definitief werd stilgelegd, tijdelijk opnieuw in werking gesteld.

Concrete verwezenlijkingen ten gunste van de biodiversiteit

Op vlak van milieu konden we dankzij de vooruitgang van het programma Life4Fish* de bouwkundige werken voorbereiden aan de stroomafwaartse visuitlaat van de waterkrachtcentrales van Grands-Malades en Ivroz-Ramet. Die zullen doorgaan in de zomer van 2019.

De bouw van het windmolenpark van Lierneux bewijst dat het mogelijk is om werken uit te voeren in bosbouwgebied met behoud van biodiversiteit. Na controle blijkt dat de maatregelen die genomen zijn in de buurt van de parken van Héron en Villers-Le-Bouillet doeltreffend zijn.

Dalende globale CO₂-uitstoot

In totaal is onze CO₂-uitstoot 9% gedaald, voornamelijk voor de verminderde aankoop van elektriciteit voor eindklanten (-37%). Aangezien maar weinig kerncentrales beschikbaar waren, hebben we het laatste kwartaal onze gascentrales meer moeten gebruiken. Dat heeft onvermijdelijk geleid tot een toename van onze CO₂-uitstoot. De verhoging van 7% werd gecompenseerd door onze hernieuwbare energieproductie, voornamelijk windenergie.

Klanten helpen om makkelijke en innovatieve oplossingen te kiezen

We blijven energieoplossingen op maat ontwikkelen om onze klanten tevreden te stellen. In 2018 gebeurde 68,7% van de interacties die we hadden met onze klanten digitaal.

We willen dat onze klanten onze beste ambassadeurs zijn en ons aanbevelen als energiepartner. In 2018 behaalden we een NPS*-score van 20 in de week na een contact en 41 voor de nieuwe diensten. Op commercieel vlak was er een zeer lichte daling van ons marktaandeel, dat ongeveer 20% blijft, ondanks het feit dat de Belgische switchgraad de hoogste van Europa blijft.

Multiservice-aanbiedingen om de koolstofvoetafdruk van bedrijven te verkleinen

Onze klanten beseffen meer dan ooit dat energie-efficiëntie geen kostenpost is, maar een investering. Daarom blijven we ons netwerk van professionals versterken om onze klanten te helpen hun energieverbruik te verminderen en waarborgen.

Met onze steun hebben onze dochterondernemingen ATS en Dauvister overnames kunnen doen waarmee ze hun diensten over een groter gebied kunnen aanbieden, vooral wat betreft verwarmings-, ventilatie- en airconditioningsystemen.

Op het einde van het jaar hadden we meer dan 60.000 contracten voor ketelonderhoud. De zonnepaneelinstallaties overtreffen ruimschoots onze meest hoopvolle verwachtingen.

Onze multi-energiediensten blijven vooruitgang boeken, met steeds meer referenties op het actief van Luminus en zijn dochterondernemingen, zoals blijkt uit dit rapport.

De werkzaamheden die uitgevoerd moesten worden in het kader van onze energieprestatiecontracten in Anderlecht en de Luikse regio zijn nagenoeg afgerond en onze klanten beginnen er al de vruchten van te plukken.

Deze verwezenlijkingen zorgen voor extra banen in de dienstensector, die worden ingezet om de factuur en de koolstofvoetafdruk van bedrijven te verminderen.

Bevredigende industriële prestaties, ondermijnd door de onbeschikbaarheid van de kerncentrales

We zijn in België actief in een zeer competitieve markt. Om te kunnen blijven investeren in onze toekomst, verlagen we de kosten en besteden we meer aandacht aan het beheer van de kasmiddelen.

Voor de activiteiten die rechtstreeks door Luminus worden gecontroleerd, zijn we blij te zien dat de resultaten in lijn zijn met onze verwachtingen. Helaas heeft de onbeschikbaarheid van kerncentrales, waarin wij een belang hebben, geleid tot een nettoverlies van 65 miljoen euro voor ons bedrijf.

Op sociaal vlak kunnen we met trots zeggen dat we voor het vierde jaar op rij geen ongevallen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg hebben gehad, dankzij de inspanningen van iedereen. Het betrokkenheidspercentage van onze collega's, dat gemeten wordt aan de hand van de jaarlijkse tevredenheidsenquête, is verder gestegen tot 79% en ligt ver boven het Belgische gemiddelde. En jaar na jaar blijven we "top employer".

We doen allemaal samen ons best om te handelen als ondernemers die ten dienste staan van onze klanten. We streven naar een positieve ingesteldheid, objectiviteit, openheid en optimisme. Zo zetten we onze ontwikkeling en transformatie voort, met respect voor mens en milieu.

Samen maken we het verschil met onze 2 000 medewerkers, onze klanten, onze partners, onze aandeelhouders... !

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

Woord van de voorzitter

Bericht van de CEO

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Context, uitdagingen en effecten

Deze rubriek heeft als doel de volgende zaken zo helder mogelijk voor te stellen:

- **de specifieke** kenmerken van de gas- en elektriciteitsmarkt.
- **de grote trends** waaraan de sector onderhevig is.
- **de belangrijkste externe ontwikkelingen** die de activiteit van Luminus in 2018 hebben beïnvloed.
- alle onderdelen van **de energiefactuur**, ook die buiten de controle van Luminus.
- **de waardeketen** om onderscheid te kunnen maken tussen de activiteiten die onder de directe controle van Luminus vallen, de activiteiten binnen zijn invloedssfeer en de activiteiten waarover het bedrijf geen enkele controle heeft.
- de directe of indirecte, interne of externe **impact** van de activiteiten van Luminus op de natuur of de mensen (personeel, klanten, omwonenden enz.), in toepassing van de GRI-normen inzake duurzaamheidsverslagen.

Kenmerken van de markt

[Meer lezen](#)

Belangrijkste trends

[Meer lezen](#)

Energieprijs

[Meer lezen](#)

Opvallende externe feiten

[Meer lezen](#)

Waardeketen

[Meer lezen](#)

Effecten

[Meer lezen](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

Kenmerken van de markt

Belangrijkste trends

Opvallende externe feiten

Energieprijs

Waardeketen

Effecten

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Werking van de energiemarkt: de bijzondere kenmerken

Elektriciteitsmarkt

Elektriciteit kan niet, of heel weinig, worden opgeslagen, vooral in België, door de afwezigheid van grote waterkrachtcentrales (geen stuwdammen, enkel twee pompcentrales).

Maar het verbruik, residentieel en industrieel, kent grote schommelingen, in de loop van de dag en het jaar, afhankelijk van de buitentemperatuur, zonschijn en de maatschappelijke en economische activiteit. In de zomer kan het Belgische verbruik dalen tot 6 GW, terwijl het verbruik op de piekmomenten 's avonds in de winter kan oplopen tot meer dan 13 GW.

Om de vraag op elk moment te kunnen dekken, is er m.a.w. nood aan flexibele en betrouwbare productiemiddelen, vooral omdat de intermitterende hernieuwbare productiecapaciteit (windenergie, zonne-energie) toeneemt.

Deze zeer complexe taak, omdat ze moet kunnen worden volbracht tegen een redelijke kost, veronderstelt meerdere macro-economische vooruitzichten, aanpassingen op korte termijn en systematische feedback. De wetgever heeft deze taak toevertrouwd aan een transportnetbeheerder, Elia, om winter en zomer onbedoelde stroomonderbrekingen te voorkomen. Elia zorgt voor het transport van de elektriciteit op het Belgische grondgebied, van de elektriciteitsproducenten naar de distributienetbeheerders die de eindklanten bevoorraden. Om het globale evenwicht in zijn regelzone te verzekeren, moet Elia kwartier per kwartier zorgen voor de compensatie van de onevenwichten.

Daartoe doet de transportnetbeheerder een beroep op “evenwichts-verantwoordelijken”, elektriciteitsleveranciers die op elk moment een aanpassing kunnen garanderen tussen de injecties (de elektriciteit die ze zelf produceren of kopen om door te verkopen) en de afnames (de elektriciteit die wordt verbruikt door de klanten) in hun perimeter.

Bovendien moet Elia kunnen beschikken over vermogensreserves, opwaarts of neerwaarts, waardoor een eventueel onevenwicht kan worden gecompenseerd. Er kunnen verschillende middelen worden gemobiliseerd om deze aanpassingen door te voeren:

- de primaire regeling, automatisch geactiveerd in minder dan dertig seconden.
- de secundaire reserve: een vermogensreserve die snel en automatisch kan worden geactiveerd, opwaarts en neerwaarts.
- de gecontracteerde tertiaire productiereserve: een vermogensreserve die enkel opwaarts kan worden geactiveerd en wordt gebruikt in geval van een groot negatief onevenwicht.
- de gecontracteerde tertiaire afnamereserve: een vermogensreserve die enkel neerwaarts kan worden geactiveerd en wordt gebruikt in geval van een groot positief onevenwicht.
- het vermogen dat opwaarts en neerwaarts kan worden geactiveerd in het kader van een flexibiliteitscontract (CIPU).
- import en export van "noodstroom", gecontracteerd bij naburige transportnetbeheerders.

Voor diensten van het type secundaire of tertiaire regeling reserveert Elia een deel van de flexibele productiecapaciteit via wekelijkse en maandelijkse aanbestedingen (cfr. hoofdstuk Continuïteit van de energievoorziening). Deze capaciteit wordt geselecteerd op basis van de aangeboden prijs, wat in het voordeel speelt van de prijscompetitiviteit.

De opstart van de niet-gereserveerde, flexibele productie-eenheden gebeurt op basis van de prijzen van de verschillende producenten, te beginnen bij de hernieuwbare productiemiddelen, en vervolgens de minst dure, totdat aan de vraag is voldaan. De centrales van de buurlanden nemen deel aan deze groothandelsmarkt binnen de perken van de beschikbare interconnectiecapaciteit.

De rentabiliteit van de gasgestookte elektriciteitscentrales hangt af van de “clean spark spread”, dit wil zeggen het prijsverschil tussen de aankoopprijs van gas en de gerelateerde CO₂-uitstoot enerzijds, en de prijs van de elektriciteit die wordt verkocht op de groothandelsmarkten anderzijds. De thermische centrales die niet zijn gereserveerd om evenwichtsdiensten te leveren, werken enkel wanneer de marktprijzen de dekking van de variabele kosten garanderen.

Als "evenwichtsverantwoordelijke" ten opzichte van de netbeheerder moet Luminus te allen tijde een hoeveelheid elektriciteit in het net injecteren die overeenstemt met het verbruik van zijn klanten. Om het evenwicht tussen de productie en het verbruik te verzekeren, is het nodig om:

- de consumptieprofielen van de klanten goed in te schatten op lange, middellange en korte termijn, om in te kunnen spelen op de middelen die te voorzien zijn om deze behoeften optimaal te dekken, zowel wat de kostprijs als de betrouwbaarheid van de geleverde energie betreft.
- In realtime de flexibele productiecapaciteit aan te passen (gasturbines, gecombineerde cycli, warmtekrachtkoppeling ...) om schommelingen in de productie van hernieuwbare energie of het uitvallen van kerncentrales op te vangen.
- de financiële risico's met betrekking tot de zeer grote schommelingen van de elektriciteits- en gasprijzen op de groothandelsmarkt te dekken. Die prijzen kunnen immers plots stijgen, bijvoorbeeld bij onvoorziene onbeschikbaarheid. Of omgekeerd gestaag dalen, in geval van structurele overproductie ten opzichte van de behoeften, waardoor het inkomen van de producenten afneemt.

Gasmarkt

In de gasector is de omzet recht evenredig met de buitentemperatuur en de economische activiteit. De activiteit is dan ook zeer temperatuurgevoelig, met een doorgaans hoog verbruik in de winter, van oktober tot maart, en zeer hoge verbruikspieken bij vorst...

Om het hoofd te bieden aan deze schommelingen beschikt België over relatief gediversifieerde bevoorradingsbronnen, maar een beperkte opslagcapaciteit. De gasprijs schommelt ook naargelang de mondiale vraag.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

Kenmerken van de markt

Belangrijkste trends

Opvallende externe feiten

Energieprijs

Waardeketen

Effecten

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Meer weten over...

Belangrijke trends

Externe opvallende feiten

Context en effecten: Belangrijkste trends

Verscheidende belangrijke trends beïnvloeden de energiesector. Zo identificeerde Luminus onder meer:

- de technologische veranderingen die gepaard gaan met de energietransitie.
- de klimaatverandering en de gevolgen daarvan.
- de kwetsbaarheid van de te beschermen ecosystemen.
- de toenemende digitalisering.

Voor elk van deze grote trends hebben we hieronder de uitdagingen, de recente actualiteit en de bijdrage van Luminus beschreven.

Technologische veranderingen en energietransitie

Opvolgen van de technologische vooruitgang en de innovatie ten dienste van de energietransitie.

DE UITDAGING

De technologische veranderingen vormen zowel een opportuniteit om nieuwe activiteiten te ontwikkelen als een uitdaging om de duurzaamheid van de bedrijven te garanderen. Betrouwbare gegevens en realistische prognoses zijn een essentiële basis voor de strategische keuzes van vandaag.

DE TREND

De energietransitie wordt gekenmerkt door tal van technologische evoluties, met name met betrekking tot de integratie van intermitterende productiemiddelen, "slimme" netwerken en sensoren, platforms voor het beheer van lokale energiegemeenschappen, data-analysesystemen, elektriciteitsopslag, enz. Dankzij deze evoluties kunnen de productiemiddelen worden gedecentraliseerd en de energiebehoeften dichter bij de verbruikslocaties (woningen, industriële sites, enz.) worden gedekt. Door de technologische vooruitgang wordt het beheer van deze gedecentraliseerde productie-eenheden en de bijbehorende variabiliteit gemakkelijker, wat het koolstofvrij maken van het systeem ten goede komt.

DE ACTUALITEIT IN 2018

Het Belgische netwerk stond in 2018 voor enkele uitdagingen: langdurige onbeschikbaarheid van vele kerncentrales, verdere toename van intermitterende hernieuwbare productie, zeer lage temperaturen in maart, enz. In een dergelijke context blijft de flexibiliteit van de activa een prioriteit om het evenwicht tussen productie en verbruik te kunnen handhaven.

DE BIJDRAGE VAN LUMINUS

Luminus draagt bij tot de integratie van de technologische ontwikkelingen door middel van verschillende initiatieven:

- **Gedecentraliseerde productiemethoden:** De installatie van zonnepanelen en windturbines bij de klant draagt bij tot de decentralisatie. Het aantal zonnepanelen dat is geïnstalleerd bij residentiële, tertiaire en industriële klanten heeft de verwachtingen overtroffen.
- **Het op afstand bedienen van processen en apparatuur:** Om de energie-efficiëntie van de gebouwen op te volgen en te verbeteren, biedt Luminus tools aan voor het monitoren en op afstand bedienen van de technische apparatuur.
- **Elektrische mobiliteit:** Luminus biedt geschikte oplaadoplossingen aan voor thuis, onderweg en op het werk.

Luminus draagt actief bij tot SDG 9: "Industrie, innovatie en infrastructuur".

De klimaatverandering

De uitstoot van broeikasgassen verminderen om de opwarming van de aarde te beperken.

DE UITDAGING

De uitstoot van broeikasgassen, die verantwoordelijk is voor de opwarming van de aarde, heeft een invloed heeft op de ecosystemen, de bevolking en de economie. Volgens het IPCC (2014) zou de productie van elektriciteit en warmte een aandeel hebben van 25% in de uitstoot van broeikasgassen. Nog volgens het IPCC is het ondenkbaar dat de temperatuur zou stabiliseren tegen 2050 als we er tegen die tijd niet in slagen 85% van onze van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen te halen (IPCC, 2018).

DE TREND

De spelers in de energiesector leveren inspanningen om hun uitstoot te verminderen, in de eerste plaats door het ontwikkelen van hernieuwbare energiebronnen. De toename van de energie-efficiëntie en de veranderende technologieën voor de opslag van elektriciteit zorgen er ook voor dat de energiesector koolstofvrij wordt. Toch blijft de elektriciteitsproductie door flexibele thermische centrales noodzakelijk om schommelingen in de vraag en de intermitterende productie te compenseren.

DE ACTUALITEIT IN 2018

Ondanks de goedkeuring van het klimaatakkoord van Parijs in 2015, blijft de uitstoot van broeikasgassen toenemen (stijging van 1,6% in 2017). In België daalt de uitstoot gestaag sinds 2004. Naar verwachting zou de uitstoot van de energiemix in 2018 echter stijgen doordat verschillende Belgische kerncentrales een groot deel van het jaar niet beschikbaar waren.

BIJDRAGE VAN LUMINUS

Via verschillende initiatieven draagt Luminus bij tot de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen:

- **Investeren in hernieuwbare energie:** In 2018 investeerde Luminus 83 miljoen euro in de ontwikkeling van hernieuwbare energie.
- **Diensten die bijdragen tot het koolstofvrij maken:** Luminus biedt zijn klanten diensten aan die hun energieverbruik verminderen of bijdragen tot de ontwikkeling van hernieuwbare energie. Het gaat onder meer om isolatiediensten, renovatie van verlichting, renovatie en regeling van verwarmings- /ventilatiesystemen, installatie van zonnepanelen en installatie van windturbines in industriezones.
- **Producten met een garantie van hernieuwbare en lokale levering, om de klimaateffecten van de energievoorziening te beperken:** Heel wat residentiële klanten hebben gekozen voor een product met een garantie van hernieuwbare en lokale levering (#BeGreenfix) of CO2-gecompenseerd gas.

Luminus draagt actief bij tot SDG's 7 (Betaalbare en duurzame energie) en 13 (Klimaatactie). In 2018 is de ecologische voetafdruk van de thermische centrales van Luminus echter toegenomen vanwege de onbeschikbaarheid van verschillende Belgische kerncentrales, vooral aan het einde van het jaar.

Bescherming van de ecosystemen

Positief bijdragen tot de bescherming en het herstel van de ecosystemen.

DE UITDAGING

Menselijke activiteiten eisen hun tol wat betreft hun impact op de groei en de gezondheidstoestand van menselijke, dierlijke en plantaardige populaties. De instandhouding van de ecosystemen en de biodiversiteit komt hiermee in het gedrang. De grootste uitstoters zijn de thermische centrales die stikstofoxide, zwaveloxide en fijn stof kunnen produceren wanneer zij niet draaien op aardgas; waterkrachtcentrales kunnen de fauna in het water beïnvloeden; het effect van windturbines op vogels en vleermuizen moet nauwlettend worden opgevolgd.

DE TREND

Er worden maatregelen genomen om de negatieve impact van industriële activiteiten op het milieu en de biodiversiteit te beperken of weg te werken en zo het zelfherstellend vermogen van de ecosystemen te beschermen. De regelgeving verhardt regelmatig om rekening te houden met nieuw geïdentificeerd risico's en de evolutie van de fauna en flora.

DE ACTUALITEIT IN 2018

De grootste uitdagingen in België zijn de verbetering van de luchtkwaliteit, de vermindering van de watervervuiling en het behoud van soorten en habitats. De Belgische Nationale Biodiversiteitsstrategie 2006-2016 is geactualiseerd en afgestemd op het einddoel 2020.

DE BIJDRAGE VAN LUMINUS

Luminus draagt bij tot de bescherming van het milieu aan de hand van verschillende vrijwillige en opgelegde maatregelen:

- **Maatregelen om industriële risico's te voorkomen:** Om de vijf jaar of bij wijzigingen wordt elke site systematisch onderworpen aan een analyse van de industriële risico's.
- **Maatregelen om controle te houden over het watervervuiling:** De lozingen van afvalwater van de thermische centrales worden voortdurend gecontroleerd.
- **Maatregelen om het industrieel afval te behouden:** Het afval dat wordt geproduceerd of uit de Maas wordt gehaald, wordt conform de regelgeving beheerd, om zoveel mogelijk te recycleren.
- **Maatregelen om de biodiversiteit te beschermen:** Voor projecten die het ecologische evenwicht dreigen te beïnvloeden, zijn specifieke toestemmingen vereist met het oog hun vergunning. Dit is met name het geval voor het Life for Fish-project, dat met de hulp van de R&D-afdeling van de EDF Groep, de Europese Commissie en verschillende partners, specifieke voorzieningen aanbrengt bij de waterkrachtcentrales om de sterfte van trekvissen te beperken. Naast de verplichte compenserende maatregelen draagt Luminus ook bij tot de bescherming van de biodiversiteit via zijn samenwerkings met Beodiversity en via verschillende maatregelen op de sites van Seraing en Ringvaart.

Luminus draagt actief bij tot SDG's 14 (Leven in het water) en 15 (Leven op het land).

Toenemende digitalisering

De technologische innovatie maakt steeds meer eenvoudig en transparantie mogelijk.

DE UITDAGING

De toenemende automatisering van de processen vormt zowel commercieel als maatschappelijk een uitdaging. Van de bedrijven die de verbetering van hun klantendienst nastreven impliceert dit dat ze de automatiseringsmogelijkheden moeten benutten, die de kosten kunnen drukken zonder te raken aan de klanttevredenheid. De klant kan dan immers, indien nodig, genieten van een persoonlijkere dienstverlening. Om het personeel gemotiveerd te houden, moeten de bedrijven ook efficiënte en innovatieve IT-systemen ter beschikking stellen.

DE TREND

Met apps die slechts een klik verwijderd zijn, verandert het gedrag van de consumenten. Alles wat aankoopbeslissingen (vergelijking tussen leveranciers), de levering (thuis) en de facturatie (elektronisch) vergemakkelijkt, is a priori gunstig. De consumenten gaan steeds meer op zoek naar efficiëntie, eenvoud en transparantie, én sociale en ecologische ethiek, op voorwaarde dat het betaalbaar blijft. In hun professionele context verwachten de werknemers hetzelfde niveau van comfort: informatie toegankelijk op elk moment, mogelijkheid tot thuiswerk zonder efficiëntieverlies, enz.

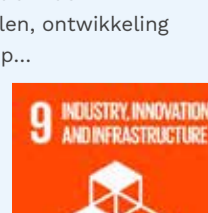
DE ACTUALITEIT IN 2018

In de energiesector maken nieuwe apps het mogelijk om het verbruik in realtime te monitoren, de verwarming en ventilatie op afstand te bedienen, een plaats te reserveren voor het opladen van de elektrische auto, parkeerplaatsen te delen, enz.

BIJDRAGE VAN LUMINUS

Luminus maakt het mogelijk hun energieverbruik voortdurend op te volgen en zo de maandelijkse voorschotten aan te passen en onaangename verrassingen bij de jaarafrekening te voorkomen. My Luminus biedt de klanten ook de mogelijkheid hun verbruik te vergelijken met dat van voorgaande jaren, in hun categorie met een vergelijkbaar profiel of met de zuinigste huishoudens in hun categorie. Op het niveau van de klantendienst is de chatfunctie al actief. Andere functies worden getest: bots, spraak naar tekst, automatische e-mailrouting, enz. Luminus is al een aantal jaren in intern overleg met het personeel om de werkomstandigheden te laten evolueren: configuratie van de lokalen, ontwikkeling thuiswerk en gezamenlijke IT-tools, aanmoediging intrapreneurship...

Luminus draagt actief bij tot SDG 9: "Industrie, innovatie en infrastructuur" en SDG 3: "Goede gezondheid en welzijn".

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

Kenmerken van de markt

Belangrijkste trends

Opvallende externe feiten

Energieprijjs

Waardeketen

Effecten

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Meer weten over...

Extern opvallende feiten

Waardeketen

Werking van de energiemarkt: de belangrijkste externe ontwikkelingen van 2018

Nieuwe ontwikkeling hernieuwbare energie

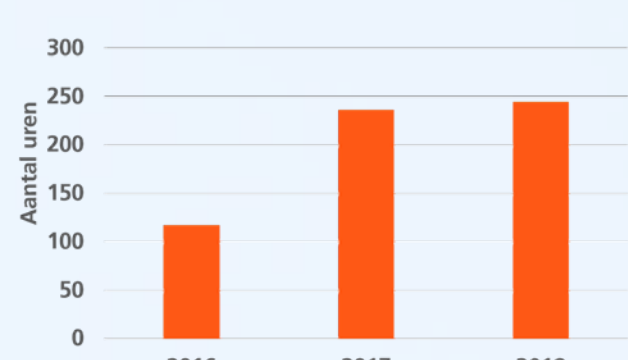
- In 2018 heeft de intermitterende hernieuwbare productiecapaciteit een nieuwe ontwikkeling doorgemaakt. Volgens transportnetbeheerder Elia werden vanuit dat oogpunt verschillende records opgetekend:
- in januari bereikte de productie van onshore windenergie een historisch hoogtepunt (403 GWh).
 - in de maanden mei (517 GWh), juni (464 GWh) en juli 2018 (555 GWh) werden de hoogste waarden ooit opgetekend in België wat de productie van zonne-energie betreft.
 - op 28 juli om 15 uur werd 46% van de totale Belgische productie gedekt door wind- en zonne-energie.
 - in december bereikte de productie van offshore windenergie een historisch hoogtepunt (452 GWh).

In totaal steeg de productie van hernieuwbare energie in België in 2018 met 18%.

Sterke schommeling kortetermijn- en onevenwichtsprijzen

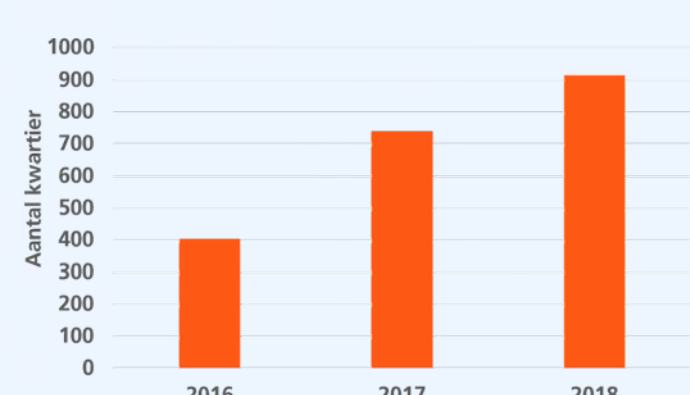
Zoals in 2017 waren er ook in 2018 het hele jaar door fikse schommelingen van de kortetermijnprijzen. De Belpex-prijzen (day ahead) zijn verder gestegen, net zoals de onevenwichtsprijzen (toegepaste prijzen wanneer bij een toegangsverantwoordelijke een onevenwicht tussen injecties en afnames wordt vastgesteld).

Aantal uren met Belpex-prijzen boven 100 €/MWh

Bron: Belpex.

Aantal kwartier?? met onevenwichtsprijzen hoger dan 200 €/MWh

Bron: Elia.

Het aantal uren met onevenwichtsprijzen hoger dan € 300/MWh is licht gedaald, maar het aantal uren met onevenwichtsprijzen hoger dan € 200/MWh (cfr. hierboven) is gestegen, omdat de volatiliteit van de prijzen, weliswaar minder uitgesproken in 2018 dan in 2017, desondanks frequenter is.

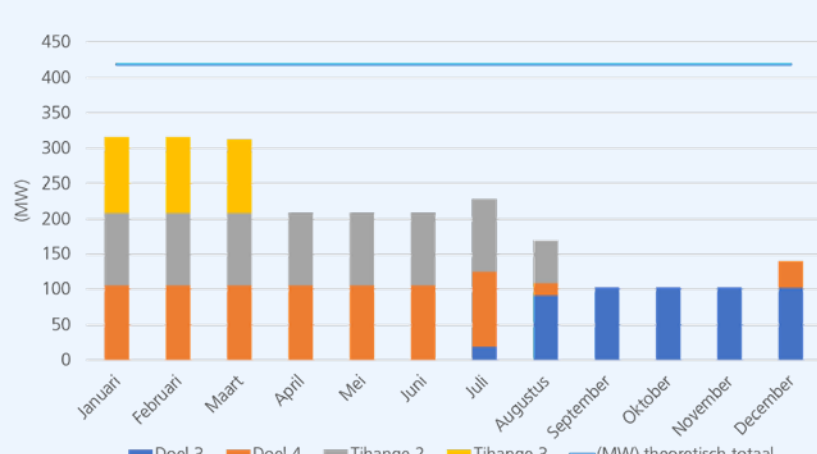
Geringe beschikbaarheid van de Belgische kerncentrales

Andere zeer ingrijpende gebeurtenis in 2018: de onbeschikbaarheid van meerdere Belgische kerncentrales.

De onverwachte onbeschikbaarheid van bepaalde centrales deed zich al voor in oktober 2017. Voor andere centrales vonden de aankondigingen plaats vanaf april of september (zie onderstaande grafiek).

Zo vertegenwoordigde de nucleaire productie in oktober 2018 slechts 15% van de Belgische energiemix, terwijl ze in oktober 2017 nog goed was voor 50% van de Belgische mix. De onverwachte onbeschikbaarheid van deze centrales had een directe invloed op de import van elektriciteit (22% van de Belgische energiemix in 2018 ten opzichte van 8% in 2017) en op de productie van de gascentrales in het vierde kwartaal van 2018 (tussen 30 en 43% van het totaal, vergeleken met een gemiddelde van 26% in 2017). In november boekten de gascentrales met 43% van de Belgische energiemix een productierecord om het tekort aan kernenergie op te vangen.

Vermogen geproduceerd door de kerncentrales waarin Luminus een aandeel van 10,2% heeft

De blauwe lijn bovenaan de grafiek geeft het theoretische totale vermogen weer.

Bron: Luminus.

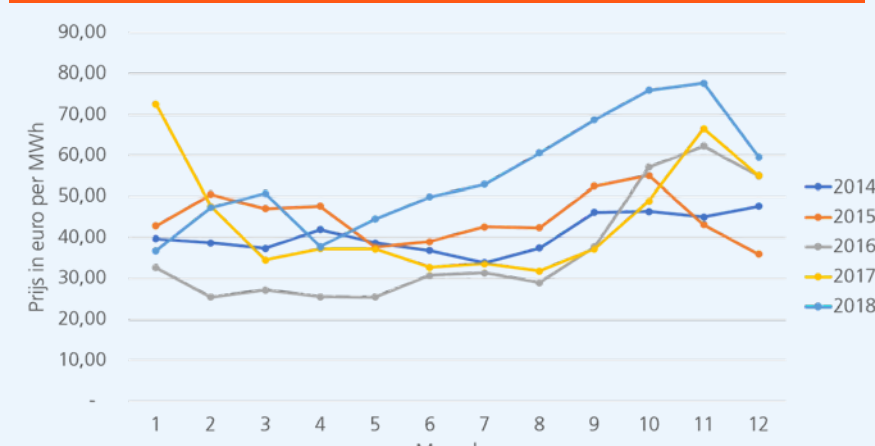
Stijging van de prijzen op de day ahead-markten en de termijnmarkt

Andere gebeurtenissen hebben bijgedragen tot hogere prijzen op de elektriciteits- en gasmarkten:

- zeer koude temperaturen in maart 2018, maand waarin de Belgische gasopslagcapaciteit normaal gezien op een lager peil staat, wat heeft geleid tot een sterke, kortstondige stijging van de gasprijzen.
- de prijsstijging van de emissiecertificaten, met name als gevolg van een in februari 2018 genomen besluit van de Europese Unie, waarin een geleidelijke afbouw van de emissievergunningen wordt bevestigd (fase 4 van de EU-ETS-hervorming).

De onderstaande grafieken tonen dat de Belpex-prijzen sinds 2014 nooit zo hoog zijn geweest als vanaf mei 2018, evenals op jaarbasis. De gemiddelde prijs per MWh bedroeg in 2018 € 55,27/MWh in plaats van 44,58 in 2017.

Gemiddelde Belpex-prijs, maand na maand, over vijf jaar

Bron: Belpex.

Gemiddelde Belpex-prijs per jaar

Bron: Belpex.

De bovenstaande grafiek toont aan hoe uitzonderlijk 2018 is geweest ten opzichte van de voorgaande jaren.

De termijnmarkten namen gedurende het grootste deel van het jaar toe (zie onderstaande grafiek), onder invloed van twee soorten factoren, macro-economische en lokale:

- de stijging van de oliepijzen (met ongeveer 20%), tot oktober.
- de toenemende onbeschikbaarheid van de Belgische kerncentrales.

Evolutie van de termijnmarkten in de loop van 2018 en voor het jaar 2019

Bron: Endex.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

Kenmerken van de markt

Belangrijkste trends

Opvallende externe feiten

Energieprijs

Waardeketen

Effecten

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Meer weten over...

Continuïteit van de levering

Energieoplossingen

Energieprijzen en evolutie van de onderdelen van de factuur

De energieprijz vormt grosso modo slechts een derde van de totale factuur die de eindklanten betalen. Toch blijft deze prijs bepalend wanneer klanten een keuze maken tussen verschillende offertes.

Weinig marge

Als een leverancier zijn klanten concurrentiële prijzen wil kunnen aanbieden op het gebied van gemak, moet hij kunnen rekenen op 1° een liquide groothandelsmarkt 2° een land met voldoende betrouwbare en flexibele productiecapaciteit om het piekverbruik te dekken 3° eenvoudige en efficiënte verkoop- en facturatiesystemen 4° lage interne en externe kosten.

Al die punten vallen buiten de directe of exclusieve controle van de leveranciers. Immers:

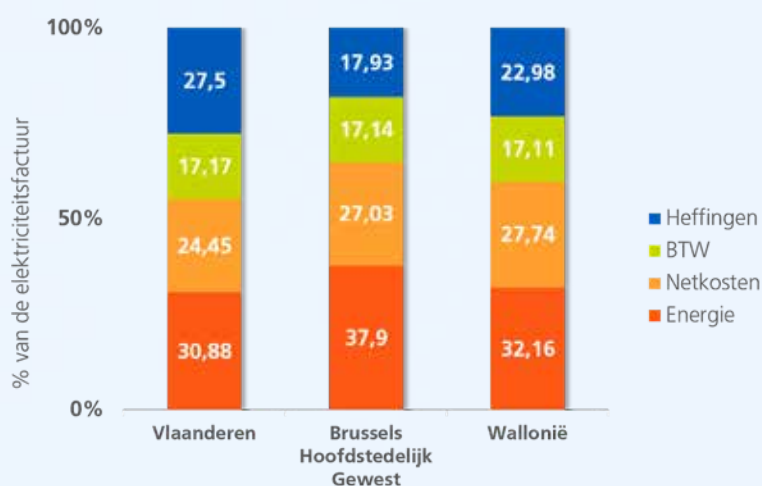
- de prijzen op de groothandelsmarkten evolueren op basis van de Europese en wereldwijde energiemarkt, in het bijzonder gas, olie en steenkool.
- de facturatiesystemen moeten gegevens integreren die worden geleverd door de netbeheerders (nettoverbruik, transportkosten, distributiekosten, enz.).
- de facturen omvatten ook de kosten met betrekking tot de groenestroomcertificaten (voor elektriciteit), openbare dienstverplichtingen, belastingen en heffingen (btw, federale bijdrage), maar ook reglementaire, soms retroactieve, wijzigingen, die variëren van geweest tot geweest, wat de administratieve kosten de hoogte injaagt.

Voor bedrijven kan de prijs van elektriciteit en gas vast zijn of afhangen van de marktprijzen, met formules die het mogelijk maken om de prijsvariaties op de groothandelsmarkten al dan niet te af te vlakken, flexibiliteit te vergoeden, elektriciteit van hernieuwbare oorsprong te garanderen enz.

Voor de particulieren kunnen de prijzen vast of variabel zijn. Ze evolueren periodiek, afhankelijk van het gekozen tarief (jaarlijks of driemaandelijks) en de evolutie van de groothandelsmarkten. Ook particulieren kunnen voor hernieuwbare elektriciteit of CO₂-gecompenseerd gas opteren.

De onderstaande grafiek toont het percentage van de verschillende onderdelen van de elektriciteitsfactuur voor residentiële klanten in de drie Belgische gewesten. Elektriciteit is goed voor slechts 30 tot 38% van de totale factuur. De leveranciers dragen bij achterstallige betalingen de kost van alle onderdelen van de factuur, behalve de btw en de federale bijdrage.

Onderdelen van de facturatie in de drie Belgische regio's

Bron : CREG. Maandelijks dashboard elektriciteit en aardgas. December 2018.

In 2018 steeg het aandeel van de geleverde elektriciteit in de drie gewesten (van 30 tot 38% voor elektriciteit, afhankelijk van het gewest, ten opzichte van 20 tot 30% in 2017), voornamelijk vanwege de stijging van de energieprijzen op de groothandelsmarkten.

Naast deze evolutie waaraan de 3 gewesten onderhevig waren, zijn ook enkele specifieke factoren het vermelden waard:

- Sinds het schrappen van de "Bijdrage Energiefonds" op 1 januari 2018 is het bedrag van de geheven belastingen in het Vlaamse Gewest aanzienlijk verlaagd.
- In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest is de stijging deels te wijten aan lagere distributiekosten.

Meer weten over...

Kerncijfers

Opvallende feiten

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

Kenmerken van de markt

Belangrijkste trends

Opvallende externe feiten

Energieprijs

Waardeketen

Effecten

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Waardeketen: update 2018

De Luminus-waardeketen maakt een opdeling tussen de activiteiten die onder de directe controle van het bedrijf staan en de activiteiten die onder zijn invloedssfeer vallen, conform de aanbevelingen ISO 26 000.

In de bijgevoegde tabel worden de activiteiten gesorteerd volgens:

- de controlegraad van Luminus op de activiteit, van laag naar hoog, het verkregen resultaat staat in de rechterkolom.
- de chronologische volgorde van de activiteiten, de "stroomopwaartse" activiteiten verschijnen bovenaan de tabel, de "stroomafwaartse" onderaan
- hetgeen rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking heeft op mensen, klanten, het milieu of financiële aspecten.

De enige wijziging ten opzichte van de waardeketen van 2017 is de ontwikkeling van het dienstenaanbod voor bedrijven. Met de overname van Gezel in 2017 en die van Naessens in 2018, werd het HVAC-aanbod (verwarming, ventilatie, airconditioning) van de Luminus-groep immers uitgebreid.

Waardeketen 2018 NL.pdf
Adobe Acrobat Document [119.6 KB]

Download

Meer weten over...

Stakeholders

Energieoplossingen

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

Kenmerken van de markt

Belangrijkste trends

Opvallende externe feiten

Energieprijs

Waardeketen

Effecten

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Directe en indirecte effecten van de activiteit

De GRI-normen bevelen aan een "verklaring van de prioritaire thema's en hun perimeter" op te nemen in een duurzaamheidsrapport.

Voor elk van de 18 belangrijke thema's ("material topics") die een "disclosure on management approach" vereisen, is in 2017 een effectenbeoordeling opgesteld om de rol van Luminus toe te lichten: directe verantwoordelijkheid, bijdrage via handelsrelaties of afhankelijkheid ten opzichte van externe beslissingen.

Er werden geen wijzigingen aangebracht in deze tabel in 2018, omdat er geen wijzigingen in de effecten werden vastgesteld.

In het rapport 2018 zijn twee titels van thema's veranderd:

- De subrubriek "**Energieoplossingen**" bundelt de inhoud van de twee subrubrieken die vroeger "verbruik van de residentiële klanten" en "energie-efficiëntie van de bedrijven" hetten. Deze aanpassing reflecteert de evolutie van Luminus.
- De subrubriek "Natuurlijke bronnen en biodiversiteit" heet voortaan "**Bescherming van de ecosystemen**", in het hoofdstuk Milieu.

Vervolgens:

- De subrubriek "**Handelspraktijken**" van het hoofdstuk Ethiek wordt voortaan weergegeven in het hoofdstuk Klanten.
- De subrubriek "**Energieprijzen**", tot voor kort terug te vinden in het hoofdstuk Klanttevredenheid, is verplaatst naar het deel "Context en effecten".

Stakeholders & impacten NL 2018.pdf
Adobe Acrobat Document [21.3 KB]

Download

Meer weten over...

CO2-voetafdruk

Verbintenissen 2030

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

Kenmerken van de markt

Belangrijkste trends

Opvallende externe feiten

Energieprijs

Waardeketen

Effecten

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Dialogo met de stakeholders

Opvallende feiten

Generation T Challenge

[Meer lezen](#)

Wind Coöperatie: 1 830 leden

[Meer lezen](#)

Opendeurdagen in Fernelmont

[Meer lezen](#)

Wind Day in Lochristi

[Meer lezen](#)

Samenwerking tussen Luminus en Sogepa

[Meer lezen](#)

Geel-Laakdaal: inhuldiging van drie windturbines met IOK

[Meer lezen](#)

Onze verbintenissen

Versie 2017 van het beleid inzake Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen van Luminus omvat een specifieke verbintenis tot dialoog met de stakeholders: "Wij identificeren onze ecologische en maatschappelijke uitdagingen en pakken deze op verantwoorde wijze aan. Wij gaan specifieke MVO-verbintenissen aan die verder gaan dan de geldende normen en wetten. Deze worden openlijk besproken met onze stakeholders. Wij monitoren en evalueren onze MVO-prestaties en rapporteren jaarlijks over onze vooruitgang."

Deze verbintenis vertaalt zich sinds 2015 in de publicatie van een jaarlijks duurzaamheidsrapport conform de GRI-richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving.

[Meer weten over dit GRI-duurzaamheidsrapport](#)

Het kader

In het kader van zijn Ambitie 2030 heeft de EDF Groep zich ertoe verbonden om systematisch en wereldwijd een transparant proces van dialoog en overleg te organiseren rond elk nieuw project, waarin alle stemmen een plaats krijgen. Luminus kon deze verbintenis vlot in de praktijk brengen omdat in de Belgische wet raadpleging van de bevolking door middel van openbaar onderzoek is ingeschreven.

Zo is de organisatie van een hoorzitting in Wallonië verplicht voor de installatie van elk windmolenpark met een vermogen van meer dan 3 MW.

Bovendien meet Luminus sinds 2012 de maatschappelijke verwachtingen van zijn klanten. Het materialiteitsrooster die voor de samenvatting van dit rapport werd gebruikt, werd voor het eerst gepubliceerd in 2015.

De indicatoren: verplichte of vrijwillige openbare vergaderingen

Een mogelijke kwantitatieve indicator voor de evaluatie van de dialoog met externe stakeholders is de organisatie van openbare vergaderingen.

In 2018 werden twee verplichte openbare vergaderingen belegd in Wallonië. Seventeen vergaderingen werden vrijwillig georganiseerd in 2018, waarvan twaalf in Vlaanderen.

Meer weten over...

[Hernieuwbare energie](#)
[Bescherming van de ecosystemen](#)
[OPVALLENDE FEITEN](#)
[KERNCIJFERS](#)
[BESTUURSORGANEN](#)
[CONTEXT EN EFFECTEN](#)
[STAKEHOLDERS](#)
[-- Wind Coöperatie](#)
[-- Generation T](#)
[-- Lochristi](#)
[-- Geel-Laakdal](#)
[-- Fernelmont](#)
[-- SOGEPa](#)
[MVO-BAROMETER](#)
[MATERIALITEITSMATRIX](#)
[VERBINTENISSEN 2030](#)
[-- 16 GRI-thema's --](#)
[ETHIEK EN NALEVING](#)
[KLANTEN](#)
[INNOVATIE](#)
[MILIEU](#)
[FINANCIËLE RESULTATEN](#)
[HUMAN RESOURCES](#)
[Rapport & GRI-INDEX](#)

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Coöperatie Luminus Wind Together telt 1 830 coöperanten

Tweede algemene vergadering, stabiel dividend

Op 5 juni 2018 werd de tweede algemene vergadering van de coöperatie Luminus Wind Together cvba gehouden. Voor het tweede jaar op rij werd de coöperanten een dividend van 4,4% toegekend.

Het doel van de coöperatie is om de burgers aan te moedigen te participeren in de energietransitie door hen de mogelijkheid te bieden om te investeren in de ontwikkeling en uitbating van lokale hernieuwbare energie. Ze tracht haar leden ook te informeren en te sensibiliseren rond duurzaam energiegebruik.

Zo gaf Dr. Maarten Messagie van de VUB tijdens de vergadering een uiteenzetting over de milieuvordelen van elektrische voertuigen, ook op het einde van hun levensduur, en dit door de mogelijkheid van hun integratie in verschillende energiesystemen.

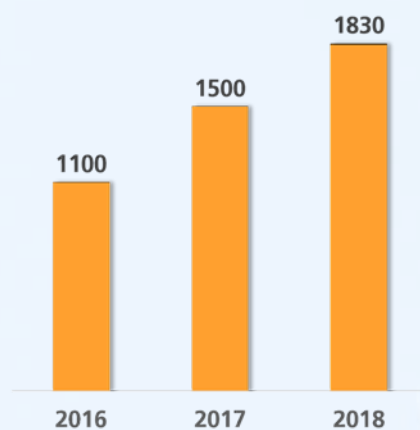
Algemene vergadering van de coöperatie Luminus Wind Together cvba, op 5 juni 2018.

Gestage groei van het aantal leden van de coöperatie

Op 31 december 2018 telde de coöperatie Luminus Wind Together meer dan 1 800 leden, wat zoveel is als een toename van 22% in vergelijking met het voorgaande jaar.

Eind december werd 4 219 750 euro opgehaald via drie achtereenvolgende intekenrondes.

Alle natuurlijke of rechtspersonen die in België verblijven of gevestigd zijn, kunnen maximaal 24 aandelen met een nominale waarde van 125 euro kopen.

Bron: Luminus.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

-- Wind Coöperatie

-- Generation T

-- Lochristi

-- Geel-Laakdal

-- Fernelmont

-- SOGEPA

MVO-BAROMETER

MATERIALITEITSMATRIX

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

"Generation T" challenge, voor "Transitie": een open en constructieve dialoog

In september 2018 besloot Luminus om, als onderdeel van de dialoog met de stakeholders, deel te nemen aan de "Generation T Challenge" van duurzaamheidsnetwerk The Shift en jongerenorganisatie Act4Change.

Doel van de "Generation T Challenge" is het bevorderen van een rechtstreekse dialoog tussen bedrijfsleiders en jongeren die erg zijn begaan met de transitie, om de bedrijven "uit te dagen" en hun bijdragen tot een duurzamere maatschappij in vraag te stellen.

De coördinator van Generation T en de vier jongeren die deelnamen aan de uitdaging, in het gezelschap van Grégoire Dallemagne, CEO van Luminus, en Pascale-Marie Barriquand, Head of Corporate Social Responsibility van Luminus, rechts.

Na twee vergaderingen, de ene met Pascale-Marie Barriquand, Head of CSR, de tweede met Grégoire Dallemagne, mochten vier jonge pioniers hun voorstellen voorleggen, zowel met betrekking tot de strategie van het bedrijf als met betrekking tot de duurzaamheidsverslaggeving.

Wat de strategie en de verbintenissen van het bedrijf betreft, formuleerden de jongeren Luminus drie mogelijke verbintenissen.

"Luminus is taking ambitious and transformative steps to align the company strategy with the Paris agreement to keep global warming well below the 2 degrees scenario."

"The development of sustainable energy production is feasible currently, despite the insecure policy. This is even necessary to be more (energy) autonomous."

"Luminus supports active involvement of local communities, through public participation and cooperative investment schemes. This can accelerate the development of renewable energy projects and increase the support for more renewable energy as a whole."

Twee van deze verbintenissen, de eerste en de derde, werden integraal overgenomen. De tweede daarentegen werd geherformuleerd tot "Luminus verbindt zich ertoe zijn capaciteit voor de productie van hernieuwbare elektriciteit te onderhouden, te renoveren en verder te ontwikkelen om bij te dragen tot de Belgische doelstellingen op dit gebied". Ook werd een denkoefening gedaan rond de richting die strategie die Luminus zou moeten uitgaan om het "CO₂"-traject van het bedrijf nauwkeuriger te bepalen in functie van verschillende scenario's.

Na a oop stelden de jongeren ook voor dat Luminus de "Sign for my future"-campagne, die begin 2019 werd gelanceerd, zou ondertekenen. De bedoeling van deze campagne was de politieke wereld aan te moedigen om daadkrachtiger te reageren op de klimaatverandering, met een driedig actieplan: wetgevend, economisch en wetenschappelijk. Luminus besloot deze campagne te ondersteunen, zowel ten overstaan van zijn werknemers als zijn klanten, om koolstofneutraliteit na te streven tegen 2050.

Meer informatie over Generation T en duurzaamheidsnetwerk The Shift vindt u op <https://generation-t.be> et www.theshift.be.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

-- Wind Coöperatie

-- Generation T

-- Lochristi

-- Geel-Laakdal

-- Fernelmont

-- SOGEP

MVO-BAROMETER

MATERIALITEITSMATRIX

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Omwonenden windmolens in Laarne en Lochristi uitgenodigd op inhuldiging

Elk jaar heeft op 15 juni de Global Wind Day plaats, een wereldwijd event in het teken van windenergie. Ter gelegenheid hiervan organiseerde Luminus een feest voor de omwonenden om de drie nieuwe windmolens van Laarne en Lochristi in te huldigen.

Deze zonovergoten dag vond plaats te Lochristi, waar twee van de drie windmolens zijn gebouwd. Twee klassen van een school uit Lokeren, nabij Laarne, bezochten de windturbine.

Het evenement lokte 400 nieuwsgierigen. Tijdens deze dag werd ook een veiling georganiseerd. De winnaar mocht naar de top van een windturbine, in het gezelschap van Vlaams minister van Energie Bart Tommelein. De opbrengst van deze veiling ging naar "Kom op Tegen Kanker".

Dankzij de coöperatie Luminus Wind Together cvba konden de omwonenden investeren in één van de twee windmolens van Lochristi. Op die manier wordt de energietransitie gepromoot en kunnen de burgers er meer bij worden betrokken.

De drie windturbines hebben elk een vermogen van 2,3 MW, en produceren samen 16 700 000 kWh per jaar, wat overeenkomt met het gemiddelde jaarverbruik van 4 775 huishoudens.

De winnaar van de veiling mocht naar de top van één van de drie windmolens, in het gezelschap van Bart Tommelein, Vlaams minister van Energie en Grégoire Dallemagne, CEO van Luminus.

De kinderen mochten zich uitleven in kleurboeken met afbeeldingen van windturbines en zonnepanelen.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

-- Wind Coöperatie

-- Generation T

-- Lochristi

-- Geel-Laakdal

-- Fernelmont

-- SOGEPA

MVO-BAROMETER

MATERIALITEITSMATRIX

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Geel-Laakdal: inhuldiging van drie windturbines, gebouwd met de steun van IOK

Op vrijdag 7 september 2018 huldigde Luminus in aanwezigheid van Antwerps provinciegouverneur Cathy Berx drie nieuwe windturbines in op het bedrijventerrein van Geel en Laakdal. Ze werden gebouwd met de steun van intercommunale IOK.

Twee van de drie windturbines staan in Geel, de derde in Laakdal. De windmolens, elk 150 meter hoog en met een vermogen van 2,2 MW, werden gebouwd in samenwerking met IOK, IOK Afvalbeheer en IVAREM.

Ze zullen samen jaarlijks 12 000 000 kWh groene energie produceren, wat overeenkomt met het jaarlijkse verbruik van 3 500 gezinnen. De investering van IOK in dit project bedraagt 20%. IOK zal ook van de winsten en verliezen dragen.

De lokaal geproduceerde groene energie wordt afgenomen door de mechanisch-biologische scheidingsinstallatie van IOK Afvalbeheer.

Van links naar rechts: Johan Leysen, voorzitter van IOK en IOK Afvalbeheer; Cathy Berx, gouverneur van de provincie Antwerpen; Rita Van den Bossche, voorzitter van IVAREM; Frank Schoonacker, Director Corporate Affairs Luminus.

[Terug naar "Stakeholders"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

-- Wind Coöperatie

-- Generation T

-- Lochristi

-- Geel-Laakdal

-- Fernelmont

-- SOGEPA

MVO-BAROMETER

MATERIALITEITSMATRIX

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Twee opendeurdagen tussen de windmolens van Fernelmont

Naar aanleiding van de Waalse week voor “Lucht – Klimaat – Energie”, die het grote publiek wil sensibiliseren rond de klimaatproblematiek en rond energie en luchtkwaliteit, heeft Luminus twee opendeurdagen georganiseerd tussen zijn nieuwe windmolens in Marchovelette, op het grondgebied van de gemeente Fernelmont.

Vrijdag 23 november 2018 was helemaal gericht op kinderen, terwijl op zaterdag 24 november het grote publiek aan zijn trekken kwam.

Op 23 november brachten bijna 200 kinderen uit het 5e en 6e leerjaar van de scholen in Fernelmont een bezoek aan het windmolenpark waar ze deelnamen aan workshops rond het thema windenergie. De kinderen konden er windmolens van papier maken, er waren verschillende speciaal voor de gelegenheid bedachte spelletjes en quizzen, zoals een rangschikking opmaken van de meest energieverblindende voorwerpen in huis, en ze kregen uitleg over de werking van een windmolen en binnenkijken in een windmolen.

Op 24 november waren meer dan 200 mensen aanwezig. Tijdens deze dag voor het grote publiek konden de bezoekers het personeel van Luminus vragen stellen over hernieuwbare energie. Ze kregen ook een rondleiding in een windmolen.

Voor de nodige animatie tijdens deze twee dagen kon Luminus rekenen op de coöperatie Champs d’Energie die een spel had bedacht om hun kennis van het Belgische energiesysteem te testen, en op de steun van de gemeente Fernelmont.

Het nieuwe windmolenpark van Marchovelette telt vier windturbines met elk een vermogen van 3,6 MW. Ze zijn in gebruik sinds oktober 2018. Het eerste windmolenpark van Fernelmont, dat in gebruik is sinds 2009, telt drie windmolens met elk een vermogen van 2,3 MW.

Op 23 november 2018 kregen 200 leerlingen van het 5e en 6e leerjaar een rondleiding in een windmolen.

Terug naar "Stakeholders"

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

-- Wind Coöperatie

-- Generation T

-- Lochristi

-- Geel-Laakdal

-- Fernelmont

-- SOGEPA

MVO-BAROMETER

MATERIALITEITSMATRIX

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Luminus en Sogepa creëren Demainvest: 20 M€ om de energietransitie te financieren

Op 10 december 2018 richtten Luminus en Sogepa, een openbaar investeringsfonds met als doel het ondersteunen van de economische en maatschappelijke ontwikkeling van Wallonië, samen de nv Demainvest op om de bedrijven, die door Sogepa worden begeleid, te helpen om hun kosten te drukken en om de energietransitie te ondersteunen. Demainvest legt zich op de financiering van projecten die voornamelijk gericht zijn op energiebesparing en op de productie van zonne- of windenergie.

De Waalse regering heeft Sogepa, Société publique wallonne de Gestion et de Participations (Waalse openbare beheer- en investeringsmaatschappij), 20 miljoen euro toegekend om voor de bedrijven in haar portefeuille projecten rond energie-efficiëntie en hernieuwbare energie te ontwikkelen.

Sogepa is een investeringsfonds met als doel de economische en maatschappelijke ontwikkeling van Wallonië te ondersteunen. Het komt financieel tussen en biedt begeleiding aan bedrijven die de omschakeling maken naar een duurzaam en geloofwaardig economisch en industrieel project. In zijn portefeuille zaten eind 2017 ongeveer 160 ondernemingen, naast de hele sector voor de financiering van de infrastructuur voor volksgezondheid en sociale bijstand (ziekenhuizen, rust- en verzorgingstehuizen, instellingen voor gehandicapten, serviceflats, enz.), waarvoor Sogepa instaat via haar filiaal Wallonie Santé.

De projecten van Sogepa zullen gebruik maken van het stelsel van derde investeerder en kunnen terugvallen op de technische expertise van Luminus. Demainvest, waarvan Luminus 51% van de aandelen aanhoudt, zal dus geïntegreerde oplossingen kunnen aanbieden, gaande van de isolatie van gebouwen, over HVAC-installaties tot de productie van wind- en zonne-energie. Hierdoor wordt het voor de bedrijven die Sogepa in haar portefeuille heeft mogelijk om oplossingen te implementeren die de klimaatverandering beperken, en tegelijkertijd hun factuur drukken.

Bouw van een windturbine op een industriële site.

[Terug naar "Stakeholders"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

-- Wind Coöperatie

-- Generation T

-- Lochristi

-- Geel-Laakdal

-- Fernelmont

-- SOGEPA

MVO-BAROMETER

MATERIALITEITSMATRIX

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

MVO-barometer: de verwachtingen van de residentiële klanten

Sinds 2012 wordt geregeld gepeild naar de verwachtingen van residentiële klanten in maatschappelijke aangelegenheden om de richting van de acties en de communicatie van de onderneming uit te zetten.

De methodologie

De MVO-barometer van Luminus meet de evolutie van de verwachtingen van een steekproef van 2 000 klanten ten aanzien van een tiental maatschappelijke thema's.

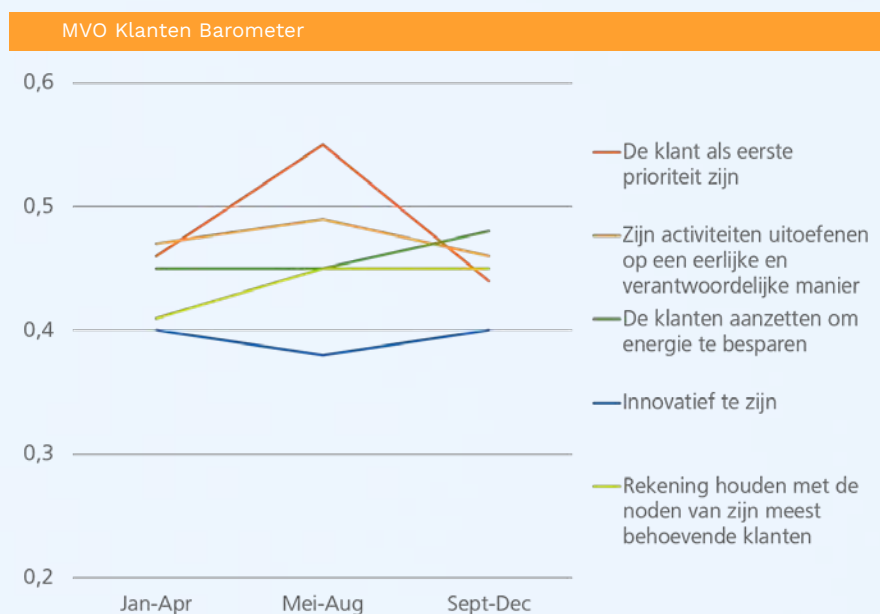
Elk jaar publiceren we de evolutie van vijf hoofdthema's, commercieel, sociaal, ethisch of ecologisch, ook geïdentificeerd als prioriteiten in het GRI-materialiteitsmatrix.

Dit zijn de opties die in 2018 sowieso in 2017 aan de klanten werden voorgelegd:

"Om aan mijn verwachtingen te voldoen, moet het bedrijf:

- de klant als eerste prioriteit zien
- zijn activiteiten uitoefenen op een eerlijke en verantwoordelijke manier
- de klanten aanzetten om energie te besparen
- rekening houden met de noden van de meest behoevende klanten
- zijn producten en diensten voortdurend vernieuwen en verbeteren."

Resultaten 2018

Bron: Luminus.

De bovenstaande barometer van 2018 leert ons het volgende:

- klantgerichtheid blijft de eerste zorg blijft, met een gemiddelde van 0,48
- ethiek van de leverancier blijft op de tweede plaats staan, met 0,47
- klanten aanzetten om energie te besparen blijft op de derde plaats staan, met 0,46.

De belangrijkste verandering ten opzichte van de barometer van 2017 houdt verband met de toenemende aandacht voor kwetsbare klanten (0,44 in 2018, in plaats van 0,41 in 2017) en de daling van het belang van innovatie (0,39 in 2018 in plaats van een gemiddelde van 0,44 in 2017).

Meer weten over...

Ethiek en naleving

Materialiteitsmatrix

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

-- Wind Coöperatie

-- Generation T

-- Lochristi

-- Geel-Laakdal

-- Fernelmont

-- SOGEP

MVO-BAROMETER

MATERIALITEITSMATRIX

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

De materialiteitsmatrix en zijn evoluties

In 2015 stelde Luminus zijn materialiteitsmatrix op met de steun van het kabinet Cap Conseil, conform de aanbevelingen van de GRI4-rapportagemethoden. De historie van deze constructie wordt hieronder uiteengezet.

De lijst met de 16 prioritaire thema's van 2018 kan hier worden geraadpleegd.

Toegepaste methodologie in 2015

Niet zoals de G4-versie van de richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving, voorziet de GRI-norm (Global Reporting Initiative) in de identificatie van prioritaire thema's ("material topics") op basis van de meningen van verschillende stakeholders. Deze prioritaire thema's zijn thema's die formeel moeten worden behandeld in het kader van een GRI-rapport. De "material topics" nauwkeurig identificeren is dan ook een essentiële stap voor de geloofwaardigheid van een duurzaamheidsrapport.

Pascale-Marie Barriquand, Head of Corporate Social Responsibility, licht toe: "In 2014 werd een eerste lijst met 35 uitdagingen opgesteld voor Luminus, waarbij de reeds geïdentificeerde uitdagingen op het niveau van de EDF Groep werden afgestemd op de Belgische context. Deze eerste lijst werd gepubliceerd in het duurzaamheidsrapport van 2014. Vervolgens hebben we de lijst met uitdagingen vereenvoudigd (teruggebracht van 35 naar 20 uitdagingen) om het de stakeholders gemakkelijker te maken de uitdagingen te rangschikken volgens prioriteit. Een formeel overleg werd opgestart om de materialiteitsmatrix op te stellen die in het rapport van 2015 is gepubliceerd.

Worden geïdentificeerd als "stakeholders": personen of bevolkingsgroepen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de activiteiten of beslissingen die worden genomen door Luminus.

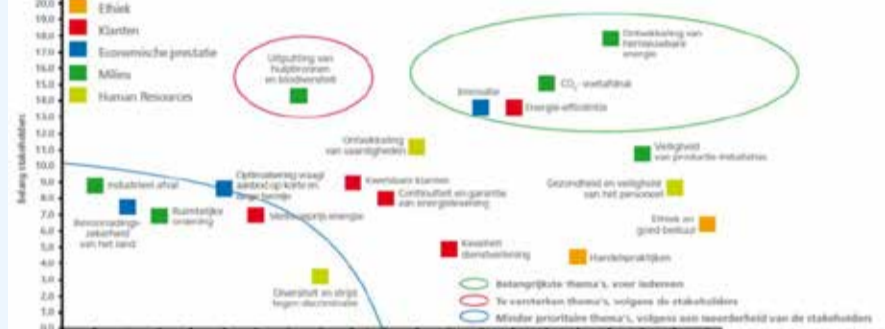
Geraadpleegde stakeholders

CATEGORIE	OVERLEG METHODE	AANTAL
Personeel	Vragenlijst intranettestionnaire intranet	29
Personneelsvertegenwoordigers	Specifieke gesprekken	2
Residentiele klanten	Vragenlijst verspreid via de Luminus-website en de sociale netwerken	20
Grote klanten	Kwalitatief gesprek	3
Ngo's	Kwalitatief gesprek met een externe consultant	2
Overheidsinstanties	E-mail en kwalitatief gesprek met een externe consultant	4
Experts en academische wereld	E-mail en kwalitatief gesprek met een externe consultant	7
Leveranciers	Anonieme vragenlijst verzonden via e-mail	5
Uitvoerend comité Luminus	Hierarchische rangschikking van de 20 prioritaire thema's	11

Bij het inplannen van de individuele gesprekken werd gestreefd naar een evenwicht tussen mannen en vrouwen, en tussen Frans- en Nederlandstaligen. Aan de beide eisen konden worden voldaan aangezien de gesprekken werden gevoerd met vijf Nederlandstaligen en drie Franstaligen enerzijds, en vier vrouwen en vier mannen anderzijds.

Resultaten: de in 2015 opgestelde matrix

In de in 2015 opgestelde materialiteitsmatrix zijn alle antwoorden opgenomen van zowel de online vragenlijst als de antwoorden die werden gevormd tijdens de kwalitatieve gesprekken. De vermelde resultaten krijgen geen gewicht naargelang de categorie; met andere woorden, vertegenwoordiger van de overheid weegt evenveel als een residentiële klant.

Analyse van de resultaten

Zoals te zien is in de bovenstaande materialiteitsmatrix, konden aan de hand hiervan verschillende soorten van inhoud worden geïdentificeerd:

- vier thema's die door iedereen als prioritair werden beschouwd: ontwikkeling van hernieuwbare energie, ecologische voetafdruk, rationeel energiegebruik en innovatie.
- o vijf thema's die door het bedrijf als prioritair werden beschouwd: ethiek en goed bestuur, gezondheid en veiligheid van het personeel, veiligheid van de energieproductie-installaties, kwaliteit van de klantendienst.
- een thema dat door de externe stakeholders als zeer belangrijk werd beschouwd: de uitputting van natuurlijke hulpbronnen en de bescherming van de biodiversiteit - de stakeholders wilden dat over deze thema's meer informatie ter beschikking wordt gesteld.
- drie, in de ogen van alle stakeholders, vrij belangrijke thema's: competentieontwikkeling van de medewerkers, continuïteit van de energievoorziening en bescherming van de kwetsbare klanten.
- zes thema's die door een meerderheid van de stakeholders als minder belangrijk werden beschouwd: diversiteit en strijd tegen discriminatie, verkoopprijs van energie, optimalisatie van het evenwicht tussen productie en verbruik op korte en lange termijn, ruimtelijke ordening, bevoorradingszekerheid van het land, beheer van industrieel afval.

Uit een diepgaande analyse van alle verkregen resultaten, inclusief kwalitatieve gesprekken, in 2015 en daarna, bleek dat de verschillende categorieën van stakeholders zeer uiteenlopende, en soms tegengestelde meningen konden hebben:

- Bijvoorbeeld:
- De kwaliteit van de dienstverlening was zeer belangrijk voor de residentiële klant, maar minder voor de experts en overheden.
 - De ontwikkeling van hernieuwbare energie was (en blijft) een prioriteit voor iedereen, maar minder voor de particuliere klant.
 - De aandacht van de experts en de academische wereld ging en gaat vandaag nog steeds vooral uit naar ecologische thema's.
 - Een aantal ngo's hechten veel belang aan thema's die volgens anderen weinig prioriteit hebben, zoals het industrieel afval.
 - Specifieke domeinen die vooral de overheidsinstanties bezig houden, zijn de continuïteit van de energievoorziening en het globale evenwicht tussen vraag en aanbod.

Dit blijkt uit onderstaande tabel waarin de drie grootste bekommernissen van vier categorieën van stakeholders werden opgelijst. Destijds, in 2015, koos Luminus ervoor om bij het opstellen van het rapport rekening te houden met de diversiteit van de meningen en werd getracht om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van elke stakeholdercategorie.

PERSONNEEL LUMINUS	RESIDENTIELE KLANTEN	EXPERTEN	OVERHEDEN
Gezondheid & veiligheid van het personeel	Qualiteit dienstverlening	Hernieuwbare energie	Continuïteit van de levering
Hernieuwbare energie	Verkoopprijs van energie	Natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit	Optimalisering evenwicht vraag/aanbod
Energie-efficiëntie	Energie-efficiëntie	CO ₂ -voetafdruk	Hernieuwbare energie

De kleuren in de onderstaande tabel komen overeen met die in de hoofdstukken van het rapport: donkeroranje voor de klantengerelateerde thema's, donkergroen voor de milieugerelateerde thema's en lichtgroen voor HR-gerelateerde thema's.

Sinds 2015 is de formulering van een aantal thema's aangepast: het thema "Natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit" heeft in het rapport van 2018 de titel "Bescherming van de ecosystemen" gekregen.

Het thema "Optimalisatie van het evenwicht tussen vraag en aanbod" wordt behandeld in de subrubriek "Continuïteit van de levering". Het thema "Energie-efficiëntie" is opgenomen in de subrubriek "Energieoplossingen".

Gebruik van de resultaten: een lijst met 15 prioritaire thema's opgesteld in 2015

Na analyse van alle uitgebrachte adviezen, zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve, en na raadpleging van het uitvoerend comité, werd een eerste lijst met 15 "Disclosures on Management Approach" opgesteld. Voor elk van deze thema's was het nodig om, in overeenstemming met de GRI4-richtlijnen, het belang van het thema toe te lichten in een onderdeel "uitdagingen", om de "processen" te beschrijven die het bedrijf heeft ingevoerd om de opvolging van het thema te garanderen, en om de relevante indicatoren te bepalen.

De 15 thema's die werden behouden, waren de volgende:

ETHIEK	KLANTEN	WINSTGEVENDHEID	MILIEU	HUMAN RESOURCES
Ethiek en naleving	Kwaliteit dienstverlening	Innovatie	Hernieuwbare energie	Continuïteit van de levering
Handelspraktijken	Kwetsbare klanten	Economische prestaties	CO ₂ -voetafdruk	Gezondheid en veiligheid van het personeel
	Energie-efficiëntie		Veiligheid van installaties	
	Continuïteit van de levering		Natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit	
	Demografie			

Weinig wijzigingen aangebracht tot 2017

In 2016 werd na nieuw intern overleg besloten om twee thema's die al in het rapport werden behandeld ("Welzijn op het werk" en "Diversiteit") op het niveau van "Disclosures on Management Approach" te brengen. Deze thema's waren immers aan belang met het oog op de nakende transformatie van het bedrijf en hun gunstige effect op deze verandering. De hoofdstukken die aan deze thema's gewijd zijn bevatten dan ook een beschrijving van de uitdagingen en processen en minstens één indicator per thema.

Sinds 2015 wordt het duurzaamheidsrapport regelmatig beoordeeld door zowel interne als externe stakeholders, met name via opdrachten die worden toevertrouwd aan de studenten van de Antwerp Management School. Luminus kreeg ook advies van de leden van de jury die het beste Belgische duurzaamheidsrapport verkiest. De opmerkingen van de jury werden na de deelname aan de wedstrijd in 2013, 2014 en 2015 ter harte genomen. In 2014 en 2015 beoordeelde de jury het rapport als "opmerkelijk".

De feedback resulteerde niet in een wijziging van de lijst met prioritaire thema's. In 2017 werd een twintigtal medewerkers van verschillende afdelingen geraadpleegd om na te gaan of het aantal behandelde thema's kon worden verminderd.

Uit die raadpleging bleek dat geen enkel van de 17 thema's kon worden geschrapt. Net zoals in 2015 liepen de meningen over de prioritaire thema's immers enorm uiteen, zonder dat er een tendens kon worden vastgesteld.

Meningen over het rapport van 2017 en wijzigingen aangebracht in het rapport van 2018

In september 2018 besloot Luminus om deel te nemen aan het "Generation T Challenge"-initiatief van duurzaamheidsnetwerk The Shift en organisatie Act4Change. Het doel van dit initiatief is jongeren te selecteren die erg belangrijk zijn met de energietransitie om zo de strategie van het bedrijf en de duurzaamheidsverslaggeving te "challengen". Vier jonge pioniers kregen zo de kans om in dialoog te treden met Grégoire Dallemagne en Pascale-Marie Barriquand en hun voorstellen voor verandering voor te leggen.

Op basis van deze feedback konden verschillende verbeteringen aan het rapport worden aangebracht, met name toevoegingen en aanvullende informatie.

Wat de inhoud betreft, werd er een subrubriek "belangrijkste trends" toegevoegd aan het hoofdstuk "Context en effecten". Deze grote trends werden immers al gedetailleerd beschreven bij het uitstippelen van de strategie, omdat ze het detailplan van het bedrijf rechtstreeks beïnvloeden. Er is voortaan dus een externe versie voor het grote publiek beschikbaar. Dit hoofdstuk "Context en effecten" bevat ook veel meer details, zowel wat betreft de specifieke kenmerken van de markt als de opvallende feiten van het jaar wat betreft.

Op het gebied van de navigatie zijn enkele wijzigingen aangebracht om de structuur te vereenvoudigen:

- de subrubriek "Energieprijzen", die vroeger terug te vinden was in het hoofdstuk Klanttevredenheid, is verplaatst naar het deel "Context en effecten" aangezien Luminus weinig controle heeft op de evolutie van het prijsniveau.
- de subrubriek "Handelspraktijken" van het hoofdstuk Ethiek verschoof naar het hoofdstuk Klanten, net voor twee andere subrubrieken, "Kwaliteit dienstverlening" en "Kwetsbare klanten" - deze hergroepering toont een beter beeld op van de interactie met de klant, van de verkoop tot en met betalingsmogelijkheden.
- vanuit dezelfde optiek is alles wat te maken heeft met het verminderen van het verbruik of het verkleinen van de ecologische voetafdruk, zowel voor residentiële klanten als voor bedrijven, gebundeld in een nieuwe subrubriek van het hoofdstuk Klanten, getiteld "Energieoplossingen"; deze subrubriek groepeerde dus de inhoud van de twee subrubrieken die vroeger "verbruik van de residentiële klanten" en "energie-efficiëntie van de bedrijven" heetten.

Aan de andere kant was het gezien de vertrouwelijkheid van deze gegevens in een sterk concurrerende markt niet mogelijk om de evolutie van de jongeren te volgen met betrekking tot de publicatie van specifieke jaarlijkse doelstellingen, behalve voor de winductiva.

De nieuwe lijst met prioritaire thema's voor het rapport van 2018

ETHIEK EN NALEIVING		
HUMAN RESOURCES	KLANTEN	MILIEU
Gezondheid en veiligheid	Handelspraktijken	Hernieuwbare energie
Welzijn op het werk	Kwaliteit dienstverlening	CO ₂ -voetafdruk
Competentieontwikkeling	Kwetsbare klanten	Veiligheid van de installaties
Diversiteit	Energieoplossingen	Bescherming van de ecosystemen
	Continuïteit van levering	
INNOVATIE		
ECONOMISCHE PRESTATIES		

Voor het rapport van 2018 is de lijst met prioritaire thema's herzien op basis van de feedback van verschillende interne en externe stakeholders.

De titel van de twee subrubrieken werd aangepast. Het gaat om "Energieoplossingen", waarin wordt ingegaan op de evolutie van de activiteiten van Luminus, in het hoofdstuk Klanten; en om "Bescherming van de ecosystemen", waarin de indicatoren worden beschreven met betrekking tot het gebruik van natuurlijke hulpbronnen en de bescherming van de biodiversiteit, in het hoofdstuk Milieu.

Meer weten over...

GRI Index

Context en e. ecten

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

-- Wind Coöperatie

-- Generation T

-- Lochristi

-- Geel-Laakdal

-- Fernelmont

-- SOGEPA

MVO-BAROMETER

MATERIALITEITSMATRIX

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEIVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Programma duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties

Verbintenissen en verwezenlijkingen

Luminus neemt concreet actie ter verwezenlijking van 12 doelstellingen

Luminus was een van de eerste Belgische bedrijven die vanaf het najaar van 2015 verbintenissen aanging en publiceerde met betrekking tot de 17 "duurzame ontwikkelingsdoelstellingen" van de Verenigde Naties.

De Verenigde Naties bespraken op 25 september 2015 welke duurzame ontwikkelingsdoelstellingen ze wilden bereiken tegen 2030. De 17 doelstellingen zijn vervat in een wereldwijde oproep tot actie om de armoede uit te roeien, de planeet te beschermen en ervoor te zorgen dat alle mensen in vrede en welvaart leven.

Sinds eind 2015 engageert Luminus zich bij het netwerk The Shift voor vier doelstellingen. Deze doelstellingen, die rechtstreeks verband houden met de activiteiten van Luminus, hebben betrekking op de gezondheid en het welzijn van het personeel (doelstelling nr. 3), schone en betaalbare energie (doelstelling nr. 7), duurzame steden en gemeenschappen (doelstelling nr. 11), de strijd tegen klimaatverandering (doelstelling nr. 13).

Vier prioritaire verbintenissen, vastgelegd sinds 2015

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING
Gezondheid en welzijn van het personeel (doelstelling nr. 3)
 Op het gebied van Gezondheid en Veiligheid blijft de ambitie van Luminus "nul ongevallen". Een doelstelling die is bereikt, aangezien er sinds 2015 geen ongeval met werkverlet te betreuren was bij het personeel van Luminus, goed voor vier jaar zonder arbeidsongeschiktheid in verband met de beroepsactiviteit. Dit resultaat is te danken aan een voortdurende verbetering van de manier van werken en door veiligheid prioritair te maken in alle beleidslijnen en procedures. In 2018 bedraagt het totaal aantal uren dat werd besteed aan veiligheid 5 500 uur. Cfr. hoofdstuk "Gezondheid en Veiligheid" in dit rapport.

Gezondheid en Veiligheid

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY
Schone en betaalbare energie (doelstelling nr. 7)
 Sinds 2015 heeft Luminus al 324,6 miljoen euro geïnvesteerd in hernieuwbare energie. In 2018 versterkte Luminus zijn positie als marktleider in onshore windenergie met in totaal 440 MW eind 2018. In slechts één jaar werden 22 windmolens gebouwd en 3 windmolens aangekocht. Luminus streeft naar een windmolenpark van 730 MW tegen 2022. Cfr. hoofdstuk "Hernieuwbare energie" in dit rapport.

Hernieuwbare energie

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES
Duurzame steden en gemeenschappen (doelstelling nr. 11)
 Sinds 2014 is Luminus verschillende partnerschappen aangegaan met organisaties die zich inzetten om hun ecologische voetafdruk te verkleinen: de provincie Luik, de stad Gent, de stad Genk, enz. Renovatie van openbare verlichting, elektrische mobiliteit, energie-efficiënte van gebouwen... deze diensten maken voortaan deel uit van het brede gamma dat Luminus aan al zijn klanten aanbiedt. In 2016 sloot Luminus een energieprestatiecontract (EPC) af met de Anderlechtse Haard. Het doel was de ecologische voetafdruk te verkleinen met 5 000 MWh en ook de energiefactuur van de 2 416 appartementen te laten dalen. Eind 2018 waren behalve de installatie van een ketelhuis alle geplande werkzaamheden uitgevoerd. De sociale appartementen van de nieuwe Rabotwijk profiteerden in 2018 ook van een aansluiting op het stadsverwarmingnetwerk van Gent, dat wordt gevoed door de centrale van Gent-Ham. Cfr. hoofdstukken "Klanten – Energieoplossingen" en "Milieu – Ecologische voetafdruk" in dit rapport.

Energieoplossingen

Ecologische voetafdruk

13 CLIMATE ACTION
Strijd tegen de klimaatverandering (doelstelling nr. 13)
 Luminus ondertekende in 2015 de klimaatbrief van The Shift en blijft ieder jaar zijn ecologische voetafdruk meten om te bepalen via welke prioritaire acties deze kan worden verkleind. Naast de ontwikkeling van het windmolenpark en energiediensten, de renovatie van de waterkrachtcentrales of de optimalisering van de thermische productie-eenheden, worden ook maatregelen getroffen om het papierverbruik en de uitstoot van het wagenpark te verlagen. In 2018 profiteerde woonzorgcentrum Damiaan van verschillende energie-efficiëntieoplossingen om zijn energieverbruik en milieu-impact te verkleinen. Op het programma stonden onder meer de vernieuwing van de verwarmingsinstallaties, de isolatie van de daken en de installatie van fotovoltaïsche panelen. Cfr. hoofdstukken "Klanten – Energieoplossingen", "Milieu – Ecologische voetafdruk" en "Milieu – Hernieuwbare energie" in dit rapport.

Energieoplossingen

Ecologische voetafdruk

Hernieuwbare energie

Concrete verwezenlijkingen met betrekking tot acht andere doelstellingen

Sinds 2015 zijn acties opgestart met het oog op verschillende andere doelstellingen. In 2018 kunnen de belangrijkste acties van Luminus, beschreven in dit rapport, worden gekaderd in 12 van de 17 doelstellingen.

4 QUALITY EDUCATION
Kwaliteitsonderwijs (doelstelling nr. 4)
 Onderwijs is een van de belangrijkste doelstellingen voor het bereiken van de 16 andere SDG's. Onderwijs kan economische ongelijkheid helpen verminderen, tolerantie bevorderen, de levenskwaliteit verbeteren, maar ook innovatie aanmoedigen. Op hun niveau nemen Luminus en zijn dochterondernemingen deel aan deze doelstelling. Dochteronderneming ATS ondersteunt de organisatie van technische workshops om jongeren al op jonge leeftijd warm te maken voor technische beroepen. Luminus organiseert al twee jaar een wedstrijd voor basisscholen, om kinderen te sensibiliseren rond verantwoord energieverbruik. Cfr. hoofdstukken "Competentieontwikkeling" en "Solidariteit" in dit rapport.

Competentieontwikkeling

Solidariteit

5 GENDER EQUALITY
Gendergelijkheid (doelstelling nr. 5)
 Non-discriminatie is al jaar en dag een van de wettelijke verplichtingen die de Gedragscode van Luminus hoog in het vaandel draagt. In 2016 engageerde het uitvoerend comité zich expliciet voor managementdiversiteit. In 2018 werden zes jonge afgestudeerden aangeworven in het kader van het Young Starters-programma. Een bijzondere aandacht ging naar het aanwervingsproces om gendervooroordelen te vermijden. Cfr. hoofdstuk "Diversiteit" in dit rapport.

Diversiteit

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH
Waardig werk en economische groei (doelstelling nr. 8)
 Doelstelling 8 bevordert aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei alsook waardig en productief werk voor iedereen. Het huidige functieraster bij Luminus is het gespreksonderwerp met de sociale partners. Het begrip waardig werk veronderstelt ook een bijdrage aan de competentieontwikkeling van de werknemers. In 2018 konden zes stagiairs worden opgeleid in het kader van het Renowatt-project, tijdens de uitvoering van projecten in de provincie Luik, om deel te nemen aan de professionele integratie van jongeren en werkzoekenden. Cfr. hoofdstuk "Competentieontwikkeling" in dit rapport.

Competentieontwikkeling

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE
Industrie, innovatie en infrastructuur (doelstelling nr. 9)
 Innovatie is een van de strategische pijlers van Luminus, op alle niveaus: oplossingen voor en contact met klanten, milieuvriendelijkere energiebronnen... Er wordt voortdurend geïnvesteerd, zowel in productietools als in informaticasystemen. In 2018 nam Luminus deel aan de oprichting van het consortium LuWa. Dit innovatie project heeft als doel de verlichting van het Waalse wegennet te moderniseren om de energie-efficiëntie ervan te verbeteren (het ongeveer 75% van de wegen veiliger te maken. Een ander voorbeeld van innovatie: het Belgische bedrijf UCB deed een beroep op Luminus en zijn dochteronderneming Vanparijs Engineers om een warmtekrachtkoppelingseenheid te installeren op het dak van een van de gebouwen van het productiecentrum in Eigenbrakel. Cfr. hoofdstukken "Innovatie" en "Energieoplossingen" in dit rapport.

Innovatie

Energie oplossingen

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION
Verantwoorde consumptie en productie (doelstelling nr. 12)
 In het kader van zijn transformatie diversifieert Luminus zijn dienstenaanbod om de preferred partner te worden van zijn klanten – zowel residentiële als bedrijven – op het vlak van energie-efficiëntie. Het Vlaamse bedrijf EOC besloot onder meer om een beroep te doen op Luminus en zijn dochterondernemingen om zijn energieverbruik en ecologische voetafdruk te verminderen. Het profiteerde in 2018 van een gedeeltelijke renovatie van zijn verlichting en de installatie van een warmtekrachtkoppeling. Bovendien is de bouw van een windturbine voorzien voor 2019. Met al deze maatregelen zou EOC zijn energieverbruik tegen 2020 met ongeveer 37% moeten kunnen verminderen. Verder werd de gas- en stookolieturbine van de thermische centrale van Monsin in 2018 ontmanteld. De definitieve sluiting van deze turbine werd op 1 april 2015 bekendgemaakt aan de autoriteiten. Cfr. hoofdstukken "Energieoplossingen" en "Ecologische voetafdruk" in dit rapport.

Energie oplossingen

Ecologische voetafdruk

14 LIFE BELOW WATER
Aquatische biodiversiteit (doelstelling nr. 14)
 De verantwoorde exploitatie van de waterkrachtcentrales is een belangrijk aandachtspunt voor Luminus. Deze centrales helpen immers om de CO₂-uitstoot van het bedrijf te verminderen, in goede rentabiliteitsomstandigheden en op voorwaarde dat ze het hele jaar door worden ingezet. In 2017 werd een Europese subsidie verkregen om in het kader van het Life For Fish-project de reële impact van de waterkrachtcentrales op de stroomafwaartse migratie van bepaalde trekvissoorten te bestuderen en tot een minimum te beperken. In 2018 zette het programma enkele zeer concrete stappen voorwaarts: de civieltechnische werkzaamheden werden voorbereid en er werden schaalmodellen gemaakt met het oog op de installatie van afstotende barrières in 2019. Cfr. hoofdstuk "Bescherming van de ecosystemen" in dit rapport.

Bescherming van het ecosysteem

15 LIFE ON LAND
Biodiversiteit op het vasteland (doelstelling nr. 15)
 De bescherming van de biodiversiteit is een van de eisen waarmee het bedrijf wordt geconfronteerd als gevolg van de mogelijke impact van, zijn activiteiten op het milieu. Bepaalde acties zijn verplicht, zoals de compenserende maatregelen rond bepaalde windmolenparken. Andere vrijwillige maatregelen op bepaalde sites trachten op een positieve manier bij te dragen tot de bescherming van de biodiversiteit. In 2018 begon Luminus met de bouw van het eerste windmolenpark in een Belgisch bosbouwgebied. Voor dit project zijn maatregelen genomen om de biodiversiteit te beschermen en te ontwikkelen. Cfr. hoofdstuk "Bescherming van de ecosystemen" in dit rapport.

Bescherming van het ecosysteem

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS
Partnerschappen voor Duurzame ontwikkeling (doelstelling nr. 17)
 Om de VN-doelstellingen te bereiken, werkt Luminus samen met verschillende partners:

- o bedrijven die hun ecologische voetafdruk willen verkleinen (NMC, Fripharma, Sabca...) of bedrijven die bereid zijn om innovatieve energieoplossingen te testen (Recybois...)
- o regio's, provincies en intercommunales – met het opzetten van publiek-private partnerschappen gericht op de financiering van hernieuwbare energie, zoals de naamloze vennootschap Demainvest, geboren uit de samenwerking tussen Luminus en Sogepa (Waalse investeringsmaatschappij), of partnerschappen met gemeenten die zich inzetten voor duurzame ontwikkeling, de provincie Luik, de stad Gent, intercommunale IOK, enz.
- o verenigingen en niet-overheidsorganisaties met zeer uiteenlopende doelstellingen – samenwerking met Goodplanet in het project Power to School; implementatie van biodiversiteitsmaatregelen met Faune et Biotopes; ondersteuning van verenigingen waar onze medewerkers zich voor inzetten via de Warmste Week of de Nostalgie Magic Tour, enz.

 Cfr. hoofdstukken "Stakeholders", "Energieoplossingen" en "Solidariteit" in dit rapport.

Stakeholders

Energieoplossingen

Solidariteit

Meer weten over

Context en e.ecten

Stakeholders

OPVALLENDE FEITEN
KERNCIJFERS
BESTUURSORGANEN
CONTEXT EN EFFECTEN
STAKEHOLDERS
VERBINTENISSEN 2030
-- 16 GRI-thema's --
ETHIEK EN NALEVING
KLANTEN
INNOVATIE
MILIEU
FINANCIËLE RESULTATEN
HUMAN RESOURCES
Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018
 Contact: csr@luminus.be

De 16 prioritaire thema's van het 2018 rapport

Voor het rapport van 2018 is de lijst met prioritaire thema's herzien op basis van de feedback van verschillende interne en externe stakeholders. Er zijn er 16. Dit zijn de thema's waarover de stakeholders veel informatie verwachten, wat betreft zowel uitdagingen als processen en resultaten.

De titel van de twee subrubrieken werd aangepast. Het gaat om "Energieoplossingen", waarin wordt ingegaan op de evolutie van de activiteiten van Luminus, in het hoofdstuk Klanten; en om "Bescherming van de ecosystemen", waarin de indicatoren worden beschreven met betrekking tot het gebruik van natuurlijke hulpbronnen en de bescherming van de biodiversiteit, in het hoofdstuk Milieu.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Ethiek en juridische conformiteit

Opvallende feiten

MVO-prestatie : de EcoVadis-score blijft uitzonderlijk, met 85/100

Audit van de B2B-facturatie

Naleving van de GDPR-wetgeving

De uitdagingen

De energiekeuzes van een land zijn strategisch: ze hebben een invloed op de energie-onafhankelijkheid van het land, het concurrentievermogen van bedrijven, de koopkracht van de mensen, de milieukwaliteit, het welzijn en de veiligheid van bevolking, enz.

Deze keuzes genereren wettelijke, sociale, technische en ecologische verplichtingen ten aanzien van de energieproducenten/-leveranciers. Deze reglementaire verplichtingen evolueren zeer snel, omwille van de vele evoluties van de sector en de huidige energietransitie, waarbij alle actoren betrokken zijn.

Conformiteit t.o.v. wet- en regelgeving in het algemeen is dan ook een specifiek aandachtspunt, zowel voor ons bedrijf als voor onze leveranciers.

Het kader

Beleid m.b.t. ethiek en juridische conformiteit

In 2016 herwerkte Luminus zijn Legal Compliance-beleid dat van kracht was sinds het begin van het decennium, om rekening te houden met de steeds evoluerende ethische normen en nieuwe regelgeving.

Het beleid werd omgedoopt tot "Ethics & Legal compliance". In deze nieuwe versie worden de belangrijkste risico's en de maatregelen die daartegen worden getroffen opgesteld.

Het MVO-beleid (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen)

In 2012 werd een MVO-beleid (Maatschappelijk verantwoord ondernemen) uitgewerkt en gepubliceerd op de website van Luminus. Dit beleid somde specifieke verbintenissen op in vijf domeinen, waaronder ethiek en goed bestuur.

In 2017 werd dit beleid bijgewerkt en aangevuld met een zesde domein: innovatie.

In 2018 werden enkele kleine wijzigingen aangebracht om rekening te houden met de verplichtingen van de EDF-groep in 2030, het beleid voor duurzame ontwikkeling van de groep en de nieuwe MVO-overeenkomst die op groepsniveau werd ondertekend.

Luminus_CSR-policy-2019_NL.pdf
Adobe Acrobat Document [80,5 KB]

Download

De gedragscode

Sinds 2009 publiceert Luminus voor zijn medewerkers een gedragscode die de te volgen basisregels bij interne en externe interacties samenvat. Respect voor het individu, bescherming van gegevens, het melden van gevaarlijke situaties... deze code bestaat uit acht hoofdstukken. Ze is bijgewerkt in 2017. Ze is toegankelijk op de website van Luminus.

Gedragscode EDF Luminus.pdf
Adobe Acrobat Document [1,9 MB]

Download

Verantwoorde aankoopvoorwaarden

De algemene aankoopvoorwaarden van Luminus zijn gewijzigd in 2012 en bevatten sindsdien bepalingen met betrekking tot maatschappelijke verantwoordelijkheid, respect voor de mensenrechten en het milieu, en uiteraard de arbeidsomstandigheden.

In het kader van de update van het beleid voor ethiek en juridische conformiteit werden de algemene aankoopvoorwaarden in mei 2017 aangevuld met een specifieke clausule omtrent integriteit.

De mapping van de leveranciers met een ongunstige beoordeling vanuit het oogpunt van maatschappelijke verantwoordelijkheid is uitgewerkt in 2012 en bijgewerkt in 2016. Deze onderging geen significante wijzigingen in 2017 en 2018.

Leveranciers die een overtreding van de wetgeving in verband met lopende of toekomstige contracten wensen te melden, kunnen dat doen op het adres: ethics@luminus.be.

De indicatoren

0	lokale waarschuwingen in verband met aankopen
0	waarschuwingen van de EDF Groep
5	interne audits die zijn afgerond in het jaar
1	actieplan voor 1 leverancier dat wordt besproken
62	startende medewerkers die de e-learning over de gedragscode hebben gevolgd in 2018

Opvallende feiten

EcoVadis-score: MVO-prestatie van Luminus nv blijft uitzonderlijk, met 85/100

Meer lezen

Audit van de facturatie voor B2B-klienten

Van de vijf audits die lokaal werden afgerond in 2018, had één betrekking op de facturatie voor zakelijke klanten. Dit proces is onderhevig aan periodieke audits. Het ging om het garanderen van de controleniveaus over het hele facturatieproces, van de meetgegevens over de productie tot de ontvangst van de factuur door de klant.

Van de vijf audits die lokaal werden afgerond in 2018, had één betrekking op de facturatie voor zakelijke klanten. Dit proces is onderhevig aan periodieke audits. Het ging om het garanderen van de controleniveaus over het hele facturatieproces, van de meetgegevens over de productie tot de ontvangst van de factuur door de klant.

De gevolgde methodologie voorzag in het toepassen van "process mining", d.w.z. het stap voor stap opvolgen van de volledige stroom geproduceerde facturen, in plaats van te werken met steekproeven zoals vaak het geval is. Hiervoor werd de hulp van een consultant ingeschakeld. Naast een controle van de juistheid van de facturen, konden met deze methode ook de algehele prestaties van het proces worden beoordeeld.

Aan de hand van de audit is ook binnen zes maanden na de audit een controlesysteem opgezet voor het hele proces.

GDPR-wetgeving: praktijken in overeenstemming brengen met Europese regelgeving

De Europese GDPR-wetgeving (AVG, algemene verordening gegevensbescherming), die op 25 mei 2018 in werking is getreden, is de grootste verandering in 20 jaar op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (of "GDPR" voor "General Data Protection Regulation") is op 25 mei 2018 in werking getreden. Ze is omgezet in Belgisch recht via de wet van 30 juli 2018 betreffende de "bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens", maar blijft rechtstreeks van toepassing.

De naleving van deze nieuwe verordening werd vanaf 2017 zorgvuldig voorbereid door een multifunctioneel team met vertegenwoordigers van elk van de betrokken afdelingen: Retail, IT, Aankoop, Marketing, Human Resources, Legal enz.

- Na afloop van de voorbereidende fase werden tal van veranderingen ingevoerd, zoals:
- Uploaden en implementeren van het nieuwe beleid m.b.t. het "privacy- en cookiebeleid" op onze sites.
 - Automatisering van processen om verzoeken te verzamelen met betrekking tot de toegang tot, wijziging of verwijdering van persoonsgegevens.
 - Wijziging van de algemene aankoopvoorwaarden en het sluiten van nieuwe overeenkomsten met onderaannemers die persoonsgegevens verwerken.
 - Wijziging en automatisering van bepaalde processen
 - Aanstelling van een Data Processing Officer ("DPO").

Er zijn opleidingssessies georganiseerd met de betrokken werknemers om de naleving van de verordening te bevorderen. Er is een doorlopend opleidingssysteem opgezet voor nieuwe medewerkers.

"De naleving van de GDPR was, zoals verwacht, een van de belangrijkste dossiers die de juridische afdeling in 2018 behandelde, in nauwe samenwerking met de operationele afdelingen. We moesten ervoor zorgen dat de ingevoerde maatregelen de privacyrechten van onze (potentiële) klanten daadwerkelijk zouden beschermen voor onze werknemers, zonder de werkprocessen onnodig te compliceren", aldus Véronique Vansteelandt, functionaris voor gegevensbescherming, in het kader van haar functie als General Counsel.

Meer weten over...

Opvallende feiten

Gezondheid en veiligheid

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

De EcoVadis-score

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

EcoVadis-score: MVO-prestatie van Luminus nv blijft uitzonderlijk, met 85/100

Met een score van 85/100 in 2018 prijkt Luminus, net zoals in 2017, bovenaan in de top 1% van de 55 000 door EcoVadis beoordeelde bedrijven in 150 landen.

Gemiddeld behalen bedrijven na een evaluatie door dit gespecialiseerde beoordelingsplatform, dat de prestaties van bedrijven meet op het gebied van duurzaamheid, een score van 50/100.

Globale score ruim boven het gemiddelde

Score van de door EcoVadis beoordeelde bedrijven in de sector "Electriciteit, gas, stoom en klimaatregeling". In donkeroranje staan de scores "onvoldoende", in lichtoranje de scores "onvolledig", in lichtgroen de scores "matig", en in dennengroen de scores "geavanceerd". Het gemiddelde van de beoordeelde bedrijven wordt weergegeven met een stippellijn.

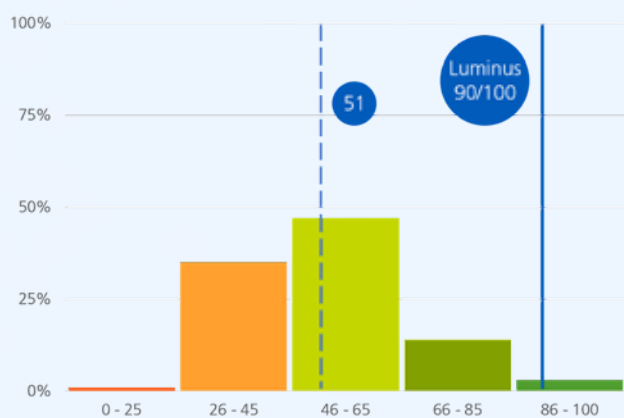
Stabiele prestaties in de vier door EcoVadis beoordeelde domeinen

- Luminus behield zijn score van 2017 in de vier door EcoVadis beoordeelde domeinen:
- o het respect voor het milieu en de menselijke en sociale rechten blijven op het niveau "uitzonderlijk" (hoger dan 85/100).
 - o de bedrijfsethiek en de verantwoorde aankopen houden stand op het niveau "geavanceerd" (hoger dan 65/100).

Luminus bevindt zich:

- o in de **top 3%** van de bedrijven van de sector wat het milieuaspect betreft, met een score van **90/100** (het gemiddelde van de sector "electriciteit, gas, stoom en klimaatregeling" bedraagt 51/100).
- o in de **top 1%** van de bedrijven van de sector op het gebied van HR-praktijken, met een score van **90/100** (het gemiddelde van de sector bedraagt 53/100).
- o in de **top 11%** van de bedrijven wat ethiek betreft, met een score van **70/100** (het gemiddelde van de sector bedraagt 49/100).
- o in de **top 4%** van de bedrijven op het gebied van verantwoorde aankopen, met een score van **70/100** (het gemiddelde van de sector bedraagt 42/100).

Score "Milieu" van de bedrijven van de sector

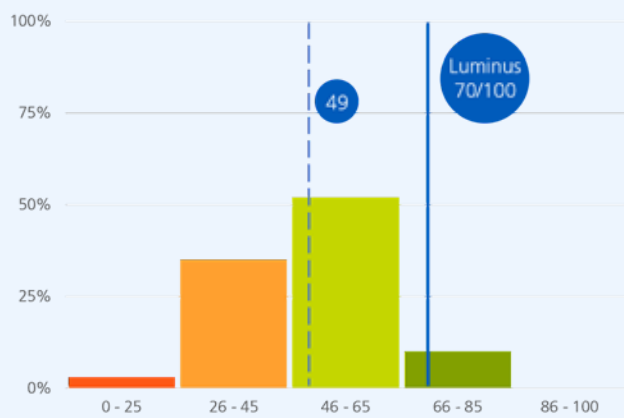
In donkeroranje staan de scores "onvoldoende", in lichtoranje de scores "onvolledig", in lichtgroen de scores "matig", in dennengroen de scores "geavanceerd" en in donkergroen de scores "uitzonderlijk". Het gemiddelde van de beoordeelde bedrijven wordt weergegeven met een stippellijn.

Score "HR-praktijken" van de bedrijven van de sector

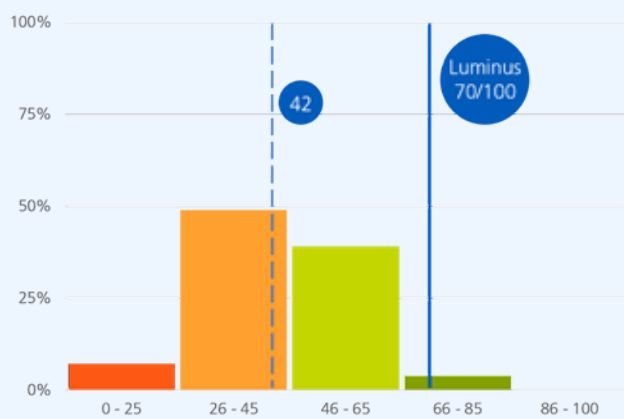
In donkeroranje staan de scores "onvoldoende", in lichtoranje de scores "onvolledig", in lichtgroen de scores "matig", en in dennengroen de scores "geavanceerd". Het gemiddelde van de beoordeelde bedrijven wordt weergegeven met een stippellijn.

Score "Bedrijfsethiek" van de bedrijven van de sector

In donkeroranje staan de scores "onvoldoende", in lichtoranje de scores "onvolledig", in lichtgroen de scores "matig", en in dennengroen de scores "geavanceerd". Het gemiddelde van de beoordeelde bedrijven wordt weergegeven met een stippellijn.

Score "Verantwoorde aankopen" van de bedrijven van de sector

In donkeroranje staan de scores "onvoldoende", in lichtoranje de scores "onvolledig", in lichtgroen de scores "matig", en in dennengroen de scores "geavanceerd". Het gemiddelde van de beoordeelde bedrijven wordt weergegeven met een stippellijn.

De methodologie van EcoVadis

De diagnose van EcoVadis houdt rekening met de specifieke kenmerken van elke sector. Voor de energiesector zijn het milieu en de sociale praktijken elk goed voor 36% van de totale score, de aankopen voor 18% en de ethiek voor 9%. De score voor elk thema is voor 25% gebaseerd op het beleid, voor 35% op de acties en voor 40% op de resultaten.

Voor EcoVadis betekent een "uitzonderlijk" MVO-niveau dat het bedrijf:

- o een gestructureerde en proactieve benadering heeft van maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- o verbintenissen aangaat, een beleid uitstippelt en concrete acties invoert om zijn impact te verminderen.
- o zijn resultaten rapporteert aan de hand van gedetailleerde prestatie-indicatoren.
- o innoverende praktijken invoert die een externe erkenning genieten (certificeringen als ISO 14 001, ISO 50 001, OSHAS enz.).

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEIVING

De EcoVadis-score

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Onze commerciële uitdagingen

Handelspraktijken

In een zodanig gereguleerde markt als de energiemarkt moeten de handelspraktijken zeer nauwlettend in het oog worden gehouden. Ze zijn belangrijk met het oog op de naleving van de wetgeving (met inbegrip van consumentenbescherming) en ze beïnvloeden de klantentevredenheid, op de korte en middellange termijn en het imago van het bedrijf.

Handelspraktijken

Kwaliteit van de dienstverlening

De kwaliteit van de dienstverlening die een leverancier biedt, vormt voor de meeste residentiële klanten een belangrijk criterium bij hun keuze van leverancier. Snel antwoord krijgen in geval van een verhuis, als ze vragen hebben over een factuur of tijdelijk met betaalproblemen kampen, enz. kan het verschil maken. Daarom heeft Luminus de nodige middelen en instrumenten voorzien om een uitstekend serviceniveau te garanderen.

Kwaliteit van de dienstverlening

Kwetsbare klanten

Sommige klanten kunnen te maken krijgen met tijdelijke of meer structurele betaalproblemen. Dat kan leiden tot onbetaalde facturen, wat een risico inhoudt voor zowel de klanten (te hoge schuldgraad) als de leveranciers (solvabiliteit). De interne processen worden dus regelmatig herzien om alle risico's te beperken.

Kwetsbare klanten

Energieoplossingen

Gezien de impact van de energieproductie op het milieu, is rationeel energiegebruik een belangrijke uitdaging, zowel op ecologisch als op commercieel vlak.

Het aanbieden van verschillende diensten om het verbruik inzichtelijk te maken en vervolgens energie te besparen via een gedragsverandering of beter aanpassingen aan de installaties, vormt een opportuniteit, zowel vanuit het oogpunt van de gegeneerde inkomsten, als voor het imago van de onderneming. Naast de energie-efficiëntie op zich, stelt het gebruik van alternatieve energie de klanten ook in staat om hun ecologische voetafdruk te verkleinen.

Energieoplossingen

Continuïteit van de levering

Een onverwachte onderbreking in de levering van gas of elektriciteit kan rechtstreekse gevolgen hebben voor de gezondheid en het welzijn van de mens, voor de veiligheid van de industriële installaties, de continuïteit van de openbare diensten, of zelfs de economie van het land.

Luminus draagt op vele manieren bij tot de bevoorradingszekerheid van het land, valorisatie van vraagbeheer van de klanten en de zeer flexibele aardgasgestookte centrales zorgen voor het evenwicht tussen productie en verbruik.

Continuïteit van de levering

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Handelspraktijken

De uitdagingen

In een dermate gereguleerde markt als de energiemarkt moeten handelspraktijken zeer nauwlettend in het oog worden gehouden. Ze zijn belangrijk met het oog op de naleving van de wetgeving (onder andere consumentenbescherming) en ze beïnvloeden de klantentevredenheid, op korte en middellange termijn en het imago van het bedrijf.

Onerlijke praktijken kunnen leiden tot klachten bij de administratie (FOD Economie), de regulatoren of de federale ombudsman.

Het kader

Zeer strikte regels voor alle verkopers

Luminus werkt samen met verschillende Belgische bedrijven gespecialiseerd in verkoop, face to face, per telefoon of op openbare plaatsen. Deze bedrijven worden jaarlijks gecertificeerd en zijn verantwoordelijk voor wat hun personeel doet.

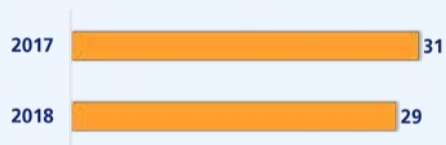
Voor de verkoop van deur tot deur heeft Luminus een specifieke gedragscode opgesteld die elke verkoper vooraf moet ondertekenen. Deze code bevat zowel Belgische wettelijke verplichtingen als specifieke regels voor Luminus. De verkopers mogen enkel Luminus-producten verkopen. Ze moeten een opleiding volgen en slagen voor een verplicht jaarlijks examen, dat recht geeft op een certificering. Dankzij die opleiding kunnen verkopers de situatie van elke klant goed inschatten en energiebesparende oplossingen voorstellen.

De indicatoren

Luminus meet de tevredenheid van zijn klanten op verschillende tijdstippen, en maakt daarbij afwisselend gebruik van verschillende methoden/indicatoren. Om de kwaliteit van het verkoopproces te beoordelen, wordt de klanttevredenheid in het bijzonder gemeten via de NPS-score* (Net Promoter Score).

Zeer lichte daling van de tevredenheid na ondertekening van het contract

"Net Promoter score" voor de nieuwe klanten na ondertekening van het contract

Bron: Luminus.

Deze meting, die werd toegevoegd in 2017, wordt gebruikt om de kwaliteit van de relatie met de klant te evalueren, net na het commerciële contact en de contractverwerking. De NPS-score op deze nieuwe meting is zeer licht gedaald in 2018 met +29 ten opzichte van +31 in 2017. Dit toont aan dat de tevredenheidsgraad hoog blijft ten aanzien van de handelspraktijken van de onderneming.

Meer weten over...

Hernieuwbare energie

Energieoplossingen

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Kwaliteit van de dienstverlening, een permanent aandachtspunt

De uitdaging

De kwaliteit van de dienstverlening die een leverancier biedt, vormt voor de meeste klanten, zowel privépersonen als ondernemingen, een belangrijk criterium bij hun keuze van leverancier. Snel antwoord krijgen in geval van een verhuis, als ze vragen hebben over een factuur of tijdelijk met betaalproblemen kampen, enz. kan het verschil maken. Daarom heeft Luminus de nodige middelen en instrumenten voorzien om een uitstekend serviceniveau te garanderen. De tevredenheid van de residentiële klanten is ook een van de parameters die regelmatig worden geëvalueerd door de regionale regulatoren.

Het kader

De organisatie die Luminus heeft opgezet omvat verschillende niveaus afhankelijk van het type dienstverlening dat de klanten wensen.

- De website van Luminus is zodanig ontworpen dat de klanten zeer vlot de gewenste informatie kunnen terugvinden over hun leverings- en dienstencontracten, hun verbruik, hun factuur, wat ze moeten doen in geval van verhuis, enz. De meeste zaken kunnen ze meteen via de website regelen.
- Alle afdelingen die zich bezighouden met dienstverlening aan de klant (callcenters, facturatie, enz.) stellen zich tot doel de klant snel een volledig antwoord te geven. Voor de ondernemingen is een persoonlijk aanspreekpunt voorzien.

De indicatoren

Luminus meet de tevredenheid van zijn klanten op verschillende manieren. Dankzij de metingen kunnen we begrijpen waarom klanten ontevreden zijn en hun verwachtingen opvolgen.

Lichte stijging van tevredenheid na ontvangst van de eerste factuur

Na twee jaar met een lagere NPS-score wijst deze stijging van de NPS-score na ontvangst van de eerste factuur op de verbeterde kwaliteit van de gegevensverzameling op het moment dat het contract wordt ondertekend. Met name in het verkoopproces bij residentiële klanten werd aan dit werkpunt hard gewerkt.

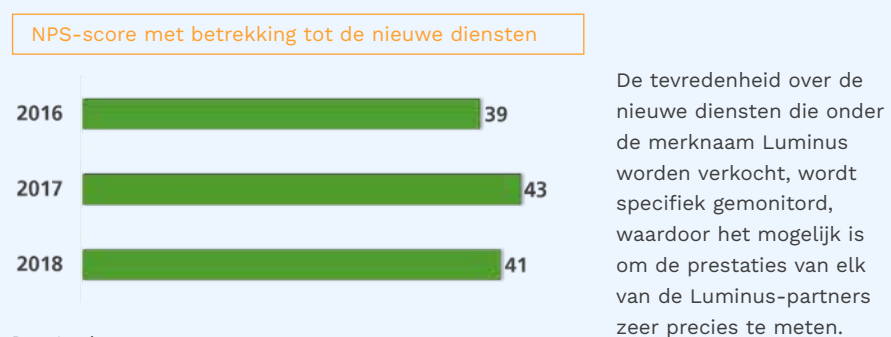
Met een juiste inschatting van het maandelijkse voorschot kunnen de energiekosten immers worden gespreid over het jaar en onaangename verrassingen bij de jaarafrekening worden vermeden. Het is ook goed nieuws voor de kwetsbare gezinnen, wat bijdraagt tot de strijd tegen energiearmoede.

Tevredenheid van de klanten in de week na een contact: stabiele resultaten

De NPS-score na een contact is stabiel gebleven tussen 2017 en 2018.

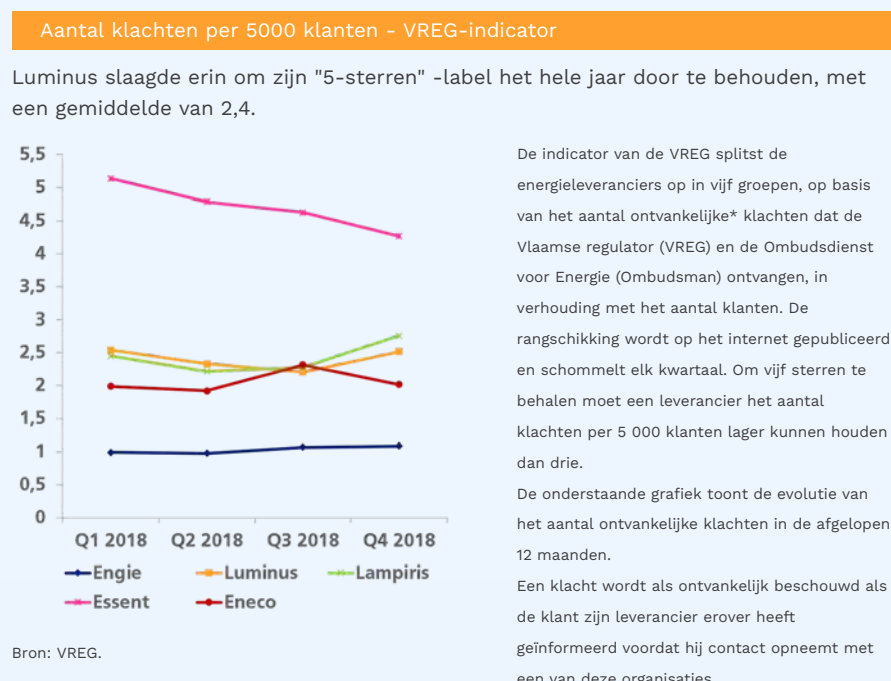
Grote tevredenheid over de nieuwe diensten

"In een context van sterke groei in de verkoop van diensten is de quasi-stabiliteit van deze hoge score gedurende drie jaar het resultaat van constante inspanningen en daar zijn we erg trots op", aldus Marleen Nijsten, Director Marketing & New Services.

5-sterrenlabel opnieuw toegekend door de VREG

In geval van een geschil met een leverancier kan elke klant klacht indienen bij de regionale regulatoren of de federale Ombudsdienst voor energie. De klachten worden geregistreerd onder de naam van de leverancier of de energieverdelers in kwestie.

De score van het laatste kwartaal wijst echter op een verslechtering van deze indicator. Uit de analyse van de mogelijke oorzaken blijkt dat de stijging van het aantal klachten dat wordt ingediend bij de federale ombudsman voor energie kan worden toegewezen aan twee factoren: een langere verwerkingstijd van de klachten door de leverancier en een gebrek aan duidelijkheid in de communicatie met de klant. Er wordt voortdurend aandacht besteed aan deze twee aspecten om de huidige situatie te verbeteren.

Meer weten over...

Energieoplossingen

Continuïteit van de levering

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

De betaalproblemen van residentiële klanten beperken

De uitdagingen

Sommige klanten kunnen te maken krijgen met tijdelijke of meer structurele betaalproblemen. Dat kan leiden tot onbetaalde facturen, wat een risico inhoudt voor zowel de klanten (te hoge schuldgraad) als de leveranciers (solvabiliteit). De interne processen worden dus regelmatig herzien om alle risico's te beperken.

Het kader: proactieve stappen

Luminus is afhankelijk van de regelgeving die werd ingevoerd door de overheden om te vermijden dat klanten worden afgesloten wegens openstaande facturen en om een te hoge schuldgraad te beperken. Het bedrijf tracht echter bij moeilijkheden individuele oplossingen voor te stellen. De werkwijze van de onderneming moet tegelijkertijd 1° in overeenstemming zijn met de reglementering 2° een te hoge schuldgraad van de klanten vermijden 3° de solvabiliteit van Luminus vrijwaren, aangezien de leveranciers het verlies van onbetaalde facturen quasi volledig dragen.

Luminus is sinds 2012 concrete verbintenissen aangegaan om de situatie van kwetsbare klanten niet te verergeren. De interne processen werden aangepast opdat:

- de klanten proactief worden gecontacteerd wanneer hun jaarlijkse factuur veel hoger is dan voorzien.
- de aanvragen van klanten die dreigen te worden afgesloten, prioritair worden behandeld.
- klanten in moeilijkheden in contact worden gebracht met organisaties voor maatschappelijk welzijn.

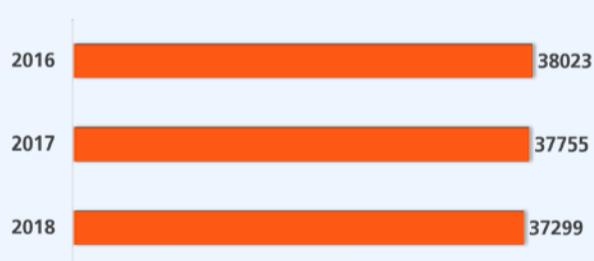
Wanneer een klant tijdelijke problemen meldt, kan de klantendienst voorstellen om de betalingen te spreiden. Dat commercieel gebaar veronderstelt dat de situatie van de klanten wordt onderzocht, opdat het voorgestelde betaalplan zo realistisch mogelijk is en zonder problemen kan worden nagekomen.

De klantendienst evalueert voortdurend het verwerkingsproces van achterstallige facturen, om waar mogelijk verbeteringen aan te brengen.

De indicatoren

In 2018 bleef het aantal toegestane afbetalingsplannen aan residentiële klanten op vrijwillige basis stabiel (-1,22%). De stabiliteit over drie jaar kan worden toegeschreven aan een zeer nauwkeurige monitoring van mogelijke late betalingen en proactief ingrijpen zodra een jaarlijkse factuur hoger uitvalt dan verwacht.

Betalingsplannen voor particuliere klanten op vrijwillige basis

Aantal betalingsplannen toegekend op verzoek van de klant, voor facturen van meer dan 30 dagen, met uitzondering van collectieve afwikkeling van schulden.

Bron: Luminus.

Meer weten over...

Kwaliteit dienstverlening

Energieoplossingen

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Energieoplossingen

Opvallende feiten

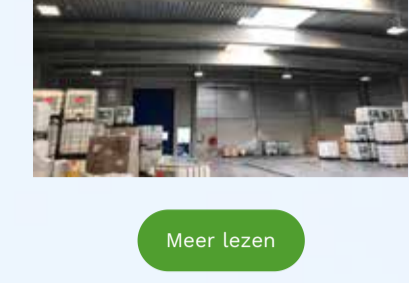
Renowatt Energieprestatiecontract

[Meer lezen](#)

Anderlechtse Haard Energieprestatiecontract

[Meer lezen](#)

Relighting en warmtekrachtkoppeling bij EOC

[Meer lezen](#)

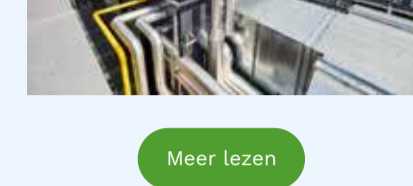
Isolatie, PV en vernieuwing verwarmingsinstallatie bij Damiaan

[Meer lezen](#)

Eerste windmolen op een industrieterrein in Wallonië

[Meer lezen](#)

Geoptimaliseerde warmtekrachtkoppeling bij UCB

[Meer lezen](#)

6 816 fotovoltaïsche panelen bij NMC

[Meer lezen](#)

Vervanging van de Warmtekrachtkoppeling ViskoTeepak

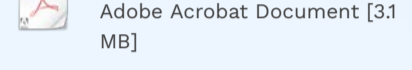

[Meer lezen](#)

20 elektrische laadpunten bij bpost

[Meer lezen](#)

Opvallende feiten over klanten: een pdf selectie

Om meer te weten over 12 energieoplossingen

Luminus B2B Extract NL.pdf
Adobe Acrobat Document [3.1 MB]

[Download](#)

De uitdagingen

Residentiële klanten

De residentiële klanten verschillende tools aanbieden, die hun een beter inzicht geven in hun manier van verbruiken, is belangrijk om de klimaatopwarming tegen te gaan. Naast deze instrumenten helpen verschillende diensten om het verbruik te beperken, in het bijzonder de installatie of het geplande onderhoud van condensatieketels.

Afgezien van de eigenlijke energie-e. ciëntie, stelt het gebruik van hernieuwbare energie de klanten ook in staat om hun ecologische voetafdruk te verkleinen.

Bedrijven

Gezien de milieu-impact van bepaalde vormen van elektriciteitsproductie en van fossiele brandstoffen, vormt het energieverbruik van bedrijven een heuse uitdaging, zowel op ecologisch als op commercieel vlak. Het potentieel aan energiebesparingen is bijzonder hoog in de Belgische dienstensector.

Het is voor Luminus van prioritaair belang om zijn klanten verschillende diensten aan te bieden om hun energieverbruik beter te leren begrijpen, zodat ze hun installaties kunnen aanpassen om zo hun energiefactuur te verlagen. Het gebruik van hernieuwbare energie geeft bedrijven ook de kans om hun ecologische voetafdruk te verkleinen.

De processen: Aanbod voor klanten

Aanbod voor residentiële klanten

Luminus streeft ernaar de residentiële klanten een brede waaier aan producten en diensten voor te stellen om ze te helpen de milieu-impact van hun energieverbruik te verminderen:

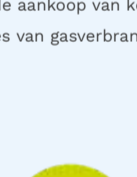
- Producten zoals #BeGreen Fix garanderen een 100% groen en Belgisch elektriciteits- of CO₂-gecompenseerd* gasproduct.
- Met de app MyLuminus, gratis beschikbaar via de My Luminus app of website, kan het reële verbruik worden opgevolgd en vergeleken met dat van andere consumenten. Verder kunnen de maandelijkse voorafbetalingen worden aangepast om onaangename verrassingen bij de jaarlijkse afrekening te vermijden.
- Alle klanten kunnen een korting van 20 tot 60% genieten op de aankoop van led-verlichting.
- Door een nieuwe ketel te laten plaatsen, dankzij het netwerk gecertificeerde installateurs van Rami Services, Dauvister en Leenen, kan men tot 35% energie besparen, waardoor de CO₂-uitstoot eveneens afneemt.
- Onderhoudscontracten voor de ketels geven de klant de kans het energieverbruik te optimaliseren, proactief te worden gecontacteerd om het onderhoud te plannen en de betaling te spreiden over het jaar.
- Zowel in Vlaanderen als in Wallonië kunnen zonnepanelen worden geplaatst op de meest geschikte daken. In geval van problemen met reeds geïnstalleerde zonnepanelen is de hotline Zonnepanelen dag en nacht bereikbaar, elke dag van de week.
- Thuisbatterijen (2,5 kWh of 7 kWh), te combineren met zonnepanelen, om het elektriciteitsoverschot van de panelen op te slaan en later te gebruiken.

*Klanten die kiezen voor de formules #BeGreen Fix, Ecofix en Ecoflex verkleinen hun ecologische voetafdruk op twee manieren: de elektriciteit is gegarandeerd hernieuwbaar en de CO₂-uitstoot van de gasverbranding wordt gecompenseerd door de aankoop van koolstofkredieten. In 2018 kon Luminus dankzij deze producten zijn indirecte emissies van gasverbranding compenseren ten belope van 30%.

Aanbod voor bedrijven

Autoproduction

Save your energy

Optimisation

Om hun verbruik, factuur of ecologische voetafdruk te verlagen, kunnen de bedrijven intekenen op verschillende aanbiedingen.

- De Energieprestatiecontracten beogen een duurzame en rendabele vermindering van het energieverbruik. De implementatie van dit soort contracten begint met een evaluatie van de energieprestatie van de gebouwen. Vervolgens wordt bepaald en berekend op welke manieren het energieverbruik kan worden verminderd, zowel vanuit het oogpunt van hun kostprijs als van de verwachte energiebesparing, die op lange termijn moet worden gegarandeerd.
- De renovatie van de verlichting in de kantoren, opslagruimten, enz. om het comfort en de veiligheid van het personeel te verbeteren, en tegelijk het verbruik te verlagen. De geïntegreerde formule omvat de financiering van de werken.
- De installatie van zonnepanelen of het terugkopen van de overtollige elektriciteit geproduceerd door zonnepanelen vermindert de ecologische voetafdruk van klanten en van Luminus.
- De promotie van elektrische mobiliteit, door op zorgvuldig gekozen plaatsen elektrische snellaadpunten te installeren, helpt ook om de uitstoot van vervoersmiddelen te verminderen. Dankzij deze dienst kunnen ondernemingen het gedeelte "brandstofverbruik" van hun ecologische voetafdruk verminderen (scope 1).
- Luminus geeft ondernemingen ook de mogelijkheid om een leveringscontract met garanties van oorsprong, te kiezen. Die kunnen van een verschillend type zijn: elektriciteit 100% hernieuwbaar, Belgisch of buitenlands; elektriciteit afkomstig van warmtekrachtkoppelingssystemen. Deze formules zijn beschikbaar voor grote bedrijven, overheden, ziekenhuizen en onderwijsinstellingen. De garanties van oorsprong geven het type energie en de productiesite voor elke geleverde MWh weer. Ze kunnen in aanmerking worden genomen bij de berekening van de ecologische voetafdruk (scope 2 berekend op basis van de markt).
- Met het terugkopen van de overtollige elektriciteit geproduceerd door "groene" installaties (biogas, waterkrachtcentrales, windenergie, warmtekrachtkoppeling, enz.) kan Luminus zijn behoeften aan groenestroomcertificaten dekken en de ecologische voetafdruk van zijn eigen aankopen verkleinen. Deze dienst stelt ondernemingen in staat het gedeelte "eigen elektriciteitsverbruik" van hun ecologische voetafdruk te verminderen (scope 2).
- De oplossing "HVAC automatisering van gebouwen". Het BACS (Building Automation and Control System) is een intelligent automatiserings controlenstelsel voor verwarming, ventilatie en koeling in industriële of kantoorgebouwen. Door de installatie van een dergelijk systeem, na een audit van de installaties, kan het energieverbruik van een gebouw zeer significant worden verlaagd (tot 30%).

De indicatoren

Zeer sterke groei van het gecumuleerd vermogen van de zonnepanelen bij onze klanten

Gecumuleerd vermogen van de zonnepanelen bij de klanten in MW

Bron: Luminus.

De toename van de zonnepaneleninstallaties bij de klanten, zowel residentiële als zakelijke, was spectaculair in 2018.

Het gecumuleerd vermogen is meer dan verdubbeld. Eind december 2018 bedroeg het 22,2 MW.

Met name bedrijven als NMC, Sabca en diensten deden een beroep op de diensten van de Luminus-dochterondernemingen Insaver en Dauvister.

65% van de maandelijkse facturen verstuurd zonder papier

Maandelijkse facturen van residentiële klanten verstuurd zonder papier

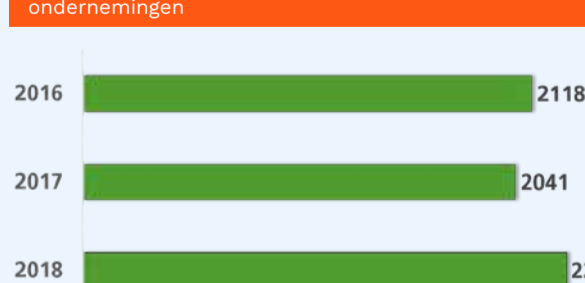
Bron: Luminus.

Om het verbruik en de facturatiekosten te drukken, moedigt Luminus zijn klanten aan om gebruik te maken van de elektronische facturatie. Het bedrijf doet dit tijdens de verkoop van energie en bij elke interactie met de klanten.

De inspanningen in 2018 resulteerden in een toename met 3,9% van het aantal maandelijkse elektronische facturen. Of in totaal 65% zonder papier ten opzichte van 62% vorig jaar. Bepaalde online tarieven, Click en Essential, sluiten de verzending van maandelijkse facturen op papier volledig uit.

Verkoop van elektriciteit met oorsprongsgarantie

Volume van elektriciteit met originele garantielabels (GWh) verkocht door de ondernemingen

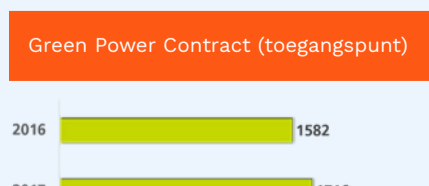
Bron: Luminus.

De elektriciteit die wordt verkocht onder het label "gegarandeerd uit hernieuwbare oorsprong" geeft heel wat ondernemingen de kans om hun ecologische voetafdruk te verkleinen.

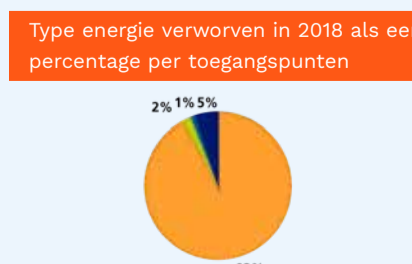
In 2018 steeg het volume verkochte elektriciteit met oorsprongsgarantie met 11,95% ten opzichte van 2017, tot 2 285 GWh. Bedrijven als Toyota, Lidl, Ferrero, AB InBev en Coca Cola genieten dergelijke contracten met oorsprongsgaranties.

Terugkopen van "groene" energie geproduceerd door de ondernemingen

Green Power Contract (toegangspunt) Type energie verworven in 2018 als een percentage per toegangspunten

Bron: Luminus.

Bron: Luminus.

In 2018 waren de auto-producenten bij wie Luminus hernieuwbare elektriciteit aankoopt overwegend eigenaars van zonnepanelen. Het aantal WKK- en windenergiecontracten is licht gedaald in vergelijking met 2017.

Meer weten over...

[Innovatie](#)
[Continuïteit van de levering](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Anderlechtse Haard: renovatie van de verwarmingsinstallatie loopt op zijn einde

In juni 2016 sloot Luminus een energieprestatiecontract* af met de Anderlechtse Haard. Het doel van dit contract, met een looptijd van 12 jaar, is om de ecologische voetafdruk te verkleinen met een minderverbruik van 5 000 MWh en een jaarlijkse besparing van € 266 000 te realiseren op de energiefactuur van de inwoners van de Anderlechtse Haard (2 416 appartementen).

Het aan Luminus Solutions toevertrouwde energieprestatiecontract voorzag in:

- de installatie van zes nieuwe warmtekrachtkoppelingseenheden.
- de renovatie van 15 verwarmingsinstallaties, uitgerust met regel- en bedieningssystemen op afstand.
- het onderhoud van 31 verwarmingsketels.
- de installatie van 4 fotovoltaïsche installaties.

Eind december 2018 waren behalve de renovatie van één verwarmingsinstallatie alle geplande werkzaamheden uitgevoerd.

In 2018 werden de verwarmingsinstallaties in verschillende appartementsgebouwen gerenoveerd:

- installatie van condensatieketels.
- plaatsing van een nieuwe collector uitgerust met pompen met een variabel debiet en een uitgebreid systeem voor het regelen van de verwarming en de productie van sanitair warm water.
- plaatsing van thermostatische kranen op alle radiatoren van de appartementen.

Al deze maatregelen samen maken het mogelijk om de werkingstemperatuur van de volledige installatie te beheren en een hoog comfort aan te houden.

Om de energieprestatiedoelstellingen van het contract te bereiken, besloot Luminus Solutions ook om zeven extra micro-warmtekrachtkoppelingseenheden van 15 en 33 kVA te installeren om de gemeenschappelijke ruimten te verwarmen. Het is een systeem dat tegelijkertijd warmte en elektriciteit produceert, wat een primaire energiebesparing van 12 tot 25% oplevert in vergelijking met een klassieke installatie. Op de verjaardag van het contract, in de zomer van 2019, zullen alle te verwezenlijken werkzaamheden door de dochterondernemingen van Luminus, Davivister en ATS, afgerond zijn.

*Een energieprestatiecontract (EPC) omvat verbintenissen met betrekking tot de beschikbaarheid, het comfort en de energieprestaties in de tijd, waardoor het zich onderscheidt van een standaard onderhoudscontract. De dienstverlener wordt betaald op basis van de verwezenlijkte besparingen. Hiertoe voorziet een EPC in de implementatie van verschillende manieren om de energieprestaties te verbeteren: renovatie van de verwarmings- en verlichtingsystemen, verbetering van de regeling van het gebouw, isolatie van de muren en/of daken, bediening op afstand van de apparatuur, continue monitoring van de prestaties enz.

Isolatie van de warmwaterdistributie van een van de sites van de Anderlechtse Haard.

[Terug naar "Energieoplossingen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

Energieprestatiecontract op 14 schoolsites: 2/3 van de werkzaamheden voltooid in 2018

In 2018 zijn de werkzaamheden in het kader van het Renowatt*-project, die moesten worden gerealiseerd als onderdeel van het energieprestatiecontract, aardig opgeschoten.

In 2016 haalde Luminus een van de deelcontracten binnen die werden gegund in het kader van deze aanbesteding, met als aanbestedende overheid de GRE-Liège. Dit contract voorziet in de energierenovatie van 14 scholen in de provincie Luik, waaronder zes in Oupeye en vier in Seraing.

In 2017 kon 15% van de geplande werkzaamheden worden gerealiseerd. Eind 2018 was 60% van de werkzaamheden voltooid, met:

- voor het **buitenschrijnwerk**, de vervanging van meer dan 4 000 m² ramen door hoogwaardige ramen in aluminium, een 100% recycleerbaar materiaal.
- de isolatie en renovatie van meer dan 10 000 m² **gevels en daken**. Dit vermindert de verwarmingsbehoeften van meer dan 70 klassen en sportzalen. De gebruikte gevelmaterialen zijn van natuurlijke oorsprong (terracotta bakstenen) of recycleerbaar (zink).
- de installatie van 280 kWc **zonnepanelen**, verspreid over zeven sites.
- de renovatie van 14 **verwarmingsinstallaties**, verspreid over zeven sites, met behulp van technologieën die allemaal bijdragen tot energiebesparing. De werkzaamheden omvatten onder meer de plaatsing van hoogrendementsketels en accessoires (condensatietechnologie op aardgas), de thermische isolatie van distributiecircuiten en de installatie van regelementen voor de HVAC-apparatuur.

Aanvankelijk stelde het Renowatt-project gemiddeld 33% minder verbruik op de 14 locaties voorop, goed voor een energiebesparing van meer dan 300 000 euro per jaar. De tussentijdse resultaten zijn positief. Ze tonen aan dat de doelstelling waarschijnlijk zal worden overschreden dankzij een uitstekende kwaliteit van de implementatie en de doeltreffendheid van de door Luminus Solutions ingevoerde oplossingen.

*Renowatt biedt via een centraal loket ondersteuning aan lokale overheden om de energieprestatiecontracten van publieke gebouwen te realiseren, op initiatief van GRE-Liège.

Zonnepanelen op het dak van de polytechnische school van Hoei.

Gerenoveerde zinken gevel aan de polytechnische school van de provincie Luik, in Hoei.

[Terug naar "Energieoplossingen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

Energie-efficiëntieoplossingen voor woonzorgcentrum Damiaan

In 2018 deed de Senior Living Group een beroep op Luminus en zijn dochterondernemingen, Gezel II en Insaver, om het energieverbruik van een van zijn woonzorgcentra, Damiaan, in Tremelo, te optimaliseren.

Er werden verschillende energie-efficiëntieoplossingen geïmplementeerd:

- De vernieuwing van de verwarmingsinstallaties, begonnen op 28 augustus 2018 en beëindigd op 16 januari 2019, werd uitgevoerd door Gezel II, een dochteronderneming van de ATS Groep.
- De vernieuwing en isolatie van drie daken door Insaver, in totaal 4 600 m².
- De installatie door Insaver van 815 zonnepanelen, met een vermogen van 220,05 kWp, was klaar op 21 december 2018. De installatie werd eind januari 2019 geïnspecteerd en goedgekeurd.

Dankzij deze werkzaamheden kan woonzorgcentrum Damiaan zijn energieverbruik en CO₂-uitstoot verminderen.

Installatie van 815 zonnepanelen op het dak van woonzorgcentrum Damiaan.

Nieuwe verwarmingsinstallaties.

[Terug naar "Energieoplossingen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

Renovatie van de verlichting bij EOC: een besparingspotentieel van één miljoen euro

EOC, een Vlaams chemiebedrijf, profiteert van aanzienlijke energiebesparingen dankzij de energie-efficiëntieoplossingen van Luminus en zijn dochterondernemingen, ATS en Vanparijs Engineers. In 2018 werden al ongeveer 400 van de 2 000 voorziene LED-armaturen geplaatst.

EOC is een Vlaams chemiebedrijf en een belangrijke internationale speler op de markt van composieten, latex, emulsies, oppervlakreactieve stoffen en kleefstoffen.

EOC wou het energieverbruik en de ecologische voetafdruk van zijn belangrijkste fabrieken in Vlaanderen verminderen en besloot daarvoor een beroep te doen op Luminus en zijn dochterondernemingen. Na een gedetailleerde audit van de installaties, werden verschillende energie-efficiëntieoplossingen ingezet om deze doelstellingen te behalen:

- De renovatie van de verlichting, waarbij de bestaande armaturen werden vervangen door verschillende LED-armaturen op de productievestigingen in Oudenaarde en Evergem. De renovatie, gefinancierd door externe investeerders, loopt over vijf jaar en is onderverdeeld in verschillende fasen. De eerste fase, die 20% van het renovatieproject vertegenwoordigt, werd in 2018 voltooid. Als de volledige renovatie achter de rug is, zal EOC zijn verbruik voor verlichting kunnen terugdringen met 56%, d.i. een vermindering van 1 200 MWh per jaar. Ook de onderhoudskosten zullen dalen en er zal extra kunnen worden bespaard dankzij het gebruik van bewegingssensoren en een lichtregelsysteem. De totale besparing voor EOC bedraagt 1 075 000 euro over vijf jaar!
- De begeleiding door Vanparijs Engineers bij de installatie van een warmtekrachtkoppeling met een vermogen van 600 kWe op de site van Evergem. Deze vervangt een stoom- en warmwaterketel en zorgt voor een relatieve primaire energiebesparing van meer dan 20%. De installatie werd begin 2018 geplaatst.
- De bouw van een windturbine van 4,5 MW. Deze zal worden gebouwd in de loop van 2019.

Met al deze maatregelen zou EOC zijn energieverbruik tegen 2020 met ongeveer 37% kunnen verminderen, wat neerkomt op een daling van 5 000 MWh per jaar.

De bestaande armaturen werden vervangen door LED-armaturen.

[Terug naar "Energieoplossingen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

UCB: koolstofneutraal tegen 2030 met Luminus en Vanparijs Engineers

UCB deed een beroep op Luminus en zijn dochteronderneming Vanparijs Engineers voor de installatie van een warmtekrachtkoppeling op het dak van een van zijn gebouwen. Dit maakt deel uit van het actieplan van UCB om zijn milieu-impact te verminderen tegen 2030.

UCB, een Belgische onderneming, heeft besloten een ambitieus actieplan na te streven om de impact van haar activiteiten op de natuurlijke hulpbronnen en het klimaat te verminderen. Het plan streeft een vermindering na van de broeikasgassen met 35% tegen 2030 en 70% tegen 2050, en 20% minder waterverbruik en 25% minder afvalproductie tegen 2030. In dit kader deed UCB een beroep op Luminus en zijn dochteronderneming Vanparijs Engineers om energie-efficiëntie maatregelen te implementeren.

Zo werd een warmtekrachtkoppelingseenheid van 800 kWe geïnstalleerd op het dak van een van de gebouwen in het productiecentrum van Braine-l'Alleud. Deze levert zowel elektriciteit als warmte voor de gebouwen en de productie-eenheden van UCB. De overtollige warmte wordt tijdelijk opgeslagen in een buffertank van 30 m³, waardoor het aantal start-stops wordt beperkt. Het bijzondere van deze warmtekrachtkoppeling is dat ze op om het even welk moment van de dag een aantal uur automatisch kan worden toegewezen aan de elektriciteitsvoorziening om het lokale netwerk te ondersteunen. Dit biedt meer flexibiliteit en zou het elektriciteitsnet kunnen ondersteunen bij stroomtekorten.

De warmtekrachtkoppelingseenheid werd gekoppeld aan een warmtepomp om het globale rendement te verhogen door warmte bij lage temperatuur te revaloriseren.

Door het brandstofverbruik te verminderen en brandstof efficiënter te gebruiken, stelt de warmtekrachtkoppelingseenheid UCB in staat om de CO₂-uitstoot met 39% te verminderen in vergelijking met de afzonderlijke productie van warmte en elektriciteit.

De motor van de warmtekrachtkoppelingseenheid in zijn akoestische behuizing.

Vanparijs Engineers plaatste de warmtekrachtkoppeling gebruiksklaar op het dak van het gebouw, een technisch huzarenstukje.

[Terug naar "Energieoplossingen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Warmtekrachtkoppeling ViskoTeepak: stijging rendement met 4,4% na aanpassingen

Na 77 400 bedrijfsuren werd de motor van de warmtekrachtkoppelingseenheid, die in 2007 geïnstalleerd werd bij ViskoTeepak, vervangen om een rendement van 101%* te bereiken. De bijna volledige vernieuwing van de eenheid werd in 2018 uitgevoerd door Vanparijs Engineers.

ViskoTeepak, een bedrijf uit Lommel dat is gespecialiseerd in de productie van verpakkingsmaterialen voor producten op basis van vlees, deed een beroep op Vanparijs Engineers om zijn energievoorziening te optimaliseren.

In 2007 werd een warmtekrachtkoppelingseenheid met een vermogen van 2 000 kW geïntegreerd door Vanparijs Engineers om de energie-efficiëntie van het bedrijf te vergroten en de milieu-impact van zijn productie te verminderen. Dankzij een verdere optimalisatie en een all-in onderhoud presteerde de installatie tien jaar lang bijzonder goed, met een gemiddelde totale efficiëntie van meer dan 95%, wat uitzonderlijk is voor een dergelijke installatie.

In 2018 voerde Vanparijs belangrijke aanpassingen door aan de eenheid. In het bijzonder:

- de vervanging van de Cummins-motor en -generator door een Jenbacher JMS612-motor en een Stam-ford LVSI 804 W-generator - NO_x 250 mg/Nm³, voor een brutovermogen van 2 004 kWe.
- de verbreding van de betonnen basis en de verhoging van de akoestische behuizing vanwege het verschil in configuratie tussen de motoren.
- de koppeling van de nieuwe motor aan de bestaande gasleidingen.
- de vervanging van een aantal componenten zoals uitlaatdempers, rookgaskoelers, warmtewisselaars, pompen, leidingen, gasleidingen, schakelkasten, bedrading, enz.
- de installatie van een intelligent systeem om de installatie permanent te monitoren op afstand.

Andere randapparatuur zoals meters, step-up trafo's en de voedingskast werden behouden.

Dankzij al deze veranderingen stijgt het rendement van de warmtekrachtkoppelingseenheid met 4,4% tot 101%*. Het vermogen van de installatie is ook toegenomen maar zeer beperkt, tot 2004 kW.

Vanparijs verlengde ook het onderhoudscontract voor de installatie voor een periode van tien jaar.

*ten opzichte van de onderste stookwaarde.

Nieuwe warmtekrachtkoppelingseenheid.

[Terug naar "Energieoplossingen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Inhoudiging van onze eerste windmolen op een industrieterrein in Wallonië

In 2018 bouwde Luminus zijn eerste windmolen in een industriepark in Wallonië, op het terrein van Fri-Pharma. Dankzij deze windmolen van 2,2 MW kan Fri-Pharma zijn kosten drukken en zijn ecologische voetafdruk verkleinen.

Op 25 oktober 2018 huldigde Luminus de eerste windmolen in die gebouwd is in een industriepark in Wallonië. Hij staat op het terrein van Fri-Pharma, in de industriezone Créalys in Gembloux. Willy Borsus, minister-president van Wallonië, Jean-Luc Crucke, Waals minister van Energie, en verschillende vertegenwoordigers van het bedrijf GSK waren aanwezig bij de inhuldiging.

Met de windmolen kan Fri-Pharma, een bedrijf dat is gespecialiseerd in de bouw en exploitatie van gekoelde magazijnen voor derden, zijn energierekening evenals zijn ecologische voetafdruk verlagen. Fri-Pharma verbruikt ongeveer 2 200 MWh per jaar en zal naar verwachting ongeveer 66% van de elektriciteit die door de windturbine wordt opgewekt, kunnen absorberen via een directe lijn.

Naar verwachting zal deze windturbine van 2,2 MW in totaal ongeveer 5 000 MWh per jaar produceren, waardoor de energiefactuur met ongeveer € 70 000 per jaar zal kunnen dalen. De rest van de geproduceerde energie wordt in het distributienet geïnjecteerd.

Fri-Pharma deed ook een beroep op andere energie-oplossingen die door de groep Luminus worden aangeboden. Zo is de installatie van een back-up eenheid van 800 kVA gepland voor begin 2019.

Bouw van de windmolentoren op de site van Fri-Pharma.

[Terug naar "Energieoplossingen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

6816 zonnepanelen geplaatst in 2018 bij NMC: de grootste installatie in Duitstalig België

In september 2018 plaatsten Luminus en zijn dochteronderneming Dauvister 6 816 zonnepanelen bij NMC, een toonaangevende onderneming op het gebied van synthetisch schuim, gevestigd in Eynatten, in Duitstalig België. Het is een van de grootste installaties van Wallonië, gefinancierd uit eigen middelen. De productie van energie uit deze zonnepanelen voorkomt een jaarlijkse uitstoot van 500 ton CO₂*.

In samenwerking met Dauvister, een dochteronderneming gespecialiseerd in zonnepanelen, installeerde Luminus 3 120 zonnepanelen op een braakliggend terrein van 1,4 hectare bij NMC in Raeren. Daarbij komen nog de 3 696 zonnepanelen op de vier daken van de magazijnen van het bedrijf, naast de 2 000 die er al op lagen. In totaal is de site vandaag dus uitgerust met bijna 9 000 panelen, wat neerkomt op een capaciteit van 1 250 kWc op de daken en 1 000 kWc op de grond. De installatie bestaat uit 28 km kabels en 32 omvormers die de gelijkstroom omzetten in wisselstroom.

Op basis van 1 000 bedrijfsuren per jaar zal de productie van de zonnepanelen 18% dekken van het totale verbruik van de site (te weten 12 700 MWh/jaar).

De nieuwe installatie zal ongeveer 1 995 MWh produceren, het equivalent van het verbruik van 400 huishoudens, en zal de jaarlijkse uitstoot van bijna 500 ton CO₂* voorkomen.

*in vergelijking met een klassieke gas- en stoomturbine met een uitstoot van 456 kgCO₂/MWh (huidige waarde in Wallonië)

In totaal is de NMC-vestiging in Raeren uitgerust met bijna 9 000 panelen met een totaal vermogen van 2,2 MW.

Van links naar rechts: Hubert Bosten, CEO van NMC; Grégoire Dallemagne, CEO van Luminus; Paul De fauw, voorzitter van Luminus; Oliver Paasch, minister-president van de Duitstalige Gemeenschap; Yves Noël, voorzitter van NMC; Hans-Dieter Laschet, voormalig burgemeester van Raeren.

[Terug naar "Energieoplossingen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

Neuwelec installeert 20 elektrische laadpunten bij bpost

In juli 2018 installeerde Newelec, een dochteronderneming van Luminus, tien laadstations met twintig laadpunten in Ghlin-Baudour in de gemeente Bergen. Deze zijn gekoppeld aan een beheersysteem waarmee de laadstromen kunnen worden geoptimaliseerd om de verbruikspieken te beperken.

De zes laadstations worden gebruikt om de elektrische bedrijfsvoertuigen van bpost op te laden. Dankzij deze twintig elektrische bestelwagens levert bpost de post niet alleen zonder de uitstoot van gas en fijn stof, maar vermindert het ook de CO₂-uitstoot van zijn wagenpark.

De laadstations zijn gekoppeld aan een laadbeheersysteem om verbruikspieken te vermijden en de vraag naar stroom te regelen, zodat de site altijd optimaal van energie wordt voorzien. Het ingevoerde systeem maakt het mogelijk om geheel autonoom prioriteiten te stellen en de laadstromen te beheren in functie van de verschillende rondes. Op die manier heeft men op ieder moment opgeladen voertuigen ter beschikking om de post en de pakjes te verdelen.

In totaal installeerde Newelec bijna 100 laadpunten in 2018.

Twee van de tien laadstations bij bpost.

[Terug naar "Energieoplossingen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

Continuïteit van de levering en bevoorradingszekerheid

Opvallende feiten bij onze klanten

Twee nieuwe dieselmotoren in het ziekenhuis van Oostende

Veiligstellen van de elektriciteitsvoorziening van Sabca

[Meer lezen](#)

[Meer lezen](#)

Opvallende feiten op onze sites

Negen dieselmotoren op de Ringvaartsite

Voorlopige ingebruikname van de STEG-centrale van Gent-Ham

STEG-centrale van Seraing vervroegd weer op de markt

[Meer lezen](#)

[Meer lezen](#)

[Meer lezen](#)

De uitdagingen

Een onverwachte onderbreking in de levering van gas of elektriciteit kan rechtstreekse gevolgen hebben voor de gezondheid en het welzijn van de gebruikers, voor de veiligheid van de industriële installaties, de continuïteit van de openbare diensten, of zelfs de economie van het land.

Luminus draagt bij tot de bevoorradingszekerheid van het land door de flexibiliteit van zijn klanten te vergroten door ze oplossingen voor de beveiliging van hun installaties voor te stellen. Maar ook dankzij zijn flexibele en betrouwbare aardgasgestookte centrales die bijdragen aan de balans tussen productie en verbruik.

De processen

Het aanbod voor de bedrijven

Quality

Secure your energy

Safety

Luminus stelt bedrijven verschillende aanbiedingen voor die bijdragen tot de continuïteit van de levering, op de site van de klant zelf of via verschillende soorten contracten.

Een flexibiliteitsaanbod geeft klanten met een modulair verbruik of klanten die beschikken over een flexibele productiecapaciteit (bijvoorbeeld serreverwarming met warmtekoppeling) of energieopslagcapaciteit (diepvriezers) de mogelijkheid om hun productie/verbruik aan te passen in functie van de marktprijzen. De klanten worden vergoed op basis van de flexibiliteit die beschikbaar wordt gesteld aan de transportnetbeheerder.

Een aanbod om verouderde hoogspanningscabines te renoveren/vervangen die een risico vormen voor de stroomtoevoer van de klant.

Geleverde diensten aan de beheerder van het elektriciteitstransportnetwerk

Luminus levert verschillende soorten diensten aan transportnetbeheerder Elia die bijdragen tot het evenwicht van het net en de bevoorradingszekerheid van het land:

- Een functie van “evenwichtsverantwoordelijke”, in realtime.
- Een antwoord op de aanbestedingen voor de levering, in realtime en op zeer korte termijn, van de primaire en secundaire regelingen en de tertiaire reserve.
- Een gegarandeerde levering van strategische reservecapaciteit tijdens de wintermaanden.

[Meer info over de diensten aan Elia worden versterkt](#)

De indicatoren

Aan de hand van bepaalde gegevens kunnen we de prestaties en de bijdrage van het bedrijf aan de bevoorradingszekerheid meten.

In het kader van black-startcontracten (opstart van de centrale zonder externe voeding) kunnen meerdere centrales worden aangesproken door Elia. Het gaat om de centrale van Seraing en de twee gasturbines met open cyclus van Gent-Ham, waarvan de dieselmotoren elke maand worden getest. Op vraag van Elia werd op 30 juni 2018 een black-start test uitgevoerd in de centrale van Seraing, met een positief resultaat.

Tijdens de winter van 2017-2018 nam de centrale van Seraing deel aan de strategische reserve die door de overheid werd opgezet om de elektriciteitsbevoorrading te garanderen. De centrale met gecombineerde cyclus van Seraing onderging verschillende opstarttests die alle naar tevredenheid zijn verlopen. Alle onverwachte opstarttests die door Elia werden opgelegd in 2018 werden met glans doorstaan.

Dankzij andere thermische centrales werd een hoog slagingspercentage geregistreerd op de veilingen voor systeemdiensten. Zo bedraagt het slagingspercentage op de wekelijkse veilingen van de primaire en secundaire reserves (R1/R2) 56%. Op de markt van de maandelijksse veilingen van de tertiaire reserve (R3) werden de open cycli vaak geselecteerd.

Black-start: succesvolle geplande tests	1/1
Strategische reserve: succesvolle verrassingsproeven	1/1
Strategische reserve: succesvolle geplande tests	2/2

Meer weten over...

[Veiligheid van de installaties](#)

[Koolstofdioxide voetafdruk](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Geleverde diensten aan de beheerder van het elektriciteitstransportnetwerk

Luminus levert verschillende soorten diensten aan transportnetwerkbeheerder Elia die bijdragen tot de voorzieningszekerheid.

(1) Een functie van "evenwichtsverantwoordelijke", verzekerd in realtime, ten belope van de volumes die door zijn klanten worden verbruikt. Als leverancier moet Luminus permanent en in realtime, op een willekeurig punt van de transport- en distributienetten een hoeveelheid energie injecteren die overeenkomt met het verbruik van zijn klanten. Elk onevenwicht heeft een kostprijs, die hoog kan oplopen, vooral als een verondersteld beschikbare capaciteit niet in staat is om de energie te produceren die door de netten wordt vereist. Want een bevoorradingstekort, gecumuleerd met eventuele incidenten kan gevolgen hebben voor het totale evenwicht van het systeem.

Het evenwicht op elk ogenblik verzekeren, waarbij de risico's zoveel mogelijk worden beperkt, veronderstelt:

- een zo goed mogelijke inschatting van het verbruik van de klanten op korte, middellange en lange termijn
- een evaluatie of meting van de schommelingen van de hernieuwbare productie
- een activering van de flexibiliteit die beschikbaar is bij de klanten en/of bijsturing in real time van de productie van de meest flexibele installaties (gecombineerde cycli in werking, open cycli, warmtekrachtkoppeling,...) om het karakter van de hernieuwbare productie en de schommelingen van de vraag te compenseren.

(2) Een bijdrage aan het evenwicht van het netwerk via de levering van ondersteunende diensten, ook in real time of op zeer korte termijn: primaire regeling, automatisch geactiveerd in minder dan 30 seconden; secundaire regeling, automatisch geactiveerd, bij stijging of bij daling, in minder dan vijftien minuten; tertiaire reserve manueel geactiveerd; blackstart service geactiveerd in geval van black-out. Luminus draagt als producent bij tot het evenwicht tussen productie en verbruik dat wordt verzekerd door de transportnetbeheerder, in het kader van periodieke aanbestedingen voor die verschillende ondersteunende diensten, dankzij zijn eigen productie-eenheden.

Hij kan ook tertiaire reserve leveren dankzij de flexibiliteitscontracten die werden ondertekend met bepaalde klanten.

(3) Een gegarandeerde levering van strategische reservecapaciteit, in geval van tekort tijdens de maanden november tot maart, om stroomafschakeling van het volledige Belgische net of een deel ervan te vermijden.

[Terug naar "Continuïteit van de levering"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

Veiligstellen van de elektriciteitsvoorziening en verkleinen van de voetafdruk van Sabca

In 2018 koos Sabca voor Luminus om zijn elektrische installaties veilig te stellen en zijn ecologische voetafdruk te verkleinen. Sabca genoot een multiservice-aanpak, die zeer handig bleek met het oog op de implementatie van alle geplande services: er werd een nieuwe hoogspanningscabine geïnstalleerd, een deel van de elektrische apparatuur werd gemoderniseerd en er werden meer dan 4 000 fotovoltaïsche panelen geïnstalleerd.

In november 2018 installeerde Newelec, een van de dochterondernemingen van Luminus en actief in industriële elektrotechniek, een nieuwe hoogspanningscabine om de elektriciteitsvoorziening op de site in Brussel veilig te stellen. Het bevoorradingsnetwerk werd beveiligd.

Tegen het einde van 2018 had Davister meer dan 4 000 van de in totaal 4 700 geplande fotovoltaïsche panelen geïnstalleerd. Deze panelen hebben een capaciteit van 1 293 kWc en zullen gemiddeld 1 215 MWh per jaar produceren. Vrijwel alle geproduceerde elektriciteit (98%) zal door Sabca zelf worden verbruikt, waardoor het zijn kosten en zijn ecologische voetafdruk kan verminderen. De panelen zijn immers verdeeld over zes daken, op een oppervlakte van 15 000 m², meer dan twee voetbalvelden.

Installatie van de hoogspanningscabine.

Voor de plaatsing van de fotovoltaïsche panelen moesten de elektrische installaties op een groot deel van de site worden gerenoveerd.

[Terug naar "Continuïteit van de levering"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

Twee nieuwe dieselmotoren in het ziekenhuis van Oostende

Sinds april 2018 geniet het AZ Sint-Jan Oostende dankzij ATS van een gloednieuwe installatie om elke onderbreking in de elektriciteitsvoorziening op te vangen.

De beslissing van het ziekenhuis om het bestaande systeem (twee elektriciteitsgeneratoren van 250 kVa die slechts een deel van de installaties verzekerden) te wijzigen, viel in 2016. Datzelfde jaar wist ATS een Europese aanbesteding binnen te halen.

Dus werden twee nieuwe dieselmotoren van elk 1 100 KVA geïnstalleerd door ATS, in een gerenoveerd gebouw, centraal gelegen op de site, om de verbindingen met alle gebouwen te vergemakkelijken.

De werkzaamheden duurden langer dan een jaar, gezien de specifieke voorschriften op het gebied van continuïteit van de elektriciteitsvoorziening op de site, en de noodzaak om in totaal vijf transformatoren te installeren.

Drie sleutelfiguren voor de succesvolle afronding van het project: Wim Vandevijvere (Technische diensten AZ Sint-Jan), Alex Kimps (Projectmanager ATS) en Nick Hubert (werfleider ATS).

[Terug naar "Continuïteit van de levering"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

Gecombineerde cyclus van Seraing vervroegd weer op de markt

Op 15 oktober 2015 werd de stoom-gascentrale van Seraing vervroegd opnieuw in gebruik genomen, om bij te dragen tot de bevoorradingszekerheid van het land. Deze met een tweetal weken vervroegde ingebruikname werd mogelijk gemaakt dankzij een koninklijk besluit en een wijziging van de onderhoudsschema's en de werktijden.

Eind maart 2018 keurde de raad van bestuur de terugkeer op de markt van de stoom- en gascentrale van Seraing goed, gelijktijdig met het einde van het contract met Elia, om de netbeheerder tijdens de wintermaanden te kunnen voorzien van een strategische reservecapaciteit van 470 MW. De evolutie van de prijzen op de groothandelsmarkten toonde inderdaad aan dat de centrale haar vaste kosten zou kunnen dekken, op voorwaarde dat er geen enkele vorm van 'groot onderhoud' nodig zou zijn.

De productieteams hebben zich dan ook voorbereid om de centrale vanaf november 2018 opnieuw in gebruik te kunnen nemen in de modus gecombineerde cyclus. Van april tot november moest de centrale opnieuw kunnen opstarten in het geval van een black-out, zonder externe voeding, als onderdeel van het black-start contract dat is afgesloten met Elia, dit wil zeggen in de modus open cyclus.

Door de onbeschikbaarheid van meerdere kerncentrales vanaf september heeft de regering per koninklijk besluit de mogelijkheid voorzien om Seraing vervroegd te laten opstarten. De onderhoudsinterventies waar normaal een maand voor zou worden uitgetrokken, werden afgerond in twee weken. Het ploegensysteem werd ook vroeger dan voorzien aangepast, vanaf de ingebruikname.

Tussen half oktober en half december werd de centrale 1 176 uur ingezet. De totale elektriciteitsproductie bedroeg 488 284 MWh, goed voor een totaal van 196 205 ton CO₂.

Heropstart van de centrale met gecombineerde cyclus van Seraing, in oktober 2018.

Terug naar "Continuïteit van de levering"

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

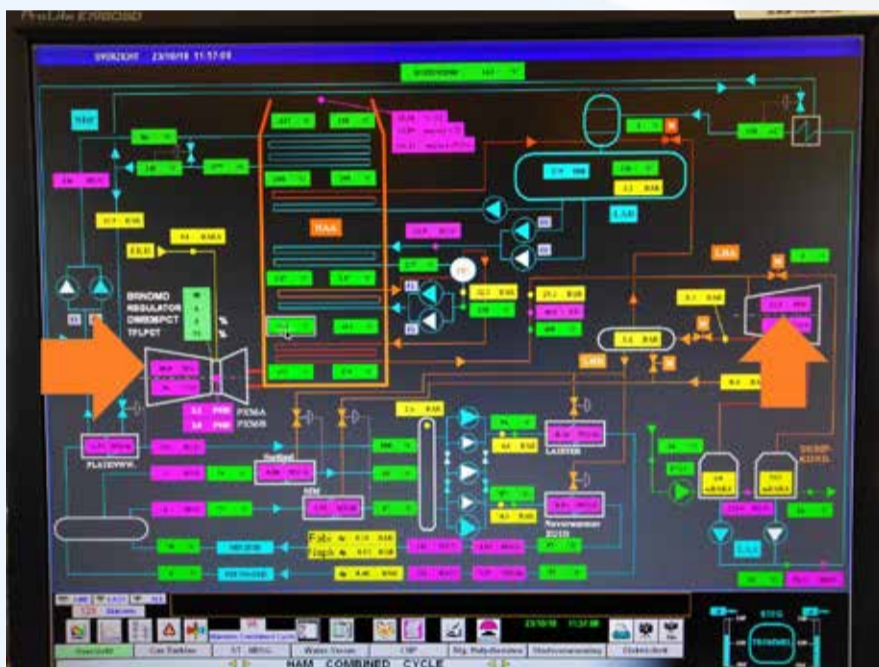
Tijdelijke heringebruikname van de STEG-centrale van Gent-Ham

De centrale met gecombineerde cyclus van Ham in Gent werd eind oktober 2018 weer in gebruik genomen om de elektriciteitsbehoeften van het land te dekken.

De definitieve stopzetting van de STEG-centrale van Gent-Ham werd aangekondigd in 2016 en ging van kracht op 31 oktober 2017. Eind september 2018 nam Luminus echter de beslissing om de mogelijkheid te bestuderen om deze centrale van 52 MW tijdelijk te heropenen, na een analyse van de gevolgen van de langdurige onbeschikbaarheid van verschillende Belgische kerncentrales. Bij koninklijk besluit werd op 21 oktober 2018 een officiële toestemming verleend voor een tijdelijke heropstart.

Aangezien de centrale nog niet was ontmanteld, kon ze na een paar weken van interventies en tests weer in gebruik worden genomen. Om de centrale te kunnen exploiteren moesten twee ploegbazen aanvaarden om hun pensionering uit te stellen of er tijdelijk van terug te keren. Er moest ook opnieuw een permanentie worden geregeld, 24 uur op 24, 7 dagen op 7, tot eind maart 2019.

De centrale kon het net voeden vanaf 29 oktober 2018. Ze draaide het grootste deel van november en december.

Opstartscherm van de STEG-centrale van Gent-Ham.

Terug naar "Continuïteit van de levering"

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Installatie van negen dieselmotoren op de Ringvaartsite in minder dan twee weken

Gedurende drie maanden werden negen dieselmotoren geïnstalleerd op de Ringvaartsite om bij te dragen tot de door Elia gemobiliseerde tertiaire reserve, wegens het gebrek aan beschikbare reserve-eenheden op het Belgisch grondgebied aan het einde van het jaar.

In oktober 2018 installeerden Luminus en zijn grootste dochteronderneming ATS negen dieselmotoren op de Gentse Ringvaartsite. Deze werden tijdelijk aangesloten op het net om bij te dragen aan het evenwicht tussen de productie en het verbruik en de bevoorradingszekerheid van het land. Hiertoe werd een tijdelijke vergunning afgeleverd door de Vlaamse overheid.

In totaal werkten de negen motoren, met een gecumuleerd vermogen van 8 MW, minder dan 10 uur van november tot december 2018 (en ook in januari 2019). Ze werden immers enkel in gebruik genomen tijdens de installatie- en opstarttests die door Elia werden aangevraagd, als onderdeel van de levering van de tertiaire reserve, waarvoor ze gedurende drie maanden waren geselecteerd.

Tijdens deze tests werd ongeveer 28 ton CO₂ uitgestoten in 2018. De motoren werden gedemonteerd in februari 2019.

Op de Ringvaartsite werden in minder dan 2 weken negen dieselmotoren van 8 MW geïnstalleerd.

[Terug naar "Continuïteit van de levering"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

HANDELSPRAKTIJKEN

KWALITEIT
DIENSTVERLENING

KWETSBARE KLANTEN

ENERGIEOPLOSSINGEN

-- Anderlechtse Haard

-- Renowatt contract

-- Isolatie bij Damiaan

-- Relighting bij EOC

-- Warmtekrachtkoppeling bij UCB

-- Warmtekrachtkoppeling bij ViskoTeepak

-- Windturbine Fri-Pharma

-- Zonnepanelen bij NMC

-- Elektrische laadpunten

LEVERINGSZEKERHEID

-- Hoogspanningscabine bij Sabca

-- Oostende Ziekenhuis

-- STEG-centrale Seraing

-- STEG-centrale Gent-Ham

-- Negen dieselmotoren

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

Innoveren en investeren

Opvallende feiten

Vier overnames

Consortium LuWa

De uitdagingen

Als antwoord op het dalende verbruik en de lagere marges in de traditionele takken van het bedrijf, is de strategie van Luminus gericht op de ontwikkeling van energiediensten en hernieuwbare energie.

Innovatie is één van de sleutels tot de ontwikkeling van een onderneming, zeker in een sector waar de verwachtingen van de klanten enorm evolueren. Er zijn technologische ontwikkelingen aan de gang op alle niveaus: minder schadelijke energiebronnen voor het milieu; een efficiëntere infrastructuur; digitale hulpmiddelen om het verbruik beter te meten, beheren en beperken.

De processen

Om zijn nieuwe activiteiten te ontwikkelen, moet Luminus voortdurend innoveren en nieuwe vaardigheden verwerven. Dit betekent dat een deel van de financiële, menselijke en technische middelen moet worden besteed aan de voorbereiding van de toekomst.

Daartoe lanceerde Luminus in 2016 het programma Power to Innovate, met drie doelstellingen:

- Een cultuurverandering bewerkstelligen om innovatie centraal te stellen in de werkmethodes door ieders inspanningen te mobiliseren.
- Sneller nieuwe producten en diensten ontwikkelen en op de markt brengen om de concurrenten voor te zijn.
- Durven te experimenteren met nieuwe businessmodellen, disruptieve ideeën, om de groeimotoren van morgen te identificeren.

Dit programma resulteerde in de organisatie van een online wedstrijd waaraan meer dan de helft van het personeel heeft deelgenomen. Meer dan 80 virtuele start-ups werden ontwikkeld met de actieve ondersteuning van het management, dat middelen vrijmaakte om de drie winnende start-ups verder uit te werken als prototype.

Om een nieuwe wind in de bedrijfscultuur verder te stimuleren werd voor het middenkader ook een lezingencyclus georganiseerd over innovatie.

Deze kreeg een vervolg met de oprichting van een "innovatie-accelerator", #NEXT, met een eigen bestuur. Dankzij deze structuur kunnen werknemers minstens drie maanden worden gedetacheerd om hun de mogelijkheid te bieden hun prototypes te ontwikkelen, met de steun van Start it @KBC. De projecten worden geselecteerd door een comité van waar ook externe experts en twee managers van dochterondernemingen van Luminus in deelnemen.

In 2018 konden ongeveer vijftien collega's werken voor #NEXT Een tiental ideeën werden uitgewerkt als prototype, en drie daarvan werden geselecteerd voor industrialisatie.

Luminus sponsort ook een tweede, externe accelerator van start-ups, Whatfactory Lumino (WATT Factory), gespecialiseerd in slimme energie, slimme gebouwen en slimme mobiliteit.

De indicatoren

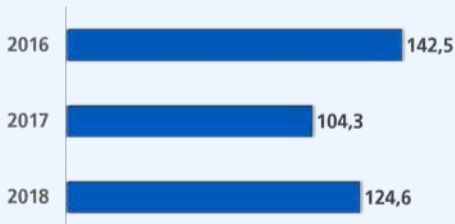
124,6 miljoen euro geïnvesteerd in 2018, waarvan 67% in hernieuwbare energie

In 2018 bedragen de investeringen van Luminus 124,6 miljoen euro, waarvan 83 miljoen werd besteed aan hernieuwbare energie, met andere woorden 67% van de gedane investeringen.

Zo werden 22 windturbines gebouwd op de sites van Brugge, Zeebrugge, Geel Laakdal, Fernelmont, Ghlin, Fri Pharma, Dow Corning, Eeklo en Lierneux. Op die twee laatste sites werd de bouw van de windparken voltooid in 2019.

Deze investeringen omvatten ook de overname van het kapitaal van Mega Windy cvba, dat beschikte (does this relate tot he capital or the company? – if capital: bestond uit – if company: no change needed) over een operationeel park van drie windturbines in Kalmthout, en een reeks windprojecten in verschillende ontwikkelingsstadia.

Investerings in miljoenen euro's

Bron: Luminus (standard BEGAAP).

Belastingverlagingen voor innovatie en hernieuwbare energie

Voor zijn initiatieven op het vlak van Onderzoek & Ontwikkeling 2018 kreeg Luminus een verlaging op de bedrijfsvoorheffing ten bedrage van 3,35 miljoen euro.

De belastingbesparing voor de investeringen van 2018 in hernieuwbare energie wordt geraamd op 11,28 miljoen euro.

Meer weten over...

Financiële resultaten

Energieoplossingen

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

-- Vier overnames

-- Consortium LuWa

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Vier overnames in de dienstensector en één overname in de onshore windenergie

In 2018 zette Luminus zijn transformatie voort om de grootste leverancier van innovatieve en duurzame energieoplossingen te worden en zijn leiderspositie op het gebied van onshore windenergie te behouden.

Deze wil om ons aanbod van energiediensten voor onze residentiële en zakelijke klanten uit te breiden, resulteerde in vier overnames via onze dochterondernemingen:

- de overname in mei 2018, door ATS Groep, van een meerderheidsbelang in Naessens HVAC NV, een specialist in HVAC.
- de volledige overname in juni 2018, door Gezel 2, dochteronderneming van ATS, van Chauffage ACAR NV, een bedrijf dat zich toelegt op HVAC, industriële leidingen en sanitaire voorzieningen.
- de overname in december 2018, door ATS Groep, van een meerderheidsbelang in Elektro André Gevaert bvba, actief in de installatie, distributie, levering en het onderhoud van elektrische installaties en componenten in de regio Roeselare in West-Vlaanderen.
- de overname van de activiteiten van Holding Léonard & Fils sprl en het Luxemburgse bedrijf André et Stéphane Léonard-Lemaître SA, gespecialiseerd in HVAC-installaties, via onze dochteronderneming Dauvister, in december 2018.

Luminus verwierf ook 100% van het kapitaal van Mega Windy cvba, dat beschikte over een operationeel park van drie windturbines in Kalmthout, en een reeks windprojecten in verschillende ontwikkelingsstadia.

[Terug naar "Innovatie"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

-- Vier overnames

-- Consortium LuWa

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

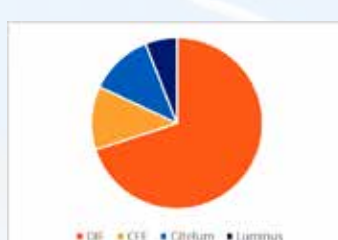
Contact: csr@luminus.be.

76% energiebesparing voor het Waalse wegennet dankzij het consortium LuWa

Het consortium LuWa, bestaande uit Citelum, Luminus, CFE en DIF, heeft het contract binnengehaald voor het ontwerp, de modernisering, de financiering, het beheer en het onderhoud van de openbare verlichting op de grote assen van de (autosnel)wegen in het Waalse gewest. Een grootschalig project dat voorziet in de vernieuwing van 100 000 armaturen over een lengte van 2 700 km Waalse wegen.

Na een Europese aanbesteding van de Waalse investeringsmaatschappij SOFICO haalde het consortium LuWa het contract "Lichtplan 4.0" van het Waalse gewest binnen. Eind oktober werd LuWa uitgeroepen tot "preferred bidder", voor de opdracht werd gegund op 14 december 2018, met een standstill-periode van 15 werkdagen. Het contract werd o. cieel ondertekend op 13 februari 2019.

Het consortium Luwa

Een contract van 20 jaar om het energieverbruik van het Waalse wegennet te verminderen met 76%

Het met SOFICO ondertekende contract loopt over een periode van 20 jaar en betreft het ontwerp, de modernisering, de financiering, het beheer en het onderhoud van de openbare verlichting op het wegennet van het Waalse gewest. Het gaat om een van de belangrijkste publiek-private samenwerkingen die op Belgisch niveau worden geïmplementeerd.

Het project omvat:

- het ontwerp en de implementatie van een intelligent verlichtingssysteem over een lengte van 2 700 km wegen, waarvan 400 km verkeerswisselaars.
- de vervanging van 100 000 natriumlampen door LED armaturen in de eerste vier jaar.
- de aanpassing aan de nieuwe normen en vervanging van 780 transformatorhuisjes.
- de gedeeltelijke modernisering van de distributielijnen.
- de oprichting van een Gecentraliseerd Technisch Beheer en een Computergestuurd Onderhoudsbeheer.
- het beheer en het onderhoud van de voorzieningen.
- de financiering van alle diensten.

Dankzij de moderniseringsfase zal er 76% kunnen worden bespaard op het energieverbruik, goed voor bijna 1,3 miljard kWh, en zal de lichtvervuiling aanzienlijk worden beperkt. Newelec, een van de dochterondernemingen van Luminus, zal het grootste deel van de werkzaamheden aan de midden- en laagspanningscabines voor zijn rekening nemen.

De verlichting zal worden voorzien van afstandsbedieningssysteem en zal kunnen worden afgesteld naargelang de weersomstandigheden, het verkeer, werkzaamheden en interventies op de weg, om de veiligheid te verbeteren. Hiertoe zal Citelum de lichtpunten op het wegennet uitrusten met 3 000 sensoren van verschillende soorten. De gekozen HD LED armaturen zullen zorgen voor een nauwkeurigere kleurweergave en aldus voor een aanzienlijk verbeterde zichtbaarheid, comfort en veiligheid van de weggebruikers.

Alles is voorzien om verkeershinder zoveel mogelijk te beperken. Zo worden onderhoud en werkzaamheden op de drukste verkeersassen enkel 's nachts uitgevoerd. Het uiteindelijke doel is om op termijn een beschikbaarheidspercentage van de apparatuur te bereiken van meer dan 99% en om een onberispelijke service en uitbating af te leveren.

Dit project zal zorgen voor de creatie van bijna 400 jobs en 100 000 uren opleiding. Alle betrokkenen zullen op de hoogte worden gebracht van de regels met betrekking tot Gezondheid Veiligheid Milieu. Bovendien is 5% van de opdracht voorbehouden aan bedrijven die werkzoekenden in dienst nemen.

BESCHERMING VAN DE BIODIVERSITEIT

Zich bewust van de gevoeligheid van de fauna en flora voor de lichtvervuiling, heeft de LuWa Groep een passende beoordeling van de incidenten laten uitvoeren door het departement Ecologie van de universiteit van Luik. Deze grijpt terug naar eerder uitgevoerde onderzoeken, met name door de Waalse Overheidsdienst, en voegt aanbevelingen toe voor de bescherming van kwetsbare gebieden.

De LuWa Groep neemt deze aanbevelingen ter harte, in het bijzonder:

- het gebruik van kleurtemperaturen van 2 800 K, minder schadelijk voor vleermuizen, in de buurt van gevoelige gebieden.
- de keuze voor armaturen die niet horizontaal verlichten.
- het zoveel mogelijk verlagen van de hoogte van de masten.
- de vermindering van de lichtintensiteit in de buurt van gevoelige gebieden, tot het doven van de lichten op bepaalde momenten, indien nodig.

De LuWa Groep selecteerde innoverende oplossingen waarmee het beste compromis kon worden bereikt tussen veiligheid van de gebruikers en respect voor de nachtcyclus van de fauna en flora in de buurt.

Kleurtemperatuur en spectrale verdeling

De LuWa Groep houdt rekening met de impact van de kleurtemperatuur op het leven van de dieren in de buurt van het wegennet.

De verschillende diersoorten reageren immers niet op dezelfde manier wanneer ze 's nachts worden blootgesteld aan kunstlicht. Die reacties verschillen ook naargelang het type lamp.

- Anura (amfibieën zoals padden, kikkers, boomkikkers enz.) worden aangetrokken door alle lampen, terwijl caudata (amfibieën zoals salamanders, watersalamanders enz.) ervoor vluchten.
- Een deel van de chiroptera (vleermuizen) vlucht voor lampen en meer in het bijzonder voor lampen met UV-licht, terwijl andere soorten de straatverlichting tolereren en er zelfs gebruik van maken om te jagen in de omliggende omgeving.
- Insecten worden sterk aangetrokken door lampen met blauw en ultraviolet licht.
- Vogels kunnen worden aangetrokken door warm (lange golflengte) en krachtig licht, vooral tijdens de vogeltrek.

SAMENSTELLING VAN HET CONSORTIUM

Het consortium LuWa verenigt drie belangrijke aandeelhouders, waarvan twee industriële partners:

- De EDF Groep, voor 18%, met een aandeel van 12% voor Citelum en 6% voor Luminus

Citelum is een dochteronderneming van de EDF Groep en ontwikkelt haar expertise inzake intelligente verlichting voor wegsignalisatie, wegverlichting en geconnecteerde stedelijke diensten: videobewaking, verkeersbeheer, intelligent parkeren, opladen van elektrische wagens, Li-Fi, digitale luchtkwaliteitssensoren en het digitale platform voor het beheer van de MUSE@-diensten. Wereldwijd hebben reeds meer dan 1 000 overheden en industrieën hun vertrouwen geschonken aan Citelum: Mexico, São Luis, Santiago de Chili, Kopenhagen, Barcelona, Napels, Dijon, Sète ...

- De Belgische industriële groep CFE, voor 12%

CFE is beursgenoteerd op Euronext Brussels en actief in verschillende sectoren: baggerwerken, bouw, milieu, contracting en vastgoedontwikkeling. CFE is overal ter wereld aanwezig en kan bogen op een aanzienlijke ervaring op het gebied van PPS, vooral in België.

- De Nederlandse beheerder van investeringsfondsen DIF, voor 70%

DIF investeerde al € 2 miljard in meer dan 180 PPS'en, concessies en hernieuwbare energieprojecten in West-Europa.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

-- Vier overnames

-- Consortium LuWa

MILIEU

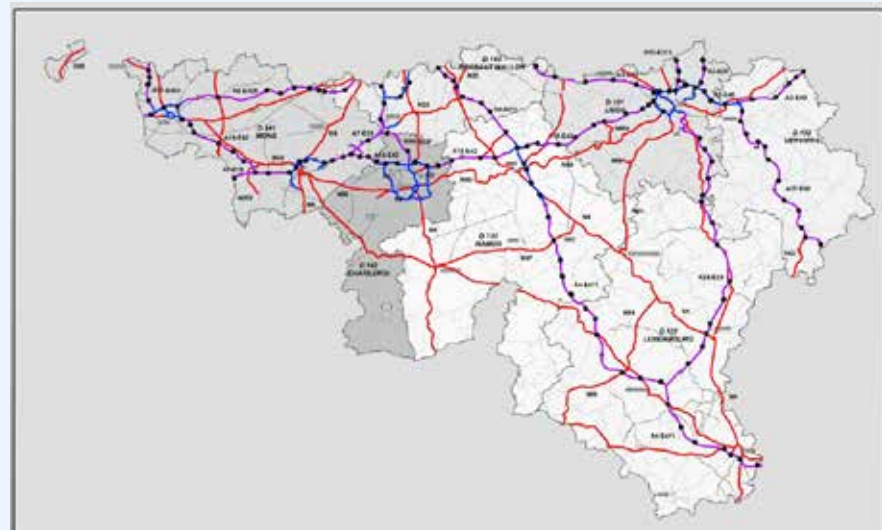
FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Het project voorziet in de vervanging van 100 000 straatlantaarns door LED armaturen, over een lengte van 2 700 km Waalse (autosnel)wegen.

Milieu-uitdagingen

Koolstofdioxide-voetafdruk

De productie van broeikasgas is mede verantwoordelijk voor de klimaatverandering. Deze verandering heeft zichtbare - en vaak nefaste - gevolgen voor de ecosystemen en de bevolking, ook in België. Als verantwoorde onderneming heeft Luminus daarom vijf jaar geleden beslist om zijn CO₂-voetafdruk te meten, om de belangrijkste onderdelen van die afdruk te identificeren en gerichtere acties te ondernemen om hem te verkleinen, zowel binnen het bedrijf zelf, als bij de klanten en het politiek beleid.

Ook op deze manier kan Luminus de eerste energiepartner worden in België.

Koolstofdioxide voetafdruk

Veiligheid van de installaties

Energieproductie en -levering vormen een kernactiviteit vanuit economisch en sociaal oogpunt. Het is dus noodzakelijk om de integriteit en de goede werking van zowel de industriële als de administratieve sites van Luminus te vrijwaren. Een industrieel ongeval (breuk van een gasleiding bijvoorbeeld) kan grote gevolgen hebben voor de gezondheid van het personeel, de omwonenden of het milieu.

NB: Luminus is eigenaar van 10,2% van vier Belgische kerncentrales, maar draagt geen enkele verantwoordelijkheid, rechtstreeks noch onrechtstreeks, voor hun uitbating (cfr. koninklijke besluiten van 19 december 2000).

Veiligheid van de installaties

Hernieuwbare energie

Goed doordachte ontwikkeling van hernieuwbare energie is een manier om de klimaatopwarming, die gedeeltelijk veroorzaakt wordt door de uitstoot van broeikasgassen door de energiesector, wereldwijd tegen te gaan.

Luminus onderhoudt, vernieuwt en ontwikkelt zijn productiecapaciteit in hernieuwbare energie uit ecologische maar ook economische overwegingen:

- de productie van hernieuwbare energie door de bestaande waterkrachtcentrales is redelijk voorspelbaar.
- onshore windenergie is de technologie die het meest de economische maturiteit benadert.
- de installatie van zonnepanelen kan klanten helpen om hun CO₂-voetafdruk te verkleinen.

Hernieuwbare energie

Bescherming van de ecosystemen

De keuze van de energiemix van een elektriciteitsproducent en een leverancier van gas en elektriciteit kan rechtstreeks en onrechtstreeks impact hebben op natuurlijke hulpbronnen, bodem, water en biodiversiteit. Voor de bouw en uitbating van de productie-installaties, thermisch of hernieuwbaar, worden immers grondstoffen (voornamelijk aardgas in het geval van Luminus) en verschillende materialen (beton, staal, complexe legeringen) gebruikt.

De productie-installaties kunnen een invloed hebben op het milieu (bijv.: risico op vervuiling door de thermische centrales, risico voor vogels en vleermuizen in het geval van windmolens, risico voor de vispopulatie in het geval van waterkrachtcentrales).

Bescherming van de ecosystemen

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Metten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Hernieuwbare energie

Opvallende feiten waterkrachtcentrales

Voltooiing van de renovatie van de centrale van Ampsin

[Meer lezen](#)

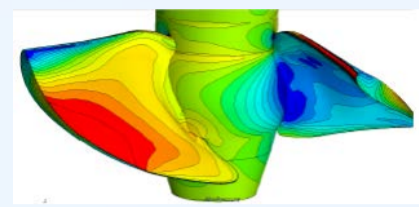
Opvallende feiten windturbines

Eerste windmolenpark in een industriezone in Wallonië

[Meer lezen](#)

Vorbereiding voor de grote renovatie van Monsin

[Meer lezen](#)

Opening van een tweede antenne EDF Renewables

[Meer lezen](#)

Onze groei in windenergie in beeld

Video gemaakt naar aanleiding van de vergadering met alle medewerkers in november 2018, om onze groei in windenergie te benadrukken.

De uitdagingen

Goed doordachte ontwikkeling van hernieuwbare energie is een manier om de klimaatopwarming te bestrijden, ook al is het lastig om die hernieuwbare energie lang van tevoren te voorspellen.

Luminus onderhoudt, vernieuwt en ontwikkelt zijn productiecapaciteit in hernieuwbare energie uit ecologische maar ook economische overwegingen:

- de productie van hernieuwbare energie door de waterkrachtcentrales is redelijk voorspelbaar op korte termijn.
- onshore windenergie is de technologie die het meest de economische maturiteit benadert.
- de installatie van zonnepanelen kan klanten helpen om hun ecologische voetafdruk en hun factuur te verkleinen.

Het proces

Als grootste Belgische producent van elektriciteit opgewekt door waterkrachtcentrales en onshore windturbines, investeert Luminus enorme bedragen in het onderhoud en de ontwikkeling van zijn productiecapaciteit van hernieuwbare energie.

Om zijn windmolenpark uit te breiden, is Luminus voortdurend op zoek naar nieuwe sites die geschikt zijn voor de bouw van windmolens. Om de waterkrachtcentrales in bedrijf te houden, blijft Luminus ze renoveren.

Een windpark bouwen: een hele onderneming

De realisatie van een windmolenpark duurt enkele jaren, van de prospectiefase tot de indienststelling. Het hele proces kan nog meer tijd vergen, voornamelijk door beroepsprocedures. Alleen windturbines van minder dan 3 MW in een industriezone kunnen soms operationeel zijn in drie of vier jaar.

- Voorafgaand onderzoek en voorbereiding van de vergunningen:** deze fase omvat de haalbaarheidsstudie, de grondverwerving, de voorbereiding van de elektrische aansluiting en het dossier voor de vergunningsaanvraag.
- Vergunningsprocedure:** de administratieve procedures op gewestelijk en provinciaal niveau nemen maximaal vijf maanden in beslag. Deze fase kan uitlopen door een beroepsprocedure bij de bevoegde minister en/of de Raad voor Vergunningsbetwistingen.
- Technisch en juridisch onderzoek na het verkrijgen van de vergunningen.**
- Fase 3 - Luminus stelt een technisch en financieel dossier op om de investeringsbeslissing voor te bereiden.**
- De bouw van de windmolen.** Nadat de nodige beslissingen over de
- Fase 4 - investeringen genomen zijn, duurt het nog minstens elf maanden voordat de windmolen echt operationeel is.**

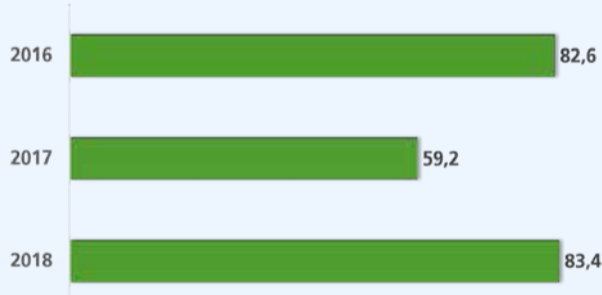
De indicatoren

83 miljoen euro geïnvesteerd in hernieuwbare energie

In 2018 wist Luminus zijn positie als marktleider in onshore windenergie nog te verstevigen. De totale capaciteit steeg van 376 MW naar 440 MW, met andere woorden een groei van 17%, voor een totaal van 186 windturbines.

Het totaalbedrag van de investeringen gewijd aan hernieuwbare energie, met de voltooiing van de upgrade van de waterkrachtcentrale van Ampsin, bedraagt 83 miljoen euro.

Investeringen in hernieuwbare energie, uitgedrukt in miljoenen euro's

Bron: Luminus. Standaard BEGAAP. De cijfers hierboven bevatten geen bedragen die zijn geïnvesteerd door externe beleggers.

25 nieuwe windmolens in 2018, 186 in totaal

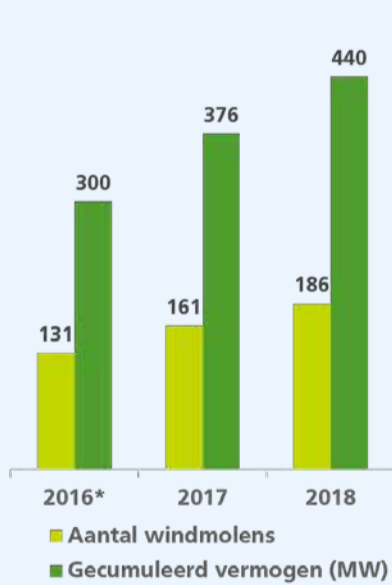
In 2018 werden 22 windmolens gebouwd en 3 aangekocht.

De totale productiecapaciteit steeg van 376 MW naar 440 MW, met andere woorden een groei van 17%, voor een totaal van 186 windturbines.

In één jaar werden 22 windmolens gebouwd, in Brugge, Zeebrugge, Geel Laakdal, Fernelmont 2, Eeklo (4 of 6WT), Lierneux (5 of 6WT), Ghlin, Fri Pharma Spy en Dow Corning Sene. e.

Daarnaast werden drie windmolens in gebruik aangekocht in Kalmthout.

Windmolenpark op 31 december

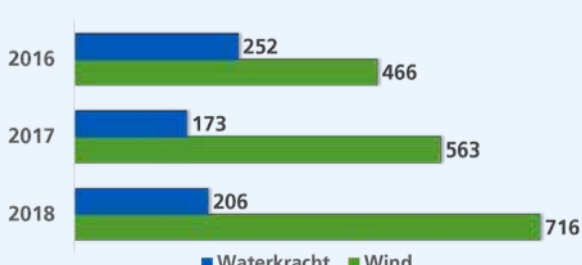
Bron: Luminus.

Productie hernieuwbare energie neemt toe

In 2018 kende de productie van windenergie van Luminus een nieuwe stijging (+27,2%) door het groeiend aantal windmolens in gebruik. De productie hiervan bereikte 716 GWh.

In 2018 produceerden de waterkrachtcentrales in totaal 206 GWh, met andere woorden een stijging van 19,1%. Dit cijfer blijft lager dan het jaargemiddelde van de waterkrachtcentrales van Luminus vanwege een laag waterniveau van juli tot november.

Geproduceerde hernieuwbare energie (GWh)

Bron: Groenestroomcertificaat rapporten.

18 nieuwe vergunningsaanvragen

In 2018 werden 18 vergunningsaanvragen ingediend, voor een totaal van 134 MW. Deze aanvragen betreffen de gemeentes Bassenge, Bastogne, Beringen, Eeklo, Evergem, Florinchamps, Gaurain-Ramecroix, Ghlin, Nives, Senefte, Zelzate, en industrie- en bedrijventerreinen als Les Câbleries Namuroises, Decathlon, NRB enz.

Meer weten over...

[Koolstofdioxide voetafdruk](#)

[Stakeholders](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEIVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE VOETAFDruk

Evolutie van het productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide voetafdruk

Vermindering van koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Inhoudiging van de eerste windmolen op een industrieterrein in Wallonië

In 2018 bouwde Luminus de eerste windmolen in een industriepark in Wallonië, op het terrein van Fri-Pharma. Dankzij deze windmolen van 2,2 MW kan Fri-Pharma zijn kosten drukken en zijn ecologische voetafdruk verkleinen.

Op 25 oktober 2018 huldigde Luminus de eerste windmolen in die gebouwd is in een industriepark in Wallonië. Hij staat op het terrein van Fri-Pharma, in de industriezone Créalys in Gembloux. Willy Borsus, minister-president van Wallonië, Jean-Luc Crucke, Waals minister van Energie, en verschillende vertegenwoordigers van het bedrijf GSK waren aanwezig bij de inhuldiging.

Met de windmolen kan Fri-Pharma, een bedrijf dat is gespecialiseerd in de bouw en exploitatie van gekoelde magazijnen voor derden, zijn energierekening evenals zijn ecologische voetafdruk verlagen. Fri-Pharma verbruikt ongeveer 2 200 MWh per jaar en zal naar verwachting ongeveer 66% van de elektriciteit die door de windturbine wordt opgewekt, kunnen absorberen via een directe lijn.

Naar verwachting zal deze windturbine van 2,2 MW in totaal ongeveer 5 000 MWh per jaar produceren, waardoor de energiefactuur met ongeveer € 70 000 per jaar zal kunnen dalen. De rest van de geproduceerde energie zal het distributienet voeden.

Fri-Pharma deed ook een beroep op andere energie-oplossingen die door de groep Luminus worden aangeboden. Zo is de installatie van een back-up-eenheid van 800 kVA gepland voor begin 2019.

Bouw van de windmolentoren op de site van Fri-Pharma.

[Terug naar "Hernieuwbare energie"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Oprichting van een tweede antenne in Doornik voor het onderhoud van 26 windturbines

Dankzij de oprichting van een tweede antenne van de dochteronderneming EDF Renewable Services Belgium in de streek van Doornik, kan er lokaal onderhoud voorzien worden voor 26 extra windturbines.

EDF Renewable Services Belgium, de gemeenschappelijke dochteronderneming van EDF Renewable Services en Luminus, biedt uitbatings- en onderhoudsdiensten aan voor windmolen- en zonnepanelenparken. De dochteronderneming sluit contracten waarin een permanente controle op afstand van de installaties en een beschikbaarheidsgarantie, alsook werkzaamheden, in samenwerking met de klanten, ter verbetering van de prestaties van de parken vervat zijn. Ze heeft technische expertise voor verschillende soorten machines, meer bepaald Enercon, Senvion en Vestas.

Door de oprichting van een tweede antenne in Froyennes, in Doornik, in september 2018, kan het onderhoud verzorgd worden voor 26 extra windturbines. Die komen bovenop de 33 windturbines die al onderhouden werden door de antenne van Villers-le-Bouillet, opgericht in 2015.

Op 31 december 2018 verzorgde EDF Renewable Services Belgium dus het onderhoud van 60 windturbines, goed voor een vermogen van 130,5 MW.

Bij aanvang had de joint venture 4 personen in dienst. Vandaag is ze stevig gegroeid en telt ze 18 werknemers, 13 in Villers-le-Bouillet en 5 in de tweede antenne in Froyennes.

Op 6 september 2018 huldigden Luminus en EDF Renewable Services hun tweede uitbatings- en onderhoudsantenne in Froyennes, bij Doornik. De antenne is geïnstalleerd in de lokalen van het IDETA (Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling), waarvan dochteronderneming ELSA in 2017 een partnerschap gesloten had met Luminus. Dit partnerschap heeft geleid tot de oprichting van e-NosVents, voor 60% eigendom van Luminus en voor 40% eigendom van ELSA.

Van links naar rechts: Philippe Robert, Doornik, Wouter Holbrechts, EDF Renewable Services, Jean-Luc Crucke, Waals minister van Begroting, Financiën, Energie, Klimaat en Luchthavens, Marie-Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling; Pierre Wacquier, President IDETA; Thierry Muller, General Manager, EDF Renewables; Grégoire Dallemagne, CEO Luminus; Pierre Vandewattyne, General Manager IDETA.

[Terug naar "Hernieuwbare energie"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Waterkrachtcentrale van Ampsin: voltooiing van de renovatie

De waterkrachtcentrale van Ampsin heeft genoten van een driejarig renovatieprogramma, waarvan de laatste fase werd afgerond tussen juni en november 2018. Het totale budget voor de werken bedraagt 4,6 miljoen euro.

In 2018 werd het besturings- en regelsysteem van drie van de vier hydraulische eenheden gerenoveerd. Bij dit project kon de ervaring worden gebruikt die opgedaan was bij de renovatie van de eerste hydraulische eenheid in 2017. De verlichting in alle gebouwen is ook volledig vernieuwd, wat het hieraan gekoppeld energieverbruik met 20% doet dalen.

De doeltreffende coördinatie van de interne operationele en projectteams maakte het mogelijk om de stillegging van de machines te beperken en elke turbine één week voor de geplande datum weer in gebruik te nemen.

De conformiteit van de installaties met de Belgische wetgeving inzake de bescherming van elektrische installaties is gecontroleerd en gecertificeerd door een extern bedrijf.

In 2019 zal dit project op zijn einde lopen met de afwerking van de architectuur van het interieur en schilderwerkzaamheden.

Door de renovatie die drie jaar zal bestrijken, kan deze waterkrachtcentrale van 10 MW, die begin de jaren 60 in gebruik is genomen, nog eens twintig jaar dienst doen. Deze produceert elk jaar gemiddeld het equivalent van het elektriciteitsverbruik van 11.143 gezinnen, zonder CO₂ uit te stoten.

De intuïtieve gebruikersinterface op de nieuwe elektriciteitskasten van Ampsin.

Plaatsing van de toerentalsensor van de turbine.

Overzicht van de nieuwe elektriciteitskasten. Op de foto links: de oude elektriciteitskasten. Op de foto rechts: de nieuwe elektriciteitskasten.

[Terug naar "Hernieuwbare energie"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Grote renovatie van de centrale van Monsin: een recordinvestering van 27,5 miljoen euro

De grote renovatie van de waterkrachtcentrale van Monsin, gepland van januari 2019 tot december 2020, zal de levensduur ervan verlengen met meer dan 35 jaar. De verjongingskuur voor de centrale van 18 MW, die de leeftijd van 65 jaar bereikt heeft, zal 27,5 miljoen euro kosten.

Als gevolg van de werkzaamheden zal de waterkrachtcentrale van Monsin jaarlijks ongeveer 52 500 MWh volledig hernieuwbare energie produceren, het equivalent van het verbruik van 15 000 gezinnen*. Meer in het bijzonder zullen in 2019 twee van de drie Kaplan-turbines vervangen worden door eco-duurzame modellen die specifiek ontworpen zijn voor de centrale van Monsin om de de stroomafwaartse migratie vis vriendelijker te maken.

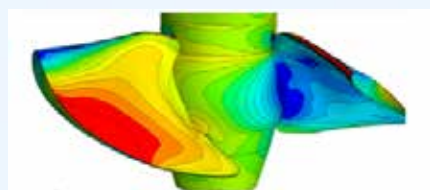
De renovatiewerkzaamheden van de waterkrachtcentrale van Monsin werden begin 2019 aangevangen. Het jaar 2018 werd gewijd aan verschillende voorbereidende taken die aangevat werden nadat de raad van bestuur in maart 2018 de investeringsbeslissing nam. Die voorbereidingen hielden in:

- de voltooiing van het ontwerp van de nieuwe eco-duurzame turbines, met het bedrijf Andritz.
- een gedetailleerde planning van de activiteiten, inclusief alle hulpdiensten die moeten nagekeken worden (meer bepaald de verouderde mechanische en elektrische uitrusting).
- de lancering van aanbestedingen en het plaatsen van bestellingen
- de ontmantelingswerkzaamheden van de uitrusting van de oude thermische krachtcentrale op dezelfde site.

De installatie van de twee eco-duurzame turbines moet sterfte van verschillende vissoorten beschermen tijdens hun doortocht door de turbines op het moment van de stroomafwaartse migratie. Deze verbetering is het resultaat van de lage rotatiesnelheid, de vermindering van het aantal bladen van 4 tot 3, het ontwerp van deze drie bladen en de verkleining van alle speling tussen roterende en statische onderdelen.

De technieken die tijdens het renovatieproject gebruikt worden, zullen zorgen voor het behoud van de productiecapaciteit van de derde turbine, die gedurende een deel van de werkzaamheden zal blijven draaien.

* Op basis van 3,7 MWh/jaar per gezin.

Simulatie van de stroming in de nieuwe eco-duurzame turbine.

[Terug naar "Hernieuwbare energie"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

De koolstofdioxide voetafdruk meten en verkleinen

Opvallende feiten op onze sites

Evolutie van het productie park **ISO 50 001: actieplan progress**

Meer lezen

Meer lezen

Gecombineerde cyclus van Seraing opnieuw op de markt

Een gigantische batterij op site van Gent-Ham

Meer lezen

Meer lezen

Ontmanteling van de thermische centrale van Monsin

Rabotwijk aangesloten op het stadsverwarmingsnet van Gent

Meer lezen

Meer lezen

De uitdagingen

De productie van broeikasgas is mede verantwoordelijk voor de klimaatverandering. Deze verandering heeft zichtbare - en vaak nefaste - gevolgen voor de ecosystemen en de bevolking, ook in België.

De CO₂-voetafdruk van de hele compagnie meten en verkleinen is ook consistent with being the eerste energiepartner worden in België.

De processen

Als verantwoorde onderneming heeft Luminus vanaf 2011 beslist zijn CO₂-voetafdruk te meten, om de belangrijkste onderdelen van die afdruk te identificeren en gerichtere acties te ondernemen om hem te verkleinen, zowel binnen het bedrijf zelf, als bij de klanten en het politiek beleid.

De voetafdruk meten

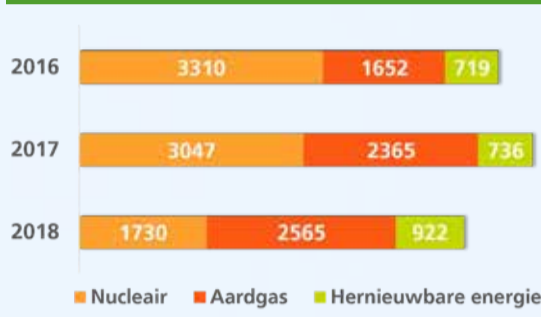
De voetafdruk verkleinen

De indicatoren

Energiemix: productie hernieuwbare energie en gascentrales toegenomen door onbeschikbaarheid kerncentrales

In 2018 maakt de productie uit hernieuwbare bronnen 17,7% van het totaal uit. Het aandeel van de gascentrales bedraagt 49,2%, terwijl kernenergie 33,1% van het totaal uitmaakt.

Netto elektriciteitsopwekking (GWh), exclusief warmte

In deze en de volgende gra. eken werden de aanbevelingen van het GHG-Protocol toegepast. De grafieken bevatten de cijfers over het aandeel van EDF Luminus in de productie van nucleaire energie in België (10,2% van de vier recentste centrales). De productie uit de participatie van Chooz B (100 MW) is in deze cijfers evenwel niet opgenomen.

Bron: Luminus.

De productie van hernieuwbare energie is gestegen (+25,3%) in 2018 (+28,2% in twee jaar), voornamelijk dankzij de toename van elektriciteitsproductie uit windenergie (+27,2%).

De productie van elektriciteit uit kernenergie is fors gedaald (-43,2%) als gevolg van de onbeschikbaarheid van de Belgische kerncentrales waarin Luminus een aandeel van 10,2% heeft (in totaal waren de vier kerncentrales ongeveer tien maanden onbeschikbaar).

De productie van gascentrales bereikte haar hoogste niveau sinds 2011, goed voor een toename van +8,5% ten opzichte van 2017, die te verklaren is door:
- de onbeschikbaarheid van verschillende Belgische kerncentrales
- de heropstart van de gecombineerde cyclus van Seraing, vanaf midden oktober 2018.

Koolstofdioxide-uitstoot van het productiepark omhoog als gevolg van de toegenomen productie uit gascentrales

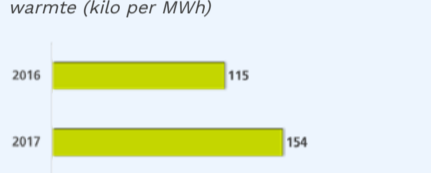
De directe emissies van de gascentrales van Luminus (met name CO₂, stikstofoxide) moeten jaarlijks verplicht worden aangegeven bij de autoriteiten. Elke overschrijding van de reglementaire limieten moet bovendien meteen worden gemeld en er moeten correctiemaatregelen worden genomen. Deze aangiften maken het voorwerp uit van interne audits en een jaarlijkse controle door een erkende instantie, wat CO₂ betreft.

CO₂-uitstoot

Totaal emissies van het productiepark (kiloton)

CO₂-uitstoot per geproduceerde MWh, inclusief warmte (kilo per MWh)

Bron: Milieuraapporten. Gecontroleerde en gevalideerde cijfers door VBBV (Vlaanderen) en Vincotte (Wallonië).

Bron: Luminus.

De directe CO₂-uitstoot van de Luminus gascentrales kent een stijging (+7,5%), voornamelijk als gevolg van de hogere productie van thermische oorsprong van de onderneming (+8,5%).

De emissies per kilowattuur stegen ook (+ 26,6%), als gevolg van de toename van het aandeel van fossiele opwekking in de totale productie, die 15% gedaald is.

Globale koolstofdioxide voetafdruk: evolutie van de drie GHG scopes

Alle emissies gegenereerd door de activiteiten van Luminus in België bedragen 5 732 kiloton CO₂-equivalent in 2018, ofwel een daling van 9% in vergelijking met de emissies van 2017 (6 282 kiloton).

De evolutie van de verschillende componenten van de Luminus voetafdruk is uiteenlopend:

- scope 1 is gestegen (+7,5%) door de toename van de elektriciteitsproductie uit thermische centrales.
- scope 2 (elektriciteitsverbruik in de gebouwen) is gestegen (+9%) volgens de marktbenadering, en zeer licht gedaald (-1%) volgens de geografische benadering.
- scope 3 is gedaald, grotendeels door de daling van de verkoop van elektriciteit aan eindklanten (-9%) en als gevolg daarvan de daling van de emissies gegenereerd door aankoop van elektriciteit voor wederverkoop aan eindklanten (-37%).

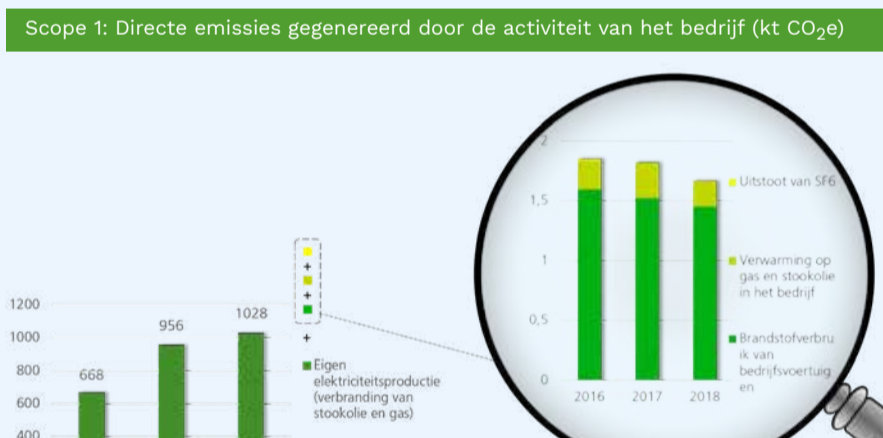
De emissies uit de eigen elektriciteitsproductie (scope 1) vertegenwoordigen 18% van de totale voetafdruk, in vergelijking met 15% in 2017.

De emissies met betrekking tot de verkoop van gas aan eindklanten (scope 3) vertegenwoordigen 57% van de totale voetafdruk, tegenover 55% in 2017, terwijl de de aankoop van elektriciteit voor wederverkoop goed is voor 19% van het totaal.

Scope 1 stijgt parallel met de productie uit gasgestookte centrales

De emissies van scope 1 zijn gestegen (+ 7,5%, tot 1 028 ktCO₂e tegenover 956 ktCO₂e) wegens de toegenomen productie uit gascentrales in 2018 (zie de hierboven beschreven energiemix).

Scope 1: Directe emissies gegenereerd door de activiteit van het bedrijf (kt CO₂e)

De totale emissies afkomstig van het wagenpark zijn licht gedaald (-4%) door het lagere brandstofverbruik.

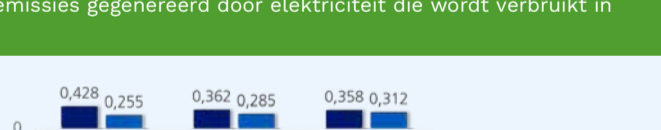
De emissies als gevolg van verwarming op gas/stookolie in de lokalen die door het bedrijf worden gebruikt, zijn gedaald met 29% door de afwezigheid van gasverbruik in het nieuwe kantoor in Luik.

Net zoals in 2017 vond er geen uitstoot van SF₆ plaats in 2018.

Scope 2 gestegen wegens de energiemix van Luminus, ondanks een daling van het elektriciteitsverbruik

Scope 2 wordt berekend aan de hand van twee verschillende methodes:
- volgens de geografische benadering, die rekening houdt met de totale emissiefactor van de elektriciteit die geïnjecteerd wordt in het Belgische net
- volgens de marktbenadering, die rekening houdt met de energiemix van de leverancier - hier is het die van Luminus, leverancier van alle betrokken gebouwen, waar rekening mee gehouden wordt.

Scope 2: Indirecte emissies gegenereerd door elektriciteit die wordt verbruikt in gebouwen (ktCO₂e)

De emissies van scope 2 zijn zeer licht gedaald (-1%) volgens de berekening van de "geografische benadering" (0,358 ktCO₂e in 2018 tegenover 0,362 in 2017), ondanks de toename van de koolstofintensiteit van de Belgische mix (volgens de meest recente cijfers van het IEA (International Energy Agency) bedroeg de gemiddelde emissiefactor van het Belgische net 226 gCO₂/MWh in 2017, terwijl de gemiddelde emissiefactor van het voorgaande jaar 197 gCO₂/MWh bedroeg).

De emissies van scope 2 zijn gestegen (+ 9%) volgens de marktbenadering, als gevolg van de te hoge genomen koolstofintensiteitscoëfficiënt van Luminus (+ 27%).

Scope 3 afgenomen door de daling van de elektriciteitsaankopen

De totale emissies van scope 3 zijn 12% afgenomen door de aanzienlijke daling van de elektriciteitsaankopen voor wederverkoop aan eindklanten.

Scope 3: Indirecte emissies van activiteiten die niet opgenomen zijn in scopes 1 en 2 (ktCO₂e)

Bron: Climact.

De verkoop van gas, die 57% van de totale voetafdruk vertegenwoordigt, is zeer licht gedaald. De definitieve gegevens bedragen 14 872 GWh voor 2018, tegenover 14.919 GWh voor 2017, of 3 274 ktCO₂e als zodanig uitgestoten in 2018.

De elektriciteitsverbruik meten met de elektriciteitsaankopen, die 19% van de totale voetafdruk vertegenwoordigen, bedragen 1 085 ktCO₂e voor 2018. Op vergelijkbare basis voor 2018 en 2017* bereikt de daling van deze emissies -37%, voornamelijk als gevolg van de daling van de elektriciteitsverkoop aan eindklanten (-12%) en de toename van de elektriciteitsproductie door de kerncentrale van Tihange 1, waar Luminus een deel van aankoopt. De gekochte elektriciteit had dus een lagere emissiefactor.

De gerelateerde emissies aan de bron, uit de aankopen van gas en stookolie zijn zo goed als stabiel (+1%).

Infrastructuur en Uitrustingen stijgen met 9%, hoofdzakelijk door de stijging van de afschrijvingen van de kerncentrales, hydro- en windplanten.

De emissies met betrekking tot de aankoop van goederen en diensten zijn stabiel. De stroomopwaartse en afwaartse emissies van de nucleaire brandstof dalen met 43% als gevolg van de afgenomen productie van de vier kerncentrales waarin Luminus een aandeel van 10,2% heeft.

*De emissies met betrekking tot de aankoop van elektriciteit voor wederverkoop aan eindklanten werden herberekend voor 2017. Ze bedragen 1713 ktCO₂e. In het rapport voor 2017 hield het gepubliceerde cijfer geen rekening met de oorsprong van de gekochte elektriciteit (geen onderscheid tussen warmtekraftkoppeling, verbranding, hernieuwbare of nucleaire bronnen, alle aankopen werden gelijkgesteld aan de Belgische elektriciteitsmix).

Meer weten over...

Hernieuwbare energie

Energieoplossingen

- OPVALLENDE FEITEN
- KERNCIJFERS
- BESTUURSORGANEN
- CONTEXT EN EFFECTEN
- STAKEHOLDERS
- VERBINTENISSEN 2030
- 16 GRI-thema's --
- ETHIEK EN NALEVING
- KLANTEN
- INNOVATIE
- MILIEU**
- HERNIEUWBARE ENERGIE
- Windturbine Fri-Pharma
- EDF Renewable Services
- Renovatie Ampsin
- Grote renovatie Monsin
- KOOLSTOFDIOXIDE VOETAFDRIJK**
- Evolutie van het productiepark
- ISO 50 001
- STEG-centrale Seraing
- Optimalisatie in Gent-Ham
- Ontmanteling in Monsin
- Rabot
- Meten van de koolstofdioxide voetafdruk
- Vermindering van koolstofdioxide voetafdruk
- VEILIGHEID VAN DE INSTALLATIES
- Retentietanks Ampsin
- BESCHERMING VAN DE ECOSYSTEMEN
- Life 4 Fish
- Windmolen in Lierneux
- Windmolensite van Héron
- Villers-le-Bouillet
- Recyclage van afval
- Globetrotters

- FINANCIËLE RESULTATEN
- HUMAN RESOURCES
- Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Evolutie van het productiepark: opvallende feiten

In 2018 onderging het productiepark van Luminus meerdere aanpassingen:

- de **STEG-centrale van Seraing** (470 MW) werd heropgestart op 15 oktober 2018; op 9 oktober verleende een koninklijk besluit de toestemming voor een vervroegde heropstart van de centrale die oorspronkelijk voorzien was voor 1 november 2018, na afloop van het Strategische Reservecontract.
- de **STEG-centrale van Gent-Ham** (52 MW), gesloten sinds eind oktober 2017, werd op 22 oktober opnieuw in gebruik genomen; er werd een koninklijk besluit gepubliceerd om de tijdelijke heropstart vanaf 21 oktober toe te staan, gezien de krapte op het Belgische net.
- Het **windmolenpark** groeide 17% in geïnstalleerd vermogen, met de bouw van 22 windturbines en de aankoop van drie extra windturbines, tot 440 MW, wat overeenkomt met 186 operationele windturbines eind 2018.

Meer weten over de STEG-centrale van Gent-Ham

Meer lezen

Meer weten over de STEG-centrale van Seraing

Meer lezen

Terug naar "Koolstofdioxide voetafdruk"

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDRUK

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

ISO 50 001: de in 2016 verkregen certificatie blijft haar vruchten afwerpen

Om ervoor te zorgen dat Luminus het in 2016 verkregen ISO 50 001-certificaat kan behouden, moet een specifiek actieplan, dat alle bronnen van energiebesparing systematisch moet identificeren, geïmplementeerd worden en de voortgang ervan regelmatig opgevolgd worden.

In 2018 boekte het actieplan vooruitgang op verschillende punten:

- Op alle sites wordt de verouderde verlichting systematisch vervangen door LED-verlichting. Dit was met name het geval in Ampsin, waar de werkzaamheden naar aanleiding van de renovatie van de waterkrachtcentrale eind 2018 beëindigd werden. De verlichting van de waterkrachtcentrale van Grands-Malades moet ook worden gerenoveerd. De werkzaamheden zijn gestart in mei 2018 en zullen doorlopen in 2019. Ook de verlichting van de sites van Gent-Ham en Ringvaart kregen een renovatiebeurt. Op de Ringvaart-site werden alle lichten van het aerocondensorgebouw vervangen door ledverlichting, evenals de lichten van de liften, deze van de hal die leidt naar de multifunctionele vergaderruimte, en die van de machinekamer en een deel van het magazijn. In Gent-Ham werd de verlichting van de liften en de verlichting in de gangen van het administratieve gebouw vervangen. De werkzaamheden op de site van Gent-Ham en Ringvaart zullen in 2019 voortgezet worden.
- Het gebruik van een nieuwe opvolgingstool die de daadwerkelijke productie van de windturbines vergelijkt met hun maximale capaciteit.
- Energie-audits op de sites van Gent-Ham en Ringvaart. Deze audits konden echter niet voltooid worden vanwege de huidige situatie op de elektriciteitsmarkt (hoge druk op de thermische eenheden, heringebruikname van de gecombineerde cyclus van Ham, enz.). De resultaten worden verwacht in de loop van 2019.
- De optimalisatie van het stadsverwarmingsnet van de site van Gent-Ham dankzij een **buffertank met warm water**.

De oude brandstofopslagtank van de site van Gent-Ham werd omgevormd tot een warmwateropslagtank.

De verlichting van de Ringvaart-site werd vervangen door LED-verlichting.

[Terug naar "Koolstofdioxide voetafdruk"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Gecombineerde cyclus van Seraing vervroegd weer op de markt

Op 15 oktober 2015 werd de stoom-gascentrale van Seraing opnieuw in gebruik genomen. Dat de ingebruiknameer twee weken eerder kwan dan verwacht, was te danken aan een koninklijk besluit en een wijziging van de onderhoudsschema's en de werktijden.

Eind maart 2018 keurde de raad van bestuur de terugkeer op de markt van de stoom- en gascentrale van Seraing goed, gelijktijdig met het einde van het contract met Elia, om de netbeheerder tijdens de wintermaanden te kunnen voorzien van een strategische reservecapaciteit van 470 MW. De evolutie van de prijzen op de groothandelsmarkten toonde inderdaad aan dat de centrale haar vaste kosten zou kunnen dekken, op voorwaarde dat er geen enkele vorm van 'groot onderhoud' nodig zou zijn.

De productieteams hebben zich dan ook voorbereid om de centrale vanaf november 2018 opnieuw in gebruik te kunnen nemen in de modus gecombineerde cyclus. Van april tot november moest de centrale opnieuw kunnen opstarten in het geval van een black-out, zonder externe voeding, als onderdeel van het black-start contract dat is afgesloten met Elia, dit wil zeggen in de modus open-cyclus.

Door de onbeschikbaarheid van meerdere kerncentrales vanaf september heeft de regering per koninklijk besluit de mogelijkheid voorzien om Seraing vervroegd te laten opstarten. De onderhoudsinterventies waar normaal een maand voor zou worden uitgetrokken, werden afgerond in twee weken. Het ploegensysteem werd ook vroeger dan voorzien aangepast, vanaf de ingebruikname.

Tussen half oktober en half december werd de centrale 1 176 uur ingezet. De totale elektriciteitsproductie bedroeg 488 284 MWh, goed voor een totaal van 196 205 ton CO₂.

Heropstart van de centrale met gecombineerde cyclus van Seraing, in oktober 2018.

[Terug naar "Koolstofdioxide voetafdruk"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Site van Gent-Ham: een gigantische opslagtank voor warm water om de uitstoot te verminderen

Op zijn site in Gent-Ham heeft Luminus in 2018 een oude opslagtank voor stookolie omgevormd tot een opslagtank voor warm water. Dankzij deze opslagtank van 4,5 miljoen liter kan de CO₂-uitstoot worden verminderd, van het stadsverwarmingsnet van Gent, het grootste van België.

Het ombouwen van een oude brandstoftank tot opslagtank voor warm water op de site van Gent-Ham zal de emissies die voortvloeien uit de voeding van het stadsverwarmingsnet van Gent verminderen. Immers, dankzij het warme water dat opgeslagen is op de site, en waarmee het netwerk 's nachts en in het weekend kan gevoed worden, volstaat het de warmtekrachtkoppelingseenheden alleen overdag op vol vermogen in te zetten, waardoor er minder extra ketels nodig zijn en de motoren op hun beste rendement kunnen werken.

Aangezien de centrale niet voortdurend op vol vermogen draait, rendeert ze optimaal en worden het gasverbruik en de gerelateerde CO₂-uitstoot verlaagd.

Een oude opslagtank voor olie (in het midden van de foto) werd omgevormd tot een opslagplaats voor warm water om de uitstoot met betrekking tot de voeding van het stadsverwarmingsnet van Gent te verminderen. De tank is omhuld met een isolerende buitenwand om de warmte te bewaren.

De opslagplaats voor 4,5 miljoen liter warm water doet dienst als een gigantische batterij (120 MWh). Hiermee kan het nachtverbruik tot 120 MWhth gedekt worden.

Het stadsverwarmingsnet van Gent, het grootste van België, maakt het reeds mogelijk om jaarlijks 350 ton CO₂-uitstoot te vermijden, of 34% van de uitstoot ten opzichte van een traditionele verwarming op aardgas.

[Terug naar "Koolstofdioxide voetafdruk"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Ontmanteling van de thermische centrale van Monsin

In september 2018 begon het project voor de ontmanteling van de turbine van de centrale van Monsin. De definitieve sluiting van deze turbine werd op 1 april 2015 bekendgemaakt aan de autoriteiten.

Christophe Mestdagt, hoofd van het studie bureau in Seraing en projectverantwoordelijke vertelt: "Het was een complex project omdat we de turbinehal volledig moesten leegmaken, inclusief de civieltechnische structuur in beton, en een schoorsteen van meer dan 40 meter hoog moesten demonteren. Bovendien ontdekten we tijdens de werken, ondanks een asbestinventaris en voorafgaande controles, nog overgebleven asbest na het openen van enkele kappen. Het project moest dan een maand lang stilgelegd worden, de tijd die we nodig hadden om een gespecialiseerde asbestverwijderaar te vinden en onze asbestverwijderingsprocedure te laten goedkeuren. "

De schoorsteen werd eerst in stukken gesneden en van buitenaf gedemonteerd. Op 31 december 2018 was de helft van de schoorsteen reeds gedemonteerd. De ontmanteling was klaar in februari 2019.

Een groot deel van het afval werd ter plaatse gesorteerd. Het beheer en de recyclage van dit afval werden toevertrouwd aan een onderaannemer.

Ondanks de complexiteit van het project, viel geen enkel ongeval met werkverlet te betreuren, noch bij het personeel, noch bij de onderaannemers. Bovendien werden bij de asbestverwijdering de door de autoriteiten opgelegde veiligheids- en milieuvorschriften nageleefd.

Ontmanteling van de schoorsteen van de turbine van de centrale van Monsin, in verschillende stappen.

[Terug naar "Koolstofdioxide voetafdruk"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Na de Tondelierwijk ook het Rabot aangesloten op het stadsverwarmingsnet van Gent

De eerste fase in het aansluitingsproject van de Rabotwijk kwam tot stand in 2018, met de aansluiting op het net van 131 sociale woningen, op een gepland totaal van 320 appartementen.

Tijdens de eerste van de drie fasen van het Rabotproject waren op 1 oktober 2018 131 sociale woningen aangesloten op het stadsverwarmingsnetwerk van Gent. Het uiteindelijke doel van het project is om tegen 2 022 2,8 MW warmte te leveren via het stadsverwarmingsnet dat gevoed wordt door de site van Gent-Ham.

De twee warmtekrachtkoppelingseenheden van de centrale van Gent-Ham, elk met een vermogen van 2,7 MW, kunnen de woningen van warmte en warm water voorzien, wat de kosten en CO₂-emissies beperkt ten opzichte van een conventioneel collectief ketelsysteem. Met de installatie van een slimme meter kunnen de bewoners zelf hun warmteverbruik beheren via een applicatie op hun smartphone of tablet.

Het warmtenet in Gent omvat een ondergronds leidingstelsel van 23 km lang en is het grootste van België. Per jaar levert het 60 000 MWh aan warmte, wat overeenkomt met het gemiddelde verbruik van ca 5 500 gezinnen.

Eerste bouwfase van de nieuwe Rabotwijk afgerond, met drie gebouwen met 131 sociale appartementen en drie handelsruimten op het gelijkvloers.

De drie gebouwen van de Rabotwijk zijn aangesloten op het stadsverwarmingsnet via één enkele verbinding.

[Terug naar "Koolstofdioxide voetafdruk"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

De totale koolstofdioxidevoetafdruk van het bedrijf meten volgens het GHG-protocol

De emissiebronnen

De meeste menselijke activiteiten, zowel professioneel als particulier, genereren emissies die bijdragen tot het broeikas effect. Deze kunnen onderscheiden worden naar hun aard (soort uitgestoten gas), oorsprong of soort actie die al dan niet ondernomen kan worden om de hoeveelheid ervan te verlagen.

Sommige emissiebronnen vallen onder de directe controle van de onderneming, zoals het verbruik van elektriciteit en aardgas in de gebouwen waarvan de onderneming eigenaar is. De controle is indirect wanneer de onderneming enkel huurder is.

Op andere emissie bronnen oefent de onderneming slechts gedeeltelijk controle uit. Bij Luminus kunnen we het rendement van de thermische productie-eenheden en hun werkingsregime (zelden of vaak opstarten, op volle of gedeeltelijke kracht) vermelden. De hoeveelheid emissies die daarmee samenhangt, wordt bepaald door de keuzes die Luminus maakt bij de vernieuwing van het productiepark, maar ook en zelfs vooral door de evolutie van de technologieën die de constructeurs gebruiken. Over het algemeen gaat de stijging van het rendement gepaard met een vermindering van de uitstoot.

De effectieve uitstoot hangt af van de evolutie van het verbruik van de klanten en het marktaandeel van de onderneming, maar ook van het energiebeleid in elk land, en van de "merit order" op de groothandelsmarkten, die de goedkoopste handel verkiezen, na opname van de productie van hernieuwbare oorsprong. Wat zijn eigen energiemix betreft spant Luminus zich dus in om de CO₂-voetafdruk van zijn productiepark te verkleinen door zijn meest vervuilende centrales geleidelijk te sluiten en onshore windenergie verder te ontwikkelen.

In het geval van een energiebedrijf zoals Luminus, ontsnapt een groot deel van de voetafdruk (verbruik van aardgas of elektriciteit door de eindklanten) aan de rechtstreekse controle van de onderneming. Het verbruik van de klanten helpen verminderen of de milieu-impact ervan beperken via hernieuwbare energiebronnen is bijgevolg een prioriteit voor Luminus.

Het GHG-protocol

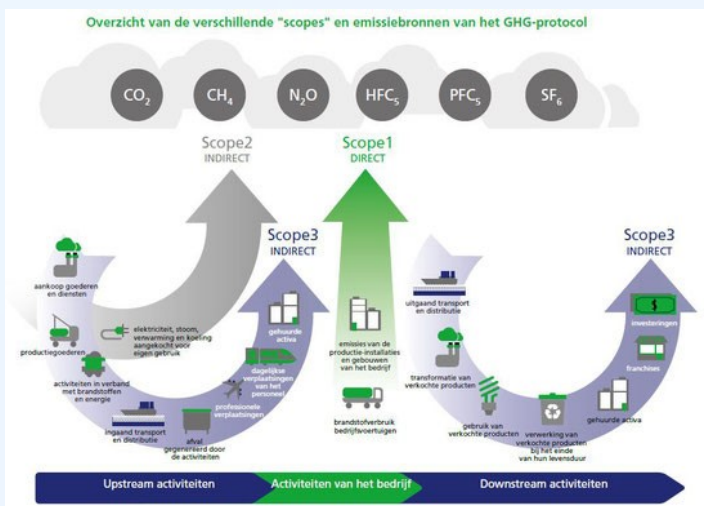
Luminus meet zijn totale CO₂-voetafdruk sinds 2011 en volgt daarbij het GHG-protocol (Greenhouse Gas Protocol). Deze methode is internationaal het meest erkend voor de berekening van de koolstofvoetafdruk.

Luminus volgt het GHG-protocol (Greenhouse Gas Protocol) voor de inzameling van gegevens en de berekening van de totale voetafdruk. Deze methode werd ontwikkeld op initiatief van het WRI (World Resource Institute) en de WBCSD (World Business Council for Sustainable Development) in overleg met bedrijven, ngo's en overheden.

Het protocol omvat de zes belangrijkste broeikasgassen: koolstofdioxide (CO₂), methaan (CH₄), stikstofprotoxide (N₂O), fluorkoolwaterstoffen (HFK), perfluorkoolwaterstoffen (PFK), zwavelhexafluoride (SF₆). De gegevens worden voorgesteld in ton CO₂-equivalent (tCO₂e), de andere gassen worden omgezet op basis van hun aardopwarmingsvermogen.

Het GHG-protocol brengt de uitstoot van broeikasgassen onder in drie categorieën, zodat elke onderneming haar uitstoot kan bepalen:

- Afkomstig van bronnen die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door het bedrijf (scope 1) – in het geval van Luminus zijn dat de emissies van de elektriciteitscentrales op aardgas, van het bedrijfsvoertuigenpark en deze afkomstig van de lokale verwarming van de gebouwen.
- Afkomstig van de elektriciteitsproductie verworven voor intern gebruik (scope 2) – in het geval van Luminus betreft het enkel de elektriciteit verbruikt in de industriële of tertiaire gebouwen van het bedrijf.
- De uitstoot die upstream en downstream wordt gegenereerd (scope 3) bij leveranciers (van goederen, diensten, brandstofbevoorrading of energie) of bij de eindklanten – hier vinden we de emissies afkomstig van de winning van delfstoffen of van het energietransport.

Weinig veranderingen van de methodologie in 2018

Elk jaar verfijnt Luminus de berekening van zijn CO₂-voetafdruk om te voldoen aan de recentste rapporteringsprincipes van het GHG-protocol. Wanneer de berekeningsmethodes worden aangepast, gebeurt dat ook voor de voorgaande jaren om een vergelijkingsbasis te houden voor de drie geïllustreerde jaren.

In 2018 zijn de berekeningsmethodes niet significant veranderd.

Toch zijn twee updates het vermelden waard:

- de emissiefactor van de auto's is door het Franse milieu- en energie-agentschap ADEME naar boven bijgesteld: per gereden kilometer met de auto bedraagt de emissiefactor 0,253 kgCO₂/km, ten opzichte van 0,214 kgCO₂/km in de voorgaande jaren. Dit betreft voornamelijk emissies van personenwagens, voor woon-werkverkeer en zakelijke verplaatsingen.
- op het niveau van bron 3 werden de emissies met betrekking tot de aankoop van elektriciteit voor wederverkoop aan eindklanten herberekend in verhouding tot hun oorsprong, voor het jaar 2017. Dit maakt het mogelijk om, net als in 2016 en 2018, elektriciteitsaankopen uit warmtekrachtkoppeling, verbranding, 100% hernieuwbare bronnen of kernenergie te isoleren door ze een specifieke, hogere of lagere, emissiefactor toe te kennen.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE VOETAFDruk

Evolutie van het productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide voetafdruk

Vermindering van koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

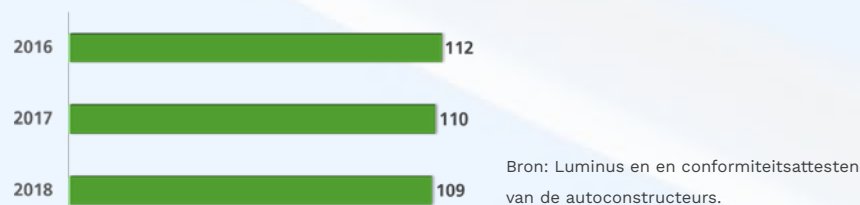
De totale voetafdruk van Luminus verminderen: vrijwillige acties

Luminus kan ingrijpen op bepaalde emissiebronnen, in het bijzonder wanneer zijn wagenpark of het gedrag van zijn personeel hiervoor verantwoordelijk zijn.

Wagenpark: gemiddelde uitstoot gedaald

Het bedrijfswagenbeleid van Luminus wordt nauwlettend opgevolgd om een reeks voertuigen te kunnen aanbieden die aangepast zijn aan de verschillende chauffeursprofielen. In 2018 werden alternatieven voor de dieselwagen voorgesteld, waaronder elektrische auto's, plug-in hybrides, CNG- of benzine-wagens. Er worden verschillende criteria gehanteerd om de geautoriseerde modellen te selecteren: comfort en veiligheid, totale kosten en de door de constructeur aangekondigde emissie.

Gemiddelde theoretische CO₂-emissies van het wagenpark (g/km)

In 2018 daalde de theoretische gemiddelde uitstoot van het wagenpark van Luminus tot 109 g/km, 1,4% minder dan het jaar voorheen. Deze daling kwam er ondanks een methodewijziging, die nu metingen op de weg, "in echte rijomstandigheden" omvat (WLTP-methode – Worldwide Harmonized Light Vehicle Test Procedure). Deze nieuwe methode verhoogt de emissies die tot nu toe berekend werden volgens de NEDC-methode (laboratoriumtests) van 5% tot 20% (of zelfs meer, naargelang de merken).

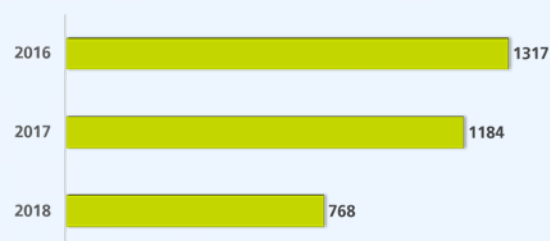
De gemiddelde theoretische emissies van de in 2018 geregistreerde Luminus-voertuigen bedroegen 114 g/km (volgens de WLTP-methode) tegenover een gemiddelde van 112,3 g/km voor de bedrijfswagens die in 2017 in België waren ingeschreven (volgens de laatste cijfers van FEBIAC - niet gespecificeerde methode).

De feitelijke uitstoot van het wagenpark is ook gedaald (-4,6% - cfr. scope 1) als gevolg van het lagere brandstofverbruik.

In het algemeen nemen de emissies met betrekking tot mobiliteit af, met name wat betreft trajecten met het openbaar vervoer (-13%) en de afgelegde kilometers van personenauto's. Deze afname loopt parallel met het aanmoedigen van thuiswerk in het kader van de "new ways of working" die in het bedrijf geïmplementeerd worden.

Sterke daling van het papierverbruik (-35%)

Aantal afgedrukte vellen papier (duizenden)

Bron: Luminus.

In 2018 was er flink wat minder vraag naar afdrucken op papier, zowel wat afdrucken in zwart-wit als in kleur betreft. Zowel het aantal afdrukaanvragen (-36,6%) als het aantal afgedrukte pagina's (-35,1%) is gedaald.

Woon-werkverkeer: aantal fietsers neemt opnieuw toe

In 2018 hebben 94 fietsers mogen genieten van een toegekende premie als ze de fiets namen voor het woon-werktraject, tegenover 77 in 2017. Er zijn meer dan 88.809 kilometers afgelegd, dus een gemiddelde van 945 kilometer per jaar per fietser.

[Terug naar "Koolstofdioxide voetafdruk"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Veiligheid van de installaties: preventie van de industriële risico's

Opvallende feiten

Installatie retentietanks in de waterkrachtcentrale van Ampsin

Ongeval in de centrale van Angleur

Brand op de site van Ivoz-Ramet

Risico op black-out: briefing van de crisisteams

De uitdagingen

Energieproductie en -levering vormen een kernactiviteit vanuit economisch en sociaal oogpunt. Het is dus noodzakelijk om de integriteit en de goede werking van zowel de industriële als de administratieve sites van Luminus te vrijwaren. Een industrieel ongeval (breuk van een gasleiding bijvoorbeeld) kan grote gevolgen hebben voor de gezondheid van het personeel, de omwonenden of het milieu.

NB: Luminus is eigenaar van 10,2% van vier Belgische kerncentrales, maar draagt geen enkele verantwoordelijkheid, rechtstreeks noch onrechtstreeks, voor hun uitbating (cfr. koninklijke besluiten van 19 december 2000).

De processen

Doelstelling van Luminus is om alle ernstige schade aan mensen of het milieu te voorkomen.

Als aanvulling op de door de overheid verstrekte vergunningen wordt elke nieuwe site systematisch geanalyseerd op industriële risico's, tijdens de ontwikkeling, bij de ingebruikname en vervolgens elke vijf jaar of wanneer wijzigingen worden aangebracht aan heel de installatie of een deel ervan. De evolutie van de risico's moet immers worden gecontroleerd, zowel vanuit het oogpunt van de installatie zelf als op het vlak van de uitbatings- en onderhoudsprocessen.

De resterende risico's worden gerangschikt volgens hun potentiële gevolgen en de waarschijnlijkheid dat ze zich voordoen, rekening houdend met:

- de gegevens die worden geleverd door de constructeur,
- de analyse van de incidenten of bijna-ongevallen die werden vastgesteld in situ, in het hele proces.
- bijkomende risicostudies uitgevoerd door multidisciplinaire teams van Luminus onder toezicht van externe deskundigen,
- de ervaringslessen van de sector en de autoriteiten.

De voortgang van de geplande acties ter vermindering van de risico's wordt maandelijks gerapporteerd. De gebruikte methodologie dient als referentie de certificaten ISO 14 001 en OHSAS 18 001 te behalen.

De indicatoren

Luminus moet over incidenten met betrekking tot zijn installaties rapporteren aan de bevoegde instanties. Alle incidenten die milieuschade kunnen berokkenen, hoe klein ook, moeten worden gemeld.

In 2018 moest geen enkel milieu-incident worden gemeld aan de autoriteiten. Tot op heden (zondag 31 december 2018) heeft Luminus nog geen verklaring moeten afleggen over een ernstig incident.

Opvallende feiten

Intallatie retentietanks in de waterkrachtcentrale van Ampsin

Meer lezen

Ongeval in de centrale van Angleur: grote materiële schade

Op 5 september 2018 is een van de twee open-cycluseenheden van de centrale van Angleur automatisch stilgevallen na een storing van de aeroderivatie turbine, vanwege factoren die nog met zekerheid vastgesteld moeten worden.

De behuizing van de beschadigde turbine werd geopend, wat toegelaten heeft om de schade vast te stellen die veroorzaakt was door de verticale uitwerping van een metalen onderdeel dat door de kap gegaan was. Alle brokstukken bleven binnen in de behuizing (beschermende metalen omhulsel rond de turbine).

Er werd meteen contact opgenomen met de fabrikant van de turbine, die aanraadde om op korte termijn ook de tweede open cyclus preventief stil te leggen. Deze machine was net zoals de eerste in 2012 in dienst genomen op de site van Angleur. Op 8 september werd deze dan ook preventief stilgelegd. Binnen zes weken kon een vervangingseenheid geïnstalleerd worden door de afdeling Operations & Maintenance, met de hulp van de fabrikant.

De beschadigde eenheid werd gedomonteerd om zo snel mogelijk vervangen te worden. De volledige behuizing werd volledig hersteld, met de hulp van de fabrikant. Begin december 2018 kon de centrale opnieuw in dienst genomen worden.

Onderbreking van de productie in Ivoz-Ramet na brand in een interconnectiecabine

Op 17 september 2018 werd de productie van de waterkrachtcentrale van Ivoz-Ramet onderbroken na een stroomuitval door een grote storing bij een interconnectiestation, gesitueerd op ongeveer een kilometer van de centrale. Deze storing veroorzaakte brand in het station stroomopwaarts, eigendom van de netwerkbeheerder, die gehuisvest is in de gebouwen van de centrale.

Dankzij de snelle reparatie van het interconnectiestation door de distributienetbeheerder, na twee weken werkzaamheden, kon het productieverlies voor deze centrale, in dienst genomen in 1954, beperkt worden tot 9,9 MW. De elektrische apparatuur van de centrale werd na dit incident ook onderworpen aan grondige controles.

Risico op black-out: nieuwe briefing van de crisisteams

Op 22 oktober 2018, bij het naderen van de winter, werd een specifieke briefing georganiseerd voor de hogere kaderleden om de te volgen procedures in geval van afschakeling of black-out in herinnering te brengen. Alle procedures werden afdeling per afdeling geëvalueerd om elke eventualiteit het hoofd te kunnen bieden, gezien de spanningen op de elektriciteitsmarkt.

Meer weten over...

Bescherming van de ecosystemen

Gezondheid en veiligheid

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE

VOETAFDruk

Evolutie van het

productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimalisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide

voetafdruk

Vermindering van

koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE

INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE

ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Waterkrachtcentrale Ampsin: installatie retentietanks met dubbele inkuiping

Naar aanleiding van de renovatie van de waterkrachtcentrale van Ampsin zijn er overeenkomstig de wet retentietanks met dubbele inkuiping geïnstalleerd.

De dubbele inkuiping van de tanks die geplaatst zijn onder de koolwaterstofinstallaties, beperkt het risico op oliekkages in de Maas en de bijbehorende milieueffecten. Voor de installatie van deze tanks moest het geheel opgehoogd worden en moesten de leidingen aangepast worden.

De tanks van het lagere niveau zijn per twee aan elkaar gekoppeld om de retentiecapaciteit te maximaliseren.

In totaal werden acht tanks aangepast op de vier hydro-elektrische turbines, op twee niveaus, vooraleer de installaties weer in gebruik genomen werden.

De werf voor de plaatsing van de inkuipingen op turbines 2, 3 en 4 van Ampsin begon op 21 mei 2018 en werd afgerond op 3 decembre 2018. De twee inkuipingen van turbine 1 werden geplaatst in dezelfde periode in 2017.

Civiltechnische voorbereiding voor de installatie van de retentietank op het hoogste niveau van de centrale.

De retentietank geïnstalleerd met dubbele inkuiping op het lagere niveau van de centrale.

[Terug naar "Veiligheid van de installaties"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEIVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Metten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Bescherming van de ecosystemen

Water

Lucht

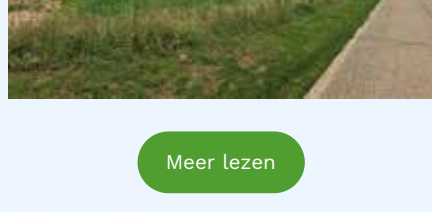
Afval

Biodiversiteit

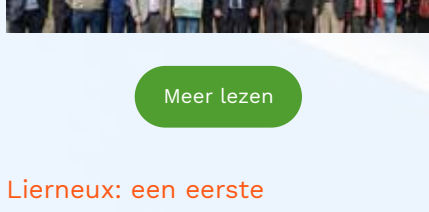
Opvallende feiten

Compenserende maatregelen in Villers-le-Bouillet

[Meer lezen](#)

Life 4 Fish programma: aanzienlijke vooruitgang

[Meer lezen](#)

Héron: bevredigende monitoring volgens Faune & Biotopes

[Meer lezen](#)

Lierneux: een eerste windmolenpark in bosbouwgebied

[Meer lezen](#)

6 554 bomen geplant met het Jane Goodall Institute Belgium

[Meer lezen](#)

Audit van de recyclage van afval uit de Maas

[Meer lezen](#)

De uitdagingen

De keuze van de energiemix van een elektriciteitsproducent en een leverancier van gas en elektriciteit kan rechtstreeks en onrechtstreeks impact hebben op natuurlijke hulpbronnen, bodem, water en biodiversiteit. Voor de bouw en uitbating van de productie-installaties, thermisch of hernieuwbaar, worden immers grondsto. en (voornamelijk aardgas in het geval van Luminus) en verschillende materialen (beton, staal, complexe legeringen) gebruikt.

De productie-installaties kunnen een invloed hebben op het milieu (bijv.: risico op vervuiling door de thermische centrales, risico voor vogels en vleermuizen in het geval van windmolens, risico voor de vispopulatie in het geval van waterkrachtcentrales).

Waterverbruik

De processen

De thermische centrales moeten gekoeld worden met lucht via een aerocondensor of water, al dan niet met een koeltoren. Dat water wordt opgepompt vanuit een nabijgelegen kanaal, rivier of de zee en moet behandeld worden vooraleer het in de koelcircuits geïnjecteerd wordt.

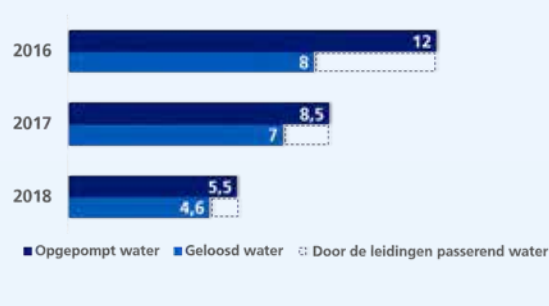
Het gebruikte water moet opnieuw worden geloosd met inachtneming van strikte voorwaarden, zowel wat betreft de chemische samenstelling als de temperatuur. Van alle vloeibare lozingen van de Luminus-centrales worden stalen genomen en/of worden de lozingen continu gecontroleerd opdat de in de vergunningen opgelegde normen permanent kunnen worden nageleefd.

In de thermische centrales met gecombineerde cyclussen moeten bepaalde koelcircuits onder water blijven, zelfs wanneer de centrale stilligt (bv. wanneer de centrale van Seraing gebruiksklaar wordt gehouden). Omdat de centrale is stopgezet, passeert een deel van het water dat stroomopwaarts wordt afgenomen enkel door de leidingen, zonder dat het wordt verwarmd of behandeld. In overeenstemming met de overheid wordt dit watervolume niet ingebracht in de aangegeven lozingen van de overheid.

De indicatoren

Koelwater dat wordt gebruikt door thermische energiecentrales (miljoenen m3)

De daling van koelwatergebruik die we vaststellen sinds 2016 is grotendeels toe te schrijven aan de wijzigingen die aangebracht zijn aan de centrale van Seraing om het waterverbruik te verminderen en aan de sluiting van de centrale met gecombineerde cyclussen in Gent-Ham tot eind oktober 2018.

De gecombineerde cyclussen van Seraing werkt in een gesloten circuit, via een koeltoren wat koelwaterverbruik zeer sterk reduceert.

Bron: Luminus.

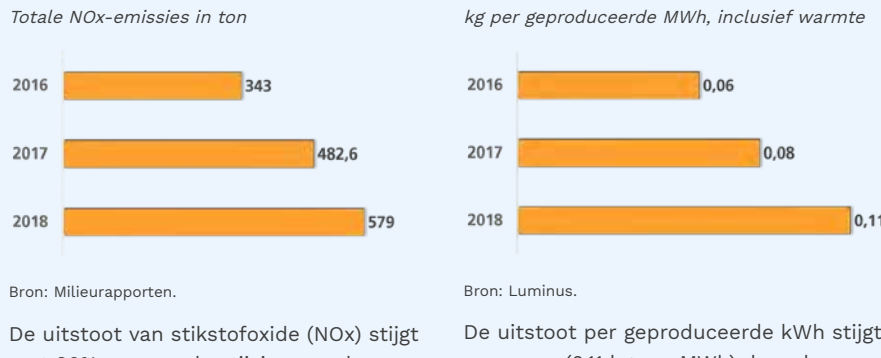
Luchtkwaliteit

Het kader

De emissies van de thermische productie-installaties van Luminus moeten jaarlijks verplicht worden aangegeven bij de autoriteiten. Elke overschrijding van de reglementaire limieten moet bovendien meteen worden gemeld en er moeten correctie maatregelen worden genomen.

De indicatoren

Stikstofdióxide uitstoot omhoog

Bron: Milieurapporten.

De uitstoot per geproduceerde kWh stijgt eveneens (0,11 kg per MWh) door de onbeschikbaarheid gedurende 20 maanden van de kerncentrales waar Luminus een belang in heeft.

Uitstoot zwaveldioxide: eenmalige stijging

Om de veiligheids- en milieurisico's van de site van Seraing aanzienlijk te verminderen, werd in 2018 een uitredingsplan uit het Seveso-kader gelanceerd. Om de hoeveelheid opgeslagen vloeibare brandstof op de site van Seraing te verminderen, is het grootste deel doorverkocht en is een klein deel optimaal benut op de site van Angleur, binnen de limieten van de toegestane hoeveelheden. Het resultaat is een eenmalige stijging van de uitstoot van zwaveldioxide in 2018 na verscheidene jaren van een vrijwel onbestaande uitstoot (minder dan één ton per jaar sinds 2015).

Bron: Milieurapporten.

In totaal werd bijna 1 000 kilogram brandstof verbruikt via de open cyclus van Angleur, in maart en april 2018. Seraing beschikt nu over nu een zeer beperkte voorraad brandstof, die enkel nodig is om de dieselmotoren te starten als onderdeel van het black-start contract dat afgesloten is met Elia.

Beheer industrieel afval

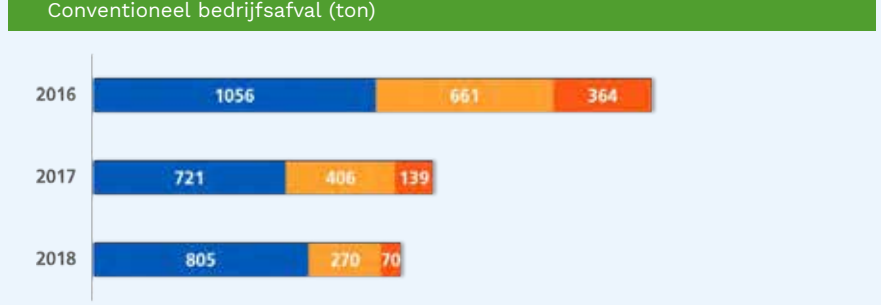
De processen

De industriële activiteiten van Luminus veroorzaken verschillende soorten vast afval.

Elk jaar haalt Luminus honderden ton afval uit de Maas om de doorstroming stroomopwaarts van de waterkrachtcentrales te beschermen. Het bedrijf draagt de kosten voor de inzameling, het sorteren en de recyclage van dat afval. De hoeveelheid afval die uit de rivier wordt gehaald, varieert van jaar tot jaar en is afhankelijk van het waterdebiet en eventuele overstromingen.

De hoeveelheid rechtstreeks door Luminus geproduceerd afval hangt af van de geplande onderhoudswerkzaamheden (routine-onderhoud, groot onderhoud, renovatie, enz.). Sommige afvalstoffen kunnen worden gesorteerd, gerecycleerd of hergebruikt.

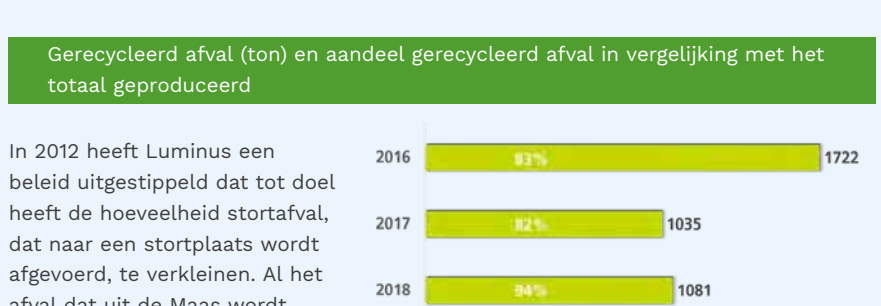
De indicatoren

Bron: Rapportering REGINE - Openbare dienst van Wallonië, DGO3 - Afdeling Bodem & Afval. Rapportering aan de OVAM, Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij.

In 2018 steeg de hoeveelheid afval die stroomopwaarts van de waterkrachtcentrales uit de Maas wordt gehaald (+11,7%). Dit afval werd in 2018 gesorteerd en gerecycleerd voor een kostprijs van ongeveer 107.500 euro.

De hoeveelheid gevaarlijk en niet-gevaarlijk industrieel afval daalt ten opzichte van 2017 (respectievelijk -33,5% en -49,6%). Industrieel afval wordt sterk beïnvloed door (onderhouds)werkzaamheden op de verschillende sites, maar in 2018 waren er geen grote projecten.

Bron: Luminus.

In 2018 kon een hoger percentage afval gerecycleerd worden (94% tegen 82% in 2017). Dit is te verklaren door de continue evolutie van de recyclagetechnieken die van toepassing zijn op steeds meer verschillende producten/afvalstoffen. De hoeveelheid gerecycleerd afval is gestegen (+ 4,4%) door de toename van de hoeveelheid afval uit de Maas, wat sterk afhankelijk is van de weersomstandigheden.

Opvallende feiten

Audit van de onderaannemer verantwoordelijk voor afvalrecyclage

[Meer lezen](#)

Bescherming van de biodiversiteit

De processen

De bescherming van de biodiversiteit is één van de eisen waarmee het bedrijf dagelijks wordt geconfronteerd, als gevolg van de mogelijke impact van zijn activiteiten op het milieu.

Alle projecten die een significante impact kunnen hebben op het ecologisch evenwicht worden onderworpen aan een milieueffectenstudie vooraleer een milieuvergunning kan worden afgeleverd. Vergelijkbare studies worden ook uitgevoerd bij verlengingen van vergunningen, voor de centrales die beschikken over een vergunning van klasse 1.

In het Waalse Gewest in het bijzonder voorziet de reglementering de invoering van compenserende maatregelen dat op een voldoende wijze kan worden beperkt.

Naast de verplichte acties onderneemt Luminus nog meer om bij te dragen aan de bescherming van de biodiversiteit, neemt Luminus de gelegenheid te zich voordeet. Dit is namelijk het geval :

- o op de sites van Ringvaart en Seraing (zones waar laat wordt gemaaid),
- o op de sites van Angleur en Lixhe (ruimten voorbehouden voor biodiversiteit).
- o op de vier sites met bijenkolonies (Floriffoux, Grands Malades, Seraing en Ringvaart).

De indicatoren

Verplichte en vrijwillige maatregelen ter bescherming van de biodiversiteit

Hier is een lijst met sites waar **verplichte** maatregelen zijn genomen om de biodiversiteit te beschermen.

Biodiversiteit verplichte maatregelen Luminus 2018

2018 Biodiversiteit Verplichte maatregel
Adobe Acrobat Document [22,5 KB]

[Download](#)

Hier is een lijst met sites waar Luminus **vrijwillig** maatregelen heeft genomen om de biodiversiteit te beschermen of te herstellen.

2018 Biodiversiteit Vrijwillige maatregelen Luminus

2018 Biodiversiteit Vrijwillige maatregel
Adobe Acrobat Document [19,2 KB]

[Download](#)

Bodembescherming

Hier is een lijst met audits die zijn uitgevoerd om verontreinigde bodems te identificeren. Uit deze lijst blijkt dat er geen enkele saneringsmaatregel nodig is, behalve op de site van Monsin, na de sluiting van de thermische eenheden.

2018 Bodemonderzoeken sites Luminus.pdf

2018 Bodemonderzoeken sites Luminus.pdf
Adobe Acrobat Document [68,1 KB]

[Download](#)

Meer weten over...

[Veiligheid van de installaties](#)

[Hernieuwbare energie](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE VOETAFDruk

Evolutie van het productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimalisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide voetafdruk

Vermindering van koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Life 4 Fish-programma: aanzienlijke vooruitgang

Dit vijfjarig programma, voor een totaalbedrag van 5 miljoen euro, gefinancierd door de Europese Commissie voor een bedrag van 2 miljoen euro heeft als doel duurzame oplossingen aan te dragen die garant staan voor het samengaan van productie van hydro-elektriciteit en vismigratie.

In 2018 kon het programma de civiele werken voorbereiden en de gedragsbarrières te plaatsen op de twee proefsites van Grand-Malades en Ivoz-Ramet tijdens de laagwaterperiode. In 2019 werden deze op een concrete manier voortgezet op verschillende niveaus:

- De gegevens die verzameld zijn in 2016 en 2017 op de zes door Luminus beheerde sites konden geanalyseerd worden door het R&D-team en het bedrijf Profish om de periodes van de stroomafwaartse migratie te identificeren.
- In een eerste fase modelleerde de universiteit van Luik de stroomafwaartse uitlaten digitaal en vervolgens bouwde ze schaalmodellen voor deze uitlaten om de gunstigste trajecten te bepalen.
- Op basis van al deze beschikbare gegevens was Luminus in staat om de afstotende barrières nauwkeurig te positioneren. Er werd een Europese aanbesteding uitgeschreven voor de levering van deze barrières.

Daarnaast kon de renovatie van de centrale van Monsin, waarbij twee eco-duurzame turbines geïnstalleerd worden, het hele jaar 2018 voorbereid worden, zodat de werkzaamheden van start konden gaan in februari 2019.

Verschillende partners zijn gevraagd om vanuit wetenschappelijk of technisch oogpunt aan het programma bij te dragen:

- Zo deden we een beroep op de expertise in hydrodynamische modellering van de universiteit van Luik om een verband te leggen tussen de configuratie van de site en het gedrag van de vissen. De gedetailleerde studie van de stromingsomstandigheden, zowel digitaal als via experimenten op fysiek gereduceerde modellen, heeft tot doel het ontwerp van de centrales te verbeteren.
- De universiteit van Namen draagt bij aan de samenstelling van de visbestanden en het onderzoek naar biomarkers voor stress.
- De R&D-teams van de EDF Groep nemen de leiding over het opstellen van migratiemodellen en het meetprotocol.
- Profish Technology, een bedrijf dat gespecialiseerd is in biologische monitoring, draagt bij aan de initiële studie van de stroomafwaartse migratiewegen en meet de efficiëntie van de geïmplementeerde oplossingen.
- En tot slot beheert Luminus, behalve de coördinatie van het project, ook de plaatsing van de gedragsbarrières, de stroomafwaartse uitlaten en het operationele model voor het dynamisch beheer van de productie-eenheden.

Officiële lancering van het Life 4 Fish-programma in aanwezigheid van de ministers van het Waals gewest, Jean-Luc Crucke, Waals minister van Begroting, Financiën, Energie, Klimaat en Luchthavens, en René Collin, Waals minister van Landbouw, Natuur, Bossen, Landelijke Aangelegenheden, Toerisme, Erfgoed en afgevaardigde voor de Grande Région, op 5 maart 2018.

Bouw schaalmodel door de universiteit van Luik voor de stroomafwaartse uitlaten van de site van Grands-Malades.

[Terug naar "Bescherming van de ecosystemen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimalisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Een eerste windmolenpark in bosbouwgebied in Lierneux

De bouw van het eerste windmolenpark in kagebied in België begon in januari 2018 in de buurt van Lierneux. Het park, waarvan de bouw voltooid werd in februari 2019, telt in totaal zes windturbines van 3,2 MW, het equivalent van het jaarlijkse elektriciteitsverbruik van 9 200 huishoudens.

De keuze van de site, een intensief bosbouwgebied met een lage biodiversiteitswaarde, maakt het mogelijk om windturbines te bouwen op grote afstand van woningen.

De windturbines zijn gebouwd in een intensief bosbouwgebied met een lage biodiversiteitswaarde.

Het park draagt ook bij aan multifunctioneel bosbeheer. De bestaande wegen zijn immers versterkt tijdens de bouwfase, wat bijdraagt tot het behoud van de productie van zachthout in optimale omstandigheden, met minder impact op de bodem. Het gaat om een kiezelhoudende wegverharding die rekening houdt met de geochemie van de bodem.

De creatie van open zones aan de voet van de windmolens is van biologisch belang door de op deze manier ontstane micro-habitat en de natuurlijke regeneratie die mogelijk wordt door deze open ruimtes. e zijn echter beperkt tot een strikt minimum (toegangsweg en kraangebied).

Het project zelf werd uitgevoerd in overeenstemming met de aanbevelingen van de vergunning, die voorzag in een goede prospectie van de fauna en flora op de te nemen wegen naar de montagegebieden, voor aanvang van het project, om de mogelijke impact ervan te beperken. Deze prospectie, uitgevoerd in samenwerking met het plantensoorten te identificeren en om de vernietiging van gewone dophei (te beschermen inheemse soort, reeds aanwezig voor de aanplanting van sparren), rode mierenkolonies (beschermde soort) en schade aan beschermde amfibien en reptielen zoals de rode kikker of de hazelworm te vermijden.

Deze inventaris werd gemaakt op verschillende tijdstippen, gebied per gebied en in functie van de vordering van de werkzaamheden. Op die manier konden bepaalde individuen (cf. foto's hiernaast) verplaatstbeschermd worden.

Compenserende maatregelen, op een afstand van de site, in de aangrenzende gemeente Vielsalm, in Joubiéval, zullen het ook mogelijk maken om veenachtige omgevingen te behouden (met name turf op veen), die waardevolle koolstofputten zijn. In 2018 werden in dit gebied van 18 hectare al populieren gerooid die niet geschikt zijn voor de omgeving en er werden ook handmatig zaailingen van sparren verwijderd op sommige oppervlakken, om de vestiging van andere soorten die gunstiger zijn voor de biodiversiteit te bevorderen. Om de drie jaar is een biologische inventaris voorzien, waardoor we de evoluties nauwlettend zouden moeten kunnen opvolgen.

Tot slot is tijdens de werkzaamheden speciale aandacht besteed aan natuurbescherming. Met het bouwafval werden 30 compostbakken gemaakt voor de inwoners van Stoumont.

Er wordt ook gewerkt aan een educatieve route voor voetgangers en fietsers.

Met een net verplaatsten onze teams de salamanders die zich bevonden in een overstroomd rijspoor, op de toegangswegen naar de bouwplaats. Reddingsactie amfibie geslaagd

icht op de nieuwe habitat, gekozen in overleg met het departement Natuur en Bossen van het aalse Gewest.

OPVALLENDE FEITEN

ERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIE EN NALEVING

LANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUB ARE ENERGIE

-- indturbine F ri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

▣▣

VOETAFDRU

Evolutie van het productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide voetafdruk

Vermindering van koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- indmolen in Lierneux

-- indmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCILE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Terug naar "Bescherming van de ecosystemen"

Héron windmolensite: bevredigende ornithologische monitoring volgens Faune & Biotopes

Op vraag van Luminus volgde de vzw Faune et Biotopes twee jaar lang de compenserende maatregelen op die ingevoerd zijn vóór de bouw van windmolenproject Héron I.

Het park van Héron is gebouwd in 2017 en telt drie windmolens met een totaal vermogen van 7,5 MW. De monitoring die Faune et Biotopes op vraag van Luminus uitgevoerd heeft, had als doel een balans op te stellen van de maatregelen die vanuit ornithologisch oogpunt (bescherming van de vogels) genomen zijn.

De vereniging voerde tal van excursies uit op het terrein. Er werd een systematisch parcours afgelegd van alle grasvelden om gegevens te verstrekken over de "aanwezigheid/afwezigheid" van de verschillende vogelsoorten die men tegenkwam. Conclusie aan het einde van deze monitoring van twee jaar, die gestart werd in de herfst van 2016: de soorten waarop de maatregelen gericht waren – vogels in het algemeen en bepaalde soorten in het bijzonder – werden aangetroffen op de voorzieningen, zowel in de broedperiode als tijdens de vogeltrek en de overwintering. Heel wat tekenen dus van een geslaagde compensatie.

Meer in detail noteerde de vzw:

- de aanwezigheid, op de voorzieningen, van drie soorten kiekendieven die met uitsterven bedreigd worden (blauwe kiekendief, grauwe kiekendief, bruine kiekendief). "Hun constante aanwezigheid op de voorzieningen is een goed voorteken, aangezien het doel ervan was om de aantrekkelijkheid van de landbouwlaktes te vergroten en zo de vogels weg te leiden van het windmolenparkgebied." Er werden ook enkele opmerkelijke roofvogels gespot: het smelleken en de slechtvalk. De velduil, een minder voorkomende soort die volop profiteert van de voorzieningen, werd ook twee keer waargenomen op deze percelen.
- het veelvuldige gebruik van de voorzieningen door de grauwe gors, een strikt beschermde mussoort. "Hem te zien nestelen in de geplaatste voorzieningen en te zien hoe hij ze tijdens de winter gebruikt, met een uitzonderlijke groep van meer dan 70 waargenomen individuen in één enkele dag, is een andere garantie dat deze voorzieningen een succes zijn", bevestigt Amandine. Er werden ook andere soorten waargenomen die vaker voorkomen maar ook alsmaar afnemen op het Waals grondgebied. Onder meer de kwartel, de kneu, de patrijs, de geelgors en de rietgors.

De beplanting van volledige percelen met voedingsgewassen, op een oppervlakte van bijna acht hectare, vormt een belangrijke aanvoer van voedselbronnen die vanaf de eerste winter benut zijn, in het bijzonder door de grauwe gors. Zeventig exemplaren werden geteld en dat aantal is behoorlijk groot in vergelijking met de fragiele populatie van deze soort, en is zelfs een recordobservatie in Wallonië tijdens de winter van 2017-2018.

Monitoring van de doeltreffendheid van de compenserende maatregelen op afstand van de windmolensite van Héron I: de velduil, een gerespecteerde gast, werd twee keer waargenomen door de vzw Faune et Biotopes.

[Terug naar "Bescherming van de ecosystemen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Compenserende maatregelen in Villers-le-Bouillet: eerste bevredigende controles

De vergunning voor de bouw van het windpark van Villers-le-Bouillet ging gepaard met belangrijke compenserende maatregelen die in 2018 geïmplementeerd werden. De vzw Faune & Biotopes begeleidde de uitvoering ervan.

In het voorjaar van 2018 werden vijf landbouwers begeleid door de vzw Faune & Biotopes bij de invoering van compenserende maatregelen op 35,94 hectare, voorafgaand aan de bouw van het windmolenpark van Villers-le-Bouillet IV. Deze zijn bedoeld om het effect van de werkzaamheden en nieuwe windturbines op de lokale vogels te compenseren.

De maatregelen moeten de rust, de beschikbaarheid van voedsel en de toevluchtsoorden voor vogels in de omliggende vlaktes vergroten. Er zijn verschillende soorten vegetatie geplant: grassen en peulvruchten; voedingsgewassen op basis van granen, aangevuld met bladrammenas en/of wikke, erwten enz.

Na een eerste bezoek in de zomer controleerde de vzw Faunes et Biotopes de maatregelen die ingevoerd zijn op deze vlakte op 18 december 2018. De resultaten van dit bezoek waren bevredigend. De staat van de beplanting was inderdaad in overeenstemming met de specificaties, met een juiste dichtheid en een voldoende hoeveelheid beschikbare zaden voor de winter.

Compenserende maatregelen ter voorbereiding van de bouw van het windmolenpark van Villers-le-Bouillet IV – hier een blok van 14 hectare met eetbare beplanting op basis van rammenas en granen en omgord door een grasstrook.

De in Villers ingevoerde maatregelen zijn bijzonder: de percelen zijn vrij groot en in blokvorm, een andere configuratie dan de maatregelen die tot nog toe doorgaans ingevoerd werden.

[Terug naar "Bescherming van de ecosystemen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Recyclage van afval uit de Maas: een geruststellende audit

Op 24 april 2018 werd het bedrijf Renewi, dat afval uit de Maas verzamelt en verwerkt, door Luminus onderworpen aan een audit.

Om de goede werking van zijn zeven waterkrachtcentrales te behouden, haalt Luminus jaarlijks enkele honderden tonnen afval uit de Maas.

Dankzij de audit die uitgevoerd is op de sites van Rochefort en Seraing konden de sorteermethodes geobserveerd worden en de toepassing van de nieuwe clausule gecontroleerd worden. Renewi heeft zich immers contractueel verplicht om minstens 85% van het afval dat uit de rivier gehaald wordt, te recycleren.

Van links naar rechts: Dimitrios Voidanidis, Site Manager, en Lode Devlieghere, Buyer Production. De grote stapel afval op de achtergrond blijft tot het voorjaar onbehandeld, zodat het water kan verdampen of weglopen. De bladeren en schors worden verwerkt tot compost die zal worden verkocht aan tuincentra. Van de boomstammen worden dan weer planken gemaakt.

Plastic en ijzer worden vooraf manueel uit de stapel gehaald, de rest van het afval wordt daarna manueel gesorteerd op een loopband. Niet-recycleerbaar afval wordt verbrand en de geproduceerde energie wordt teruggewonnen.

[Terug naar "Bescherming van de ecosystemen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimalisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

6 554 bomen geplant in België in 2018 als onderdeel van het programma Globetrotters

In 2018 hebben de werknemers van Luminus 6 554 bomen geplant, als onderdeel van het programma Globetrotters, in samenwerking met het Jane Goodall Institute Belgium.

Het programma Globetrotters werd gelanceerd in 2014 en moedigt het personeel van Luminus aan om te bewegen. Op een speciaal platform kunnen de medewerkers hun fysieke inspanningen registreren. De fysieke training wordt ofwel direct geregistreerd in kilometers (bijvoorbeeld in het geval van wielrennen, lopen of wandelen), ofwel omgezet in kilometers (voor bijvoorbeeld fitness en krachttraining). In 2018 legden de deelnemers aan het programma zo 255 400 km af.

Zoals in 2017 ondersteunde het programma dit jaar de zaak van het Belgische Jane Goodall Institute door een boom te schenken voor elke honderd kilometer die geregistreerd werd. Voor het jaar 2018 kon Luminus 2 554 bomen schenken, waar de 1800 bomen van de Globetrotters-actie van 2017 en de 2 200 bomen van de actie "Mijn duurzame voornemens" van 2017 nog aan toegevoegd werden. Voor deze laatste actie moesten de Belgische surfers een van de 50 door Luminus voorgestelde goede voornemens kiezen om hun impact op de planeet te verkleinen en hun acties vervolgens delen op Facebook. Voor elk voornemen dat gedeeld werd, werd een boom geplant in België.

Tijdens twee evenementen werden in totaal 6 554 bomen geplant. Voor de gelegenheid werden de werknemers van Luminus en hun familieleden uitgenodigd om deel te nemen aan de boomplantactie. De bomen van 2017 werden geplant in februari 2018, en die van 2018 in december 2018.

Enkele moedige zielen op een zondag in februari...

Ook de kinderen waren van de partij.

[Terug naar "Bescherming van de ecosystemen"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

HERNIEUWBARE ENERGIE

-- Windturbine Fri-Pharma

-- EDF Renewable Services

-- Renovatie Ampsin

-- Grote renovatie Monsin

KOOLSTOFDIOXIDE
VOETAFDruk

Evolutie van het
productiepark

-- ISO 50 001

-- STEG-centrale Seraing

-- Optimisatie in Gent-Ham

-- Ontmanteling in Monsin

-- Rabot

Meten van de koolstofdioxide
voetafdruk

Vermindering van
koolstofdioxide voetafdruk

VEILIGHEID VAN DE
INSTALLATIES

-- Retentietanks Ampsin

BESCHERMING VAN DE
ECOSYSTEMEN

-- Life 4 Fish

-- Windmolen in Lierneux

-- Windmolensite van Héron

-- Villers-le-Bouillet

-- Recyclage van afval

-- Globetrotters

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

Economische prestaties

De uitdaging

De ontwikkeling van het bedrijf staat of valt met de rentabiliteit van zijn activiteiten. Dit maakt het mogelijk om de aandeelhouders te belonen en te investeren in de toekomst van het bedrijf en van zijn personeel. Met het bedrijfsresultaat moeten immers het onderhoud en de vernieuwing van de productiemiddelen worden gefinancierd en nieuwe activiteiten worden ontwikkeld, om te kunnen inspelen op de ontwikkelingen van de markt, zowel op technologisch als maatschappelijk vlak.

De acties

Luminus streeft ernaar zijn activiteiten winstgevend te houden. In de traditionele bedrijfstakken (thermische productie, energievoorziening) veronderstelt dit de optimalisering van de kosten. Er worden ook investeringen gedaan in groeisectoren, zoals energiediensten of hernieuwbare energie.

De indicatoren

De gedetailleerde jaarrekeningen van Luminus NV zijn beschikbaar op de website van de Nationale Bank.

Stabiele omzet

Omzet in miljarden euro

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van 29 april 2019 (BEGAAP).

De omzet is niet significant veranderd in 2018.

Bij de afsluiting van het boekjaar heeft de raad van bestuur de presentatiewijze van de verkoop op de groothandelsmarkt herzien. Vanaf 2018 worden de activiteiten met betrekking tot de aankoop en verkoop van energie gerelateerd aan de optimalisering samengevoegd. De cijfers van 2017 zijn herwerkt om ze te kunnen vergelijken met de presentatie van 2018.

Bedrijfsresultaat fors gedaald door onverwachte stilstand kerncentrales

Gedaald bedrijfsresultaat in miljoenen euro

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van 29 april 2019 (BEGAAP).

Het bedrijfsresultaat bedroeg -56,3 miljoen euro. Dit resultaat is fors gedaald vanwege de onvoorziene onbeschikbaarheid, twintig maanden in totaal, van de vier Belgische kerncentrales waarin Luminus een aandeel van 10,2% heeft. De kosten van deze langdurige stilstand bedragen 76 miljoen euro voor Luminus. Deze kost werd slechts deels gecompenseerd door de toegenomen productie van de thermische gascentrales, waarvan een deel weer in gebruik moest worden genomen toen de winter naderde.

Nettoresultaat fors gedaald

Nettoresultaat in miljoenen euro

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van 29 april 2019 (BEGAAP).

De sterke daling van het nettoresultaat is grotendeels te wijten aan het lagere bedrijfsresultaat, en in mindere mate aan de daling van het financieel resultaat als gevolg van de impact van ongunstige marktontwikkelingen op onze financiële beleggingen.

Financiering van de huidige en toekomstige kosten van kernenergie

Als eigenaar van 10,2% van vier Belgische kerncentrales is Luminus verplicht bij te dragen tot de exploitatie- en onderhoudskosten van die centrales, alsmede tot de lopende investeringen, ten belope van zijn aandeel. Die kosten worden door de exploitant van de vier centrales in rekening gebracht en omvatten een component "beheerskosten". Luminus is eveneens verplicht voorzieningen aan te leggen voor de kosten voor de ontmanteling en het beheer van de verbruikte splijtstof voor die centrales.

De Commissie voor nucleaire voorzieningen heeft immers bij Synatom, de beheersvennootschap voor de nucleaire voorzieningen, aanbevolen de actualisatievoet geleidelijk te verlagen naar 3,5% eind 2018.

De herziening van de technische specificaties van 2016 alsmede de herziening van de actualisatievoet hebben de volgende gevolgen gehad:

- een verhoging van de voorziening voor de ontmanteling met M€ 8,6
- een extra kost van M€ 15,5 voor het beheer van de verbruikte splijtstof.

Balans omhoog, eigen kapitaal omlaag

Het balanstotaal op maandag 31 december 2018 bereikt M€ 1 826, m.a.w. een stijging van M€ 180 ten opzichte van 2017. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan het aanhoudende tempo van investeringen en aan een aanzienlijke toename van de beschikbare waarden, evenwel gepaard gaand met een toename van de financiële schuld van M€ 220, waarvan M€ 120 op lange termijn.

Het negatieve nettoresultaat beïnvloedt het eigen vermogen, dat 642,5 miljoen euro bedraagt, waarvan 491 miljoen euro kapitaal.

Kasstroom gedaald

De netto liquiditeitspositie bedraagt minus M€ 57 (tegenover M€ 57 in 2017). Deze daling houdt voornamelijk verband met:

- o de voortzetting van het investeringsprogramma, met name in windenergie,
- o de elementen die het bedrijfsresultaat negatief hebben beïnvloed,
- o de uitzonderlijke uitstroom met betrekking tot de nucleaire voorzieningen.

De daling van de kasstroom kon worden beperkt dankzij de implementatie van een factoringprogramma voor een deel van de portefeuille van handelsvorderingen, voor een bedrag van 78 miljoen euro.

Daling van de heffingen en bijdragen met 8%

Betaalde belastingen en heffingen in miljoenen euro

Bron: Luminus.

Luminus is onderworpen aan bedrijfsvoorheffing, roerende en onroerende voorheffing, belasting op drijfkracht en afvalwater en een nucleaire bijdrage.

Luminus heeft voor het jaar 2018 geen vennootschapsbelasting betaald als gevolg van het nettoverlies over het boekjaar, met uitzondering van een minimale vlaktaks van 0,2 miljoen euro.

Het totaalbedrag van de belangrijkste heffingen en belastingen die zijn betaald door Luminus, exclusief van de vennootschapsbelasting, bedroeg 35,03 miljoen euro. Dit is een daling met 3,2 miljoen euro ten opzichte van 2017, grotendeels als gevolg van de daling van de nucleaire heffing met 0,7 miljoen euro, en de daling van de bedrijfsvoorheffing met 2,5 miljoen euro als gevolg van de daling van het aantal werknemers.

De nucleaire bijdrage bedraagt 8,22 miljoen euro.

Bestemming van het resultaat

Het boekjaar is afgesloten met een nettoverlies na belastingen van M€ -64. De algemene vergadering van 27 april 2019 stelde voor dit verlies op te vangen via een heffing op de beschikbare reserves van een gelijkaardig bedrag. Er wordt geen dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders voor het jaar 2018.

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van 29 april 2019.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Meer weten over...

Kerncijfers

Innovatie

De sociale uitdagingen

Veiligheid en gezondheid

Professionele activiteiten vormen tegelijk een troef en een risico voor de gezondheid. De beroepsrisico's voor de gezondheid en de veiligheid van het personeel variëren naar gelang van het uitgeoefende vak.

De risico's zijn niet dezelfde in een industriële, administratieve of commerciële omgeving. De vermindering van de risico's die verbonden zijn aan de werkomgeving of het individueel gedrag, is een prioriteit om de veiligheid en gezondheid van het personeel te vrijwaren.

Gezondheid en veiligheid

Levenskwaliteit op het werk

Het welzijn op het werk heeft rechtstreeks invloed op de motivatie, de prestaties en het innovatievermogen van het personeel.

Het is dan ook een belangrijk aandachtspunt geworden voor bedrijven die werknemers willen aantrekken die zich ten volle willen ontplooiën.

Welzijn op het werk

Meer weten over...

Personeelsbestand

Soorten contracten

Deeltijds werken

Opleiding en ontwikkeling

De permanente ontwikkeling van competenties is absoluut noodzakelijk in een sterk evoluerende sector, zowel vanuit technologisch oogpunt voor de productie van elektriciteit als vanuit het oogpunt van dienstverlening aan de klanten.

Om haar concurrentiepositie te behouden moet de onderneming niet alleen haar competenties in haar traditionele domeinen onderhouden, maar ook nieuwe competenties ontwikkelen in de nieuwe domeinen van de onderneming. Dat veronderstelt de identificatie van de sleutelfuncties en -profielen, het aantrekken van nieuw talent en het motiveren en behouden van de meest performante werknemers.

Opleiding en ontwikkeling

Diversiteit

De diversiteit van het personeel, in al zijn vormen (competenties, ervaring, leeftijd, geslacht, cultuur enz.) is een bron van innovatie en zorgt ervoor dat we ons beter kunnen aanpassen aan de verwachtingen van de klanten. Het blijft ook een aandachtspunt om teamwork te begunstigen.

Diversiteit

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIJN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Personeel: de cijfers

Personeelsbestand Luminus opnieuw gedaald

Het personeelsbestand van Luminus is in 2018 blijven dalen om de vaste kosten van het bedrijf te drukken. Het gaat om een daling van 3,9% in 2018, na een daling van 3,5% in 2017.

Het aantal aanwervingen is ook gedaald (-20%).

Wat de werknemers die het bedrijf hebben verlaten betreft daarentegen, is het tempo ietwat vertraagd (-11,4%).

Personeelsbeweging

Het totale aantal werknemers omvat de deeltijdse contracten en contracten van bepaalde duur, evenals oud-statutaire medewerkers die ingegaan zijn op de in 2013 onderhandelde vervroegde uitstapregeling, betaald door Luminus.

Bron: Sociale balansen 2016-2018.

Dochterondernemingen van Luminus: personeelsbestand neemt toe

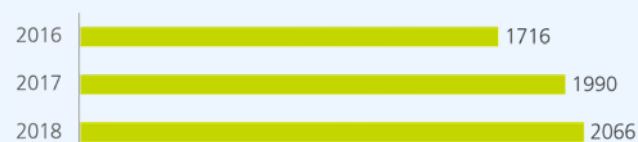
In 2018 groeide het personeelsbestand van de dochterondernemingen van Luminus die zich toeleggen op energiediensten met 10,8%. Met name ATS, Davister en Newelec zagen hun personeelsbestand toenemen met ongeveer 15%.

In totaal kent het personeelsbestand van Luminus en zijn dochterondernemingen een stijging van 3,8%, nieuwe aanwervingen inbegrepen.

Personeelsbestand van de dochterondernemingen van Luminus

Personeelsbestand van Luminus en dochterondernemingen

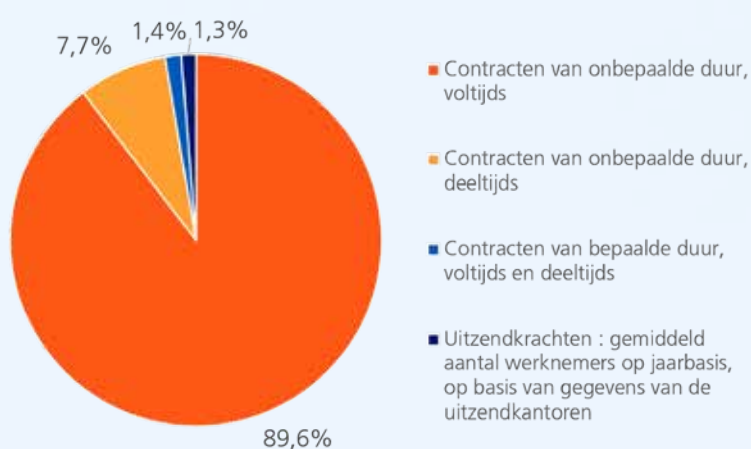

Bron: Luminus.

Grotendeels contracten van onbepaalde duur (97%)

Het aantal arbeidsovereenkomsten van bepaalde duur en het aantal personen dat is tewerkgesteld als uitzendkracht neemt af in vergelijking met 2017. Het aantal contracten van bepaalde duur is gedaald van 2,4% in 2017 tot 1,4% en het aantal uitzendkrachten is gedaald van 2,5% in 2017 tot 1,3%.

Contracttypes (%)

Bron: Sociale balansen 2016-2018.

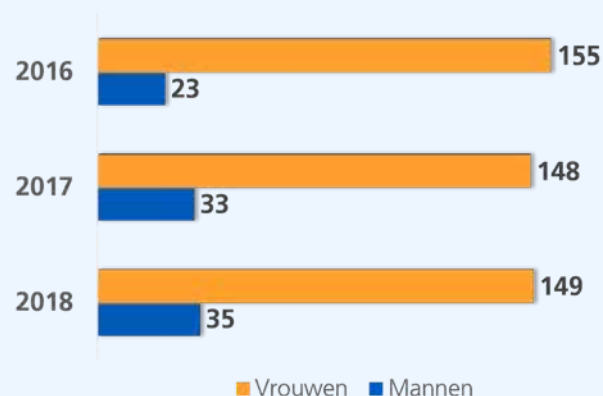
20% van het personeel werkt deeltijds

In 2018 bedraagt het percentage deeltijdse werknemers, op vrijwillige of contractuele basis, 20% van het totale personeelsbestand.

Het aantal deeltijdse werknemers kent een lichte stijging, zowel bij de vrouwen (+0,7%) als bij de mannen (+6,1%).

De mannen vertegenwoordigen 19% van het deeltijds personeel, na een nieuwe stijging in 2018 (in 2016 vertegenwoordigden ze slechts 13% van het deeltijds personeel).

Deeltijdse werknemers op 31 december, op contractuele en vrijwillige basis

Bron: Luminus.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEIVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIJN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Gezondheid en veiligheid

Opvallende feit: vier jaar zonder ongevallen met werkverlet

In 2018 had Luminus N.V. geen arbeidsongevallen met werkverlet* bij het interne personeel.

Voor Philip Volckaert, Director Health, Safety, Environment & Real Estate Management, "is de rol van het management cruciaal. De resultaten omtrent veiligheid zijn het eerste onderwerp op de agenda van elke vergadering van de Raad van Bestuur. De frequentiegraad van de ongevallen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg, wordt meegenomen in de berekening van de bonus van het directiecomité en een deel van de kaderleden. Iedereen voelt zich dus aangemoedigd om al het nodige te doen om ongelukken te voorkomen."

*ongeval met werkverlet van meer dan een dag

De uitdagingen

Professionele activiteiten vormen tegelijk een troef en een risico voor de gezondheid. De beroepsrisico's voor de gezondheid en de veiligheid van het personeel variëren naargelang van het uitgeoefende vak. De risico's zijn niet dezelfde in een industriële, administratieve of commerciële omgeving.

De vermindering van de risico's die verbonden zijn aan de werkomgeving of het individueel gedrag, is een prioriteit om de veiligheid en gezondheid van het personeel te vrijwaren.

Duidelijke en ambitieuze doelstellingen

Voor zijn eigen werknemers streeft Luminus systematisch naar "nul ongevallen". In 2018 was het doel een frequentiegraad - van toepassing op het voltallige "personeel en onderaannemers" - te behalen van 1,5. Dat doel is 1,6 voor 2019 (ofwel maximum drie ongevallen met werkverlet), rekening houdend met het verwachte lagere aantal gewerkte uren.

In 2019 wil Luminus overschakelen van de OHSAS 18 001-certificering naar de ISO 45 001-certificering.

De processen

Sinds 2010 heeft Luminus een geïntegreerd beheersysteem voor gezondheid, veiligheid en milieu.

Voor alle werkplaatsen en de meeste professionele situaties werd een risicoanalyse uitgevoerd. Deze wordt regelmatig bijgewerkt. De oorzaken van elk ongeval of bijna ongeval worden minutieus geanalyseerd om herhaalde ongevallen te vermijden, om de materiële oorzaken te elimineren en de menselijke factoren te verminderen.

In de loop van 2016 werd een nieuwe fase ingeluid met de uitrol van een "Zero Harm"-beleid dat een stap verder gaat dan de "Nul ongevallen".

"Zero Harm", aldus Philip Volckaert, Directeur Health, Safety, Environment (HSE) & Real Estate Management, "betekent dat we ons inzetten om gezonde en veilige werkplekken te creëren zonder ongevallen, verwondingen of psychosociale incidenten en zonder materiële of milieuschade."

Het voorkomen van dodelijke ongevallen blijft een prioriteit. De medewerkers en onderaannemers worden hierrond gesensibiliseerd via de "10 Life-Saving Rules".

In 2018 werden "5 eenvoudige handelingen" vooropgesteld waarbij de nadruk wordt gelegd op de basisregels op het vlak van gedrag, nodig om de meest voorkomende ongevallen, zoals vallen of ongevallen op de werkvloer, te voorkomen.

Luminus gebruikt al vele jaren een reeks sleutelindicatoren die de prestaties op het vlak van veiligheid of onderliggende indicatoren (bijvoorbeeld aantal bijna ongevallen) rechtstreeks meten. Voor elke categorie indicatoren worden elk jaar streefdoelen vastgesteld.

De evolutie van deze indicatoren wordt maandelijks gemonitord en gecommuniceerd aan alle managementleden. "Het zijn de managers die de boodschap direct moeten overbrengen", aldus Philip Volckaert. "Dankzij die wekelijkse berichten rond veiligheid en de nodige opleidingen worden alle medewerkers en onderaannemers voortdurend bewust gemaakt van de uitdagingen op het vlak van veiligheid."

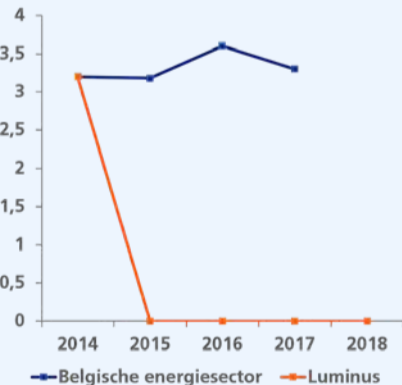
Luminus N.V. heeft sinds juni 2013 het OHSAS 18 001-certificaat. Deze certificering veronderstelt een continue verbetering en systematische rapportering van een aantal indicatoren.

De indicatoren

4 jaar zonder ongevallen met werkverlet

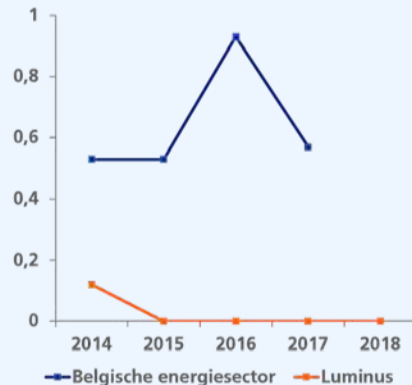
Frequentiegraad van ongevallen met werkverlet

De frequentiegraad is het aantal ongevallen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg, per miljoen gepresteerde uren.

Globale ernstgraad van ongevallen met werkverlet

De globale ernstgraad is het aantal "verloren" werkdagen als gevolg van arbeidsongevallen, per duizend gepresteerde uren.

Bron: Luminus.

In 2018 had Luminus geen arbeidsongevallen met werkverlet. De frequentiegraad en de ernstgraad zijn dus voor het vierde jaar op rij: 0. Ter vergelijking: in 2017 bedroeg de frequentiegraad in de Belgische energiesector 3,3 en de ernstgraad 0,57.

Bij de onderaannemers werden 2 ongevallen met werkverlet geregistreerd, wat resulteert in een frequentiegraad van 2,9 ten opzichte van 3,3 in 2017. Het eerste ongeval vond plaats op de bouwplaats van het windpark Geel Laakdal. De werknemer gleed uit op vers beton en twee betonnen blokken die hij droeg vielen op zijn hand. Het tweede ongeval vond plaats op de site van Seraing, een hamer viel er op het gezicht van de gebruiker. In totaal gaat het om 13 dagen werkverlet.

De globale frequentiegraad voor 2018 (werknemers + onderaannemers) bedraagt 1,1.

Daling opleidingsuren in veiligheid

In 2018 bedraagt het totaal aantal uren dat werd besteed aan veiligheid 5 502 uur (of een daling van 21,8%, ten opzichte van 2017).

Deze daling is te wijten aan het feit dat er in 2017 veel cursussen rond "recycling" moesten worden georganiseerd. Dit is met name het geval voor meer dan 600 uur in het teken van windenergie.

De daling is ook toe te schrijven aan het feit dat sommige cursussen via e-learning worden aangeboden, waardoor het aantal uren face-to-face learning daalt.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIJN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Meer weten over...

Veiligheid van installaties

Welzijn op het werk

Levenskwaliteit op het werk

Opvallende feiten

Nieuwe kantoren in Luik, "New Ways of Working" en energie-efficiëntie

De uitdagingen

Het welzijn op het werk heeft rechtstreeks invloed op de motivatie, de sfeer op het werk, de prestaties en het innovatievermogen van het personeel. Het is een belangrijk aandachtspunt geworden voor bedrijven die werknemers willen aantrekken die zich ten volle willen ontplooiën. Daarenboven zijn we ervan overtuigd dat tevreden medewerkers zorgen voor tevreden klanten.

De processen

Welzijn op het werk is een zeer breed begrip waarbij gekeken moet worden naar hygiëne, ergonomie, lichamelijke gezondheid (zie "gezondheid en veiligheid") en de mentale gezondheid van de werknemers.

Om de evolutie van het welzijn op alle sites te meten en aangepaste acties voor te stellen, doet Luminus een beroep op verschillende hulpmiddelen.

Zo meet Luminus jaarlijks de personeelstevredenheid, tonen de drie HR-managers dagelijks betrokkenheid op hun **respectievelijke** afdelingen en telt het bedrijf acht vertrouwenspersonen, een interne coach en een interne preventieadviseur psychosociale aspecten

Daarnaast is er ook een voortdurende sensibilisering rond gezondheid (fysiek en mentaal) en een individuele benadering bij de re-integratie na een langdurige ziekte

Het programma "Power2You" moedigt de werknemers aan om samen oplossingen te vinden en elkaar constructieve feedback te geven

Ben Aelbrecht, preventieadviseur psychosociale aspecten: "Iedereen feedback geven blijft een uitdaging. Het is nochtans door constructieve feedback te geven aan collega's en managers dat we het teamwerk sneller en dagelijks kunnen verbeteren en rekening kunnen houden met de meningen van iedereen."

Ten slotte blijft Luminus 'poositivisme' promoten (de drie 'o's' staan voor openheid, objectiviteit en optimisme). "Welzijn op het werk komt niet alleen van het management, iedereen werkt er samen aan", weet Ben. "Onze slogan is ook hier van toepassing: *Samen maken we het verschil!*"

De indicatoren

Personeelsbetrokkenheid blijft zeer hoog

De motivatie van het personeel is een van de indicatoren die het management van het bedrijf nauwgezet opvolgt. Deze wordt jaarlijks gemeten door een extern bedrijf.

De resultaten van het onderzoek van 2018 wijzen op een zeer lichte verbetering ten opzichte van vorig jaar, met een betrokkenheidsgraad van 79% - en een zeer significante toename van deze indicator op het niveau van de productieteams (+12 punten).

De participatiegraad aan dit intern onderzoek bedroeg 80%, een daling van 5 punten.

Na verspreiding van de resultaten worden deze in elke afdeling geanalyseerd om actieplannen op te stellen die zijn afgestemd op de specifieke behoeften van elk team.

Vertrouwenspersonen worden iets minder ingeschakeld

De vertrouwenspersonen, van wie de benoeming moet worden goedgekeurd door de sociale partners, spelen zowel een preventieve als een curatieve rol. Ze kunnen anoniem worden ingeschakeld op eenvoudig verzoek, zowel door de werknemers als door de managers, in geval van psychosociale problemen (geschillen, stress, pesten en geweld op het werk).

Sinds 2010 beschikt Luminus over een gediversifieerd netwerk, zowel wat geslacht als taal, hiërarchisch niveau als geografische lokalisatie betreft. Het huidige netwerk is veel groter in aantal dan door de wet wordt voorgeschreven (acht personen in plaats van één).

Via de verschillende interne informatiemiddelen wordt het personeel op regelmatige tijdstippen op de hoogte gebracht van de namen van de vertrouwenspersonen.

In 2018 daalde het beroep op het netwerk (-22%). Verschillende factoren hebben mogelijk bijgedragen aan deze daling: het project Power2You dat autonomie bevordert, thuiswerk mogelijk maakt en de open feedback onder collega's stimuleert; de toegenomen reactiviteit van de HR-managers en het actieplan dat voortvloeide uit de psychosociale risicoanalyse die in 2018 door de HSE-dienst werd uitgevoerd in Luik..

Er werd in 2018 geen enkele formele interventie-aanvraag ingediend bij de interne of externe psychosociale preventieadviseurs.

Er werd in 2018 geen enkele klacht ingediend bij de rechtelijke instanties.

Bron: Jaarverslag van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk.

Meer weten over...

Gezondheid en veiligheid

Competentieontwikkeling

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIJN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Nieuwe kantoren in Luik: energie-efficiëntie en new ways of activity based working

In januari 2018 verhuisden een honderdtal medewerkers van Luminus naar een energiezuinig gebouw op enkele kilometers van hun vorige kantoren. Een jaar later zijn de resultaten bevredigend, zowel wat de energie-efficiëntie als het welzijn van de werknemers betreft.

Toen de verkoopteams van de kantoren in Luik moesten verhuizen, maakte Luminus de keuze om een recent gerenoveerd, energiezuinig gebouw in te richten.

Om het gebouw te verwarmen, gebruikt men twee warmtepompen en een intelligent systeem voor het technisch beheer, waarmee zowel de verwarming, de ventilatie als de airconditioning in realtime kunnen worden beheerd en geoptimaliseerd. Dankzij de massaal aanwezige getinte ruiten (80% geblindeerd) en de jaloezieën is het mogelijk om de ruimtes koeler te houden bij warm weer en de problemen rond een slechte leesbaarheid van de schermen te verminderen.

In maart 2018 installeerde Dauvister, een van de dochterondernemingen van Luminus, 278 zonnepanelen op het dak. Ze produceerden 69 MWh, meer dan de helft van de energiebehoeften van het gebouw. De ondertekening van een injectiecontract met Luminus in juni stelde de eigenaar bovendien in staat om een deel van de geproduceerde elektriciteit door te verkopen.

Het gebouw is voorzien van automatische ledverlichting, geïnstalleerd door dochteronderneming Newelec, die ook instond voor de elektriciteits- en bekabelingswerken tijdens de inrichting van het gebouw.

In totaal kon door de energiebalans van 2018, 13.500 m³ aardgas worden bespaard in vergelijking met 2017, zonder een significante toename van het elektriciteitsverbruik. Dat is goed voor 35% minder CO₂-uitstoot tussen 2017 en 2018 (19 ton CO₂).

Deze nieuwe werkomgeving is het resultaat van het collectieve denkwerk van de medewerkers van Luminus, die de configuratie van hun kantoren wilden optimaliseren om teamwork en welzijn op het werk te bevorderen. Een van de bijzonderheden is de invoering van de 'flex-desk'-cultuur, die het personeel de kans geeft om hun werkplek te kiezen plekken, afhankelijk van de activiteit van het moment en de collega's waar ze mee samenwerken. Sommige ruimtes zijn afgestemd op individueel werk in stilte. Andere zijn dan weer geschikt voor vergaderingen met het voltallige team, of om te brainstormen met een kleinere groep.

Sommige bureaus kunnen worden versteld in de hoogte om rechtstaand te werken. Er zijn twee douches voor medewerkers die met de fiets naar het werk komen of tijdens de middag willen sporten. Het gebouw beschikt ook over een multifunctionele cafetaria die plaats biedt aan 60 tot 70 personen en waar informelere workshops kunnen worden georganiseerd, en een rustkamer waar de medewerkers gretig gebruik van maken. In die rustkamer heerst absolute stilte en is het warmer dan in de rest van het gebouw.

Kortom, de tevredenheid van het personeel is hier een feit. Het geluid dat werd veroorzaakt door de ventilatie kon begin 2019 worden verholpen.

De nieuwe lokalen gezien van binnenuit. Het valse plafond in hout bevordert een goede akoestiek op deze verdieping.

De ruiten van het gebouw (hier op de eerste verdieping) zijn voor 80% getint, wat problemen in verband met overmatige hitte in de zomer vermindert en de leesbaarheid van de schermen bevordert.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIEN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

Opleiding en ontwikkeling

Opvallende feiten

Een nieuwe managementambitie ontwikkeld in 2018

ATS: Techniek academie

Renowatt: integratieacties

De uitdaging

Onze onderneming moet niet alleen haar competenties in haar traditionele activiteiten onderhouden maar ook nieuwe competenties ontwikkelen binnen de toekomstgerichte- en groei domeinen van de onderneming. Dat veronderstelt de identificatie van de sleutelfuncties en -profielen, het aantrekken van nieuw talent en het motiveren en behouden van de meest performante werknemers.

De processen

Het huidige opleidingsbeleid bij Luminus is gebaseerd op de volgende concepten:

1. De intrinsieke motivatie van de medewerker is essentieel.
2. De leerbehoeften moeten worden bepaald door de verschillende afdelingen, teams en individuen.
3. Het leerproces impliceert de facto een lange termijn traject dat erop gericht is om zoveel mogelijk leerstof concreet toe te passen.
4. De leeroplossingen moeten gediversifieerd zijn (face-to-face cursussen, e-learning, MOOC's (Massive open online courses), mentorships, coachings, lezingen, ...) om tegemoet te komen aan de persoonlijke leervoorkeuren en om maximaal te kunnen profiteren van de efficiëntie van geïntegreerde leertrajecten (blended learning).

"Daarom heet dit beleid ook Power To Learn", aldus Stéphanie Bechet, Director People Engagement. "We willen onze medewerkers de sleutels van hun ontwikkeling geven en ze omvormen tot spelers die betrokken zijn bij hun eigen leertraject". Het learning & development proces kan als volgt worden omschreven:

- o De leider van elk team moet in het begin van het jaar met zijn team een collectieve denkoefening houden om de ambitie van het team voor het jaar te verduidelijken en deze ambitie te vertalen in specifieke collectieve en/of individuele leerbehoeften (toepassing Team Learning Canvas).
- o De leider en/of het individu neemt vervolgens contact op met de leerarchitect van de HR-afdeling. Die voert een grondige analyse uit om alle aspecten van de leertoepassing te begrijpen. De leerarchitect stelt vervolgens een leeroplossing voor, in lijn met de hierboven uiteenzette strategische concepten. Als men akkoord gaat met deze leeroplossing, gaat de leerarchitect over tot de praktische implementatiefase.

De indicatoren

Opleidingsuren omhoog

Opleidingsuren vergeleken met het totale aantal gewerkte uren (%)

Het aantal opleidingsuren per werknemer bedraagt 35 uur per jaar, een stijging van 16,7% in vergelijking met 2017. Drie opleidingsprogramma's mobiliseerden het personeel in het bijzonder in 2018: de evolutie van de informaticasystemen, het beheer van onbetaalde facturen en de nieuwe Leadership Ambition.

Bron: Sociale balansen 2016-2018.

Meer dan de helft van de vacatures intern ingevuld

Bij Luminus verschijnen de meeste vacatures gedurende twee weken op het intranet van de onderneming voordat ze buiten het bedrijf worden bekendgemaakt. De leidinggevende van een werknemer, die voor een vacature wordt geselecteerd, mag zich niet verzetten tegen deze selectie. Enkel overgangperiodes van maximaal drie maanden zijn bespreekbaar.

Dit beleid, alsmede het individuele opleidingsplan dat jaarlijks met de directe manager wordt besproken, draagt bij tot een hoge graad van interne promotie.

In 2018 werd 51% van de geplaatste vacatures ingevuld door interne bewegingen. 52 personen konden doorstromen na te hebben gesolliciteerd voor een vacature.

Internationale opportuniteiten: 7 kaderleden met een opdracht in het buitenland

Als filiaal van een internationale energiemarktleider kan Luminus zijn personeel carrièremogelijkheden buiten België aanbieden.

In 2018 hadden zeven kaderleden van Luminus een opdracht in het buitenland, als expat binnen de Groep EDF, met name in Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Thailand.

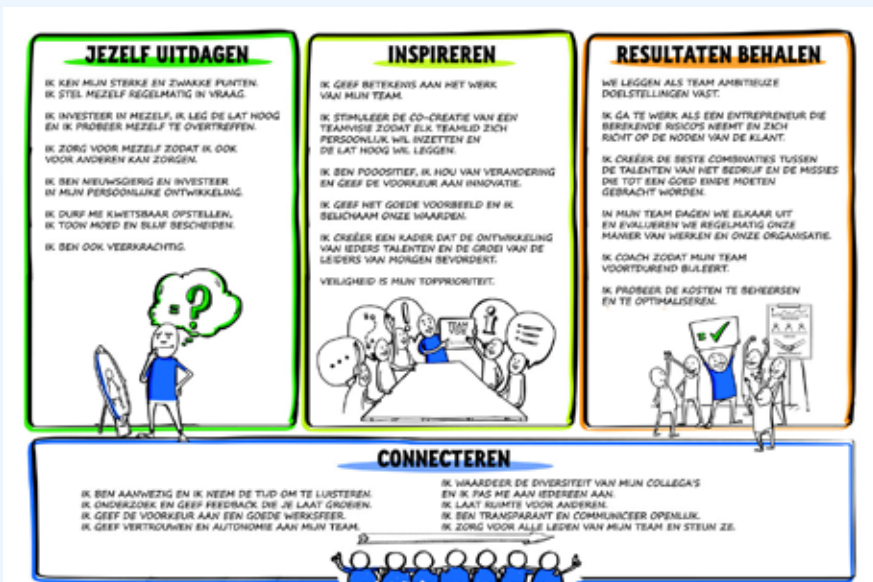
Eind december 2018 bedroeg het gemiddelde aantal expats die voor Luminus werkten 4 personen.

Opvallende feiten

Een nieuwe managementambitie ontwikkeld in 2018

Van februari tot mei 2018 werd een nieuwe ambitie uitgewerkt voor de leiders van Luminus.

Deze ambitie van Luminus is het resultaat van een creatieve samenwerking met het topmanagement van Luminus. Het leek vanzelfsprekend om het directiecomité en het Leadership Forum (een vijftigtal hogere kaderleden die rechtstreeks zijn verbonden met het directiecomité) te betrekken bij deze oefening, aangezien de uitvoering van significante stappen op het vlak van leadership onder andere inhoudt dat de leiders van Luminus de verschillende aspecten van deze ambitie uitdragen via hun dagelijkse professionele activiteiten.

Meer weten over...

Gezondheid en veiligheid

Diversiteit

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIJN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Jongeren warm maken voor technische beroepen: een initiatief ondersteund door ATS

Sinds september 2018 engageert ATS, de grootste dochteronderneming van Luminus, zich om de technische workshops te ondersteunen die Techniek Academie organiseert in Vlaanderen. Hiermee wil men kinderen warm maken voor wetenschap, technologie, techniek en wiskunde.

ATS, een dochteronderneming van Luminus, stelt al enkele jaren een gebrek aan interesse vast voor technische en technologische beroepen en een achteruitgang van de kwaliteit van het technisch onderwijs. Dat wordt vaak als een laatste redmiddel beschouwd, wanneer een kind niet slaagt voor het algemene onderwijs. Als gevolg hiervan worden bedrijven, op zoek naar technisch talent, geconfronteerd met personeel dat niet altijd voldoende gemotiveerd en opgeleid is.

Daarom besliste ATS om samen te werken met Techniek Academie, een vereniging die workshops organiseert in de gemeenten van Oost- en West-Vlaanderen. Jongeren van 10 tot 12 jaar kunnen er deelnemen aan verschillende technische projecten. Dankzij deze workshops raken ze vertrouwd met de verschillende beroepen en materialen, en leren ze omgaan met technologische hulpmiddelen.

Tweemaal per jaar wordt een participatief bezoek georganiseerd in een bedrijf in de gemeente. In november 2018 kreeg de site in Kruishoutem bezoek van een groep uit Zulte. Tijdens die namiddag kregen twintig jongeren een vereenvoudigde uitleg over de werking van een elektrisch paneel en konden ze ongeveer een half uur werken met een aantal collega's aan specifieke projecten. De jongeren waren enthousiast. "Wij hopen dat bepaalde jongeren zullen worden aangemoedigd om direct voor het technisch onderwijs te kiezen", aldus Lies Decock, marketing manager.

Tussen april en mei 2019 is een tweede bezoek gepland. In totaal werden 134 groepen, bestaande uit een twintigtal jongeren en verdeeld over de twee periodes, ingeschreven voor het jaar 2018-2019 in bijna 80 gemeenten in Oost- en West-Vlaanderen.

Participatief bezoek aan de site van Kruishoutem als onderdeel van de Techniek Academie: jongeren maken kennis met technische beroepen in de praktijk.

ATS biedt ook een specifieke opleiding aan voor nieuwe medewerkers die pas zijn afgestudeerd van de technische middelbare scholen. Twee weken lang worden de jongeren vertrouwd gemaakt met de werktuigen en werkwijzen van ATS, vooral op het vlak van veiligheid.

Terug naar "Opleiding & ontwikkeling"

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIJN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Integratie in het beroepsleven van zes stagiairs in het kader van het Renowatt*-project

In 2018 werden zes stagiairs opgeleid binnen de energierenovatieprojecten die Luminus Solutions heeft uitgevoerd in opdracht van de provincie Luik.

Krachtens artikel 40 van de wet inzake overheidsopdrachten moeten er professionele integratieprojecten worden opgezet op bepaalde werven, als onderdeel van het Renowatt-project, uitgevoerd door Luminus Solutions, het energieefficiëntie-filiaal van Luminus, in opdracht van de provincie Luik.

Zo werden in 2018 zes stagiairs opgeleid op de werven van de polytechnische scholen van Hoei, Waremme en Seraing.

Via Forem konden twee werkzoekenden, met basisvaardigheden in schrijnwerk, zich op de werf van Hoei bekwamen in het vervangen van het raamwerk. In 2018 volgden ze elk 420 opleidingsuren ten opzichte van de 400 uren die initieel waren voorzien. Hun opleiding gaat verder in 2019.

Op de werf van Waremme startten twee stagiairs, van 19 jaar oud, die op zoek waren naar een opleiding via het werk. Hun opleiding tot schrijnwerker begon in 2018 en gaat door in 2019. In 2018 werkte elk van de stagiairs 192 uur op een voorzien totaal van 400 uur.

Op de werf van Seraing werkten de twee stagiaires bijna 1 000 uur. Ze werden na de stage aangeworven door de onderaannemer die hen opleidde.

*Renowatt biedt via een centraal loket ondersteuning aan lokale overheden om de energieprestatiecontracten van publieke gebouwen te realiseren, op initiatief van GRE-Liège.

Vervanging van het raamwerk als onderdeel van het energieprestatiecontract ondertekend met Renowatt in 2016.

Een van de gerenoveerde gevels van de polytechnische school van de provincie Luik in Hoei, als onderdeel van het Renowatt-project.

[Terug naar "Opleiding & ontwikkeling"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIJN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Diversiteit

Opvallende feiten

Young starters programma

Werken na 65

De uitdagingen

De diversiteit van het personeel, in al zijn vormen (competenties, ervaring, leeftijd, geslacht, cultuur enz.) is een bron van innovatie en zorgt ervoor dat we ons beter kunnen aanpassen aan de verwachtingen van de klanten. Het blijft ook een aandachtspunt om teamwork te begunstigen.

Het kader

Luminus beschouwt diversiteit op de werkvloer als een verrijkende factor die innovatie en aanpassing aan de verwachtingen van de klant bevordert. Het collectieve succes, "all together", is zelfs een van de drie fundamentele waarden van de onderneming, samen met "customer first" en "entrepreneurship".

De interne Gedragscode is gebaseerd op de bepalingen van de wet van 10 mei 2007, waarin discriminatie wordt verboden op basis van leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, vermogen, religieuze of filosofische overtuiging, lidmaatschap van een politieke partij of vakbond, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap, een lichamelijke of genetische eigenschap of sociale afkomst. Verschillende indicatoren worden opgevolgd om bepaalde acties desgevallend beter aan te passen aan de doelgroepen in kwestie.

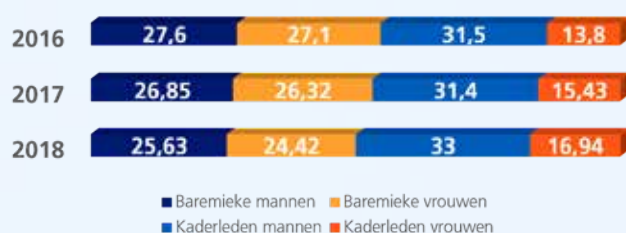
De indicatoren

Genderverdeling van het personeel: 9,8% meer vrouwelijke kaderleden

De vrouwen vertegenwoordigen 41% van het personeel van Luminus, een cijfer dat significant hoger ligt dan het gemiddelde van de actoren in de energiesector (rond de 25%). Het aantal vrouwelijke kaderleden stijgt (9,8%). 34% van de kaderleden is een vrouw.

In 2018 bereikte de verhouding van kaderleden 49,9% van het totale personeel, m.a.w. een stijging van 7%.

Genderverdeling van het personeel (%)

Bron: Luminus.

93% neemt vaderschapsverlof op

In 2018 kwamen 38 medewerkers in aanmerking voor het vaderschapsverlof.

Een zeer grote meerderheid (93%) maakte gebruik van het volledige vaderschapsverlof (10 dagen) dat is toegestaan door de wet, net zoals in 2017 (96%). De lichte daling ten opzichte van 2017 is te wijten aan het feit dat drie medewerkers op 31 december 2018 niet alle beschikbare uren hadden opgenomen.

Personen met een beperking

Luminus stelt twee personen tewerk van wie de handicap een aanpassing van de arbeidsomstandigheden vereist.

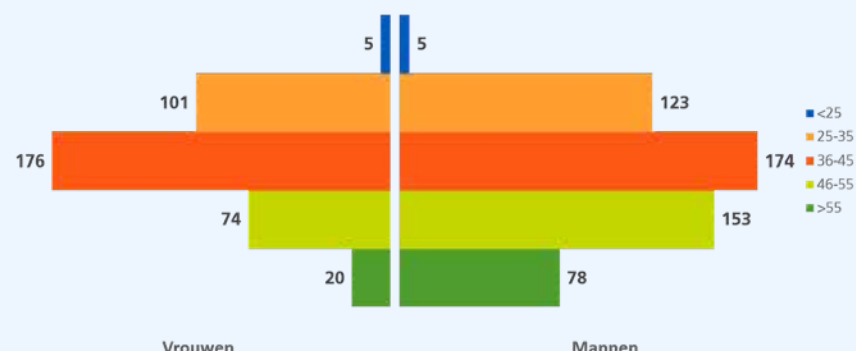
Naast erkende handicaps kunnen individuele maatregelen worden getroffen voor elke persoon die specifieke problemen heeft (configuratie van het kantoor, type voertuig enz.).

Tien nationaliteiten

Op 31 december 2018 waren er in het bedrijf tien nationaliteiten vertegenwoordigd (naast expats).

De werknemers met een Belgische nationaliteit vertegenwoordigen 95% van het totaal. Fransen, Italianen en Nederlanders maken 3,8% uit van het totale personeelsbestand.

Leeftijdspiramide

Bron: Luminus.

De evolutie van het personeel naar leeftijd toont een stijging aan in alle categorieën vanaf 36 jaar ten opzichte van 2017, behalve voor de mannen van 46 tot 55 jaar (-5,6%).

De stijging betreft voornamelijk de vrouwen (stijging tussen 6 en 33%, van 36 tot meer dan 55 jaar).

De daling van de jongste werknemerscategorieën hangt samen met de daling van de aanwervingen.

Meer weten over...

Welzijn op het werk

Ethiek en naleving

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIJN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Zes "Young Starters" met zeer gevarieerde profielen

Om de twee jaar werft Luminus zes jonge afgestudeerden aan in het kader van het programma "Young Starters". Een uitgelezen kans voor deze jongeren om het bedrijf op een unieke manier te leren kennen: ze brengen acht maanden door in drie verschillende afdelingen van het bedrijf. Nathalie verzamelde de getuigenissen van haar collega's.

Eind december 2018 werkten deze jonge afgestudeerden voor de afdelingen Production, Finance, Services B2B, Corporate Affairs, IT en Retail.

"Zo vroeg in de loopbaan een zo uiteenlopend takenpakket krijgen is een privilege dat maar weinig jonge afgestudeerden in de energiesector genieten", verklaart Stéphanie Bechet, Director People Engagement. Het zeer specifieke aanwervingsproces voldeed aan de eis.

Het team van de zes jonge afgestudeerden die in september 2018 zijn aangeworven.

Tijdens een eerste interview polsten de recruiters naar volgende Luminus kernwaarden bij de kandidaten: customer first, entrepreneurship en all together. Stap 2 in de selectie was een out-of-class seminarie. 32 jonge mannen en vrouwen met een zeer verschillende achtergrond leerden elkaar kennen en werkten samen aan een aantal concrete uitdagingen.

Vervolgens werden zes kandidaten geselecteerd door een heterogene jury, samengesteld uit mannen en vrouwen, allemaal Luminus medewerkers : directeurs, lokale managers, recruiters, voormalige deelnemers van het Young Starters-programma, enz.

Op 3 september 2018 startten Bram, Capucine, Filip, Ina, Nathalie en Viktor hun avontuur. Ze verspreidden zich binnen de ganse organisatie.

Bram zette zijn kennis als ingenieur elektromechanica in bij de afdeling Production. Naast deelname aan verschillende windprojecten kon hij ook een bijdrage leveren aan een project om extra productiecapaciteit te implementeren, in het licht van de gespannen situatie op het Belgische netwerk aan het einde van 2018.

Capucine demonstreerde de vaardigheden die ze tijdens haar studies internationaal management had verworven niet alleen binnen de afdeling Finance, maar ook door te spreken voor een publiek van 500 mensen tijdens de Solvay Business Game.

Met een opleiding handelsingenieur achter de kiezen bleek Filip zeer succesvol als prijzenalist op de afdeling Retail, waar hij werkte aan de prijsstelling van de groene producten van Luminus.

Het bijzondere profiel van Ina, een bio-ingenieur met een masterdiploma management aan de Vlerick School, stelde haar in staat om haar expertise te tonen in regelgevende aspecten aangaande biogas. Ze ging ook naar het hoofdkantoor van EDF in Parijs om de waterstofstrategie van de EDF-groep te bespreken.

Op de IT-afdeling kon Nathalie dan weer deelnemen aan het vernieuwingsproject voor het data center. Dankzij haar opleiding energie-ingenieur raakte ze snel vertrouwd met de informaticaterminologie. Bovendien kreeg ze de kans om 10% van haar tijd te werken voor de afdeling Optimalisatie.

Als pas afgestudeerd ingenieur elektromechanica kan Viktor een bijdrage leveren tot de ontwikkeling en de verkoop van een volledig gamma energie-oplossingen binnen de afdeling B2B-diensten, zoals zonnepanelen, warmtekrachtkoppelingssystemen, automatisering van verwarming en ventilatie enz. Zo komt hij dagelijks in contact met bedrijven van diverse omvang.

De zes jonge afgestudeerden werken niet direct samen, maar ze hebben een hechte vriendschapsband gesmeed. Van de zes talen die ze delen (Nederlands, Frans, Engels, Duits, Spaans en Italiaans) zijn er drie moedertalen (Frans, Nederlands en Engels). Maar dat weerhoudt hen er niet van elkaar te vertellen wat er gebeurt in hun professionele leven en hun respectievelijke afdelingen. Die informatie delen is al meer dan eens een professioneel voordeel gebleken.

Onlangs kregen de jonge afgestudeerden de kans om de strategische "case" voor de Solvay Business Game voor te bereiden. Ze werkten nauw samen en wisten zeer goede resultaten te behalen. Viktor verwoordt het zo: "Ik sta er echt van versteld hoe goed we het met elkaar kunnen vinden, ook al zijn we zo fundamenteel anders. Te gek vind ik dat!"

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIJN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

**LUMINUS CSR REPORT,
2018**

Contact: csr@luminus.be.

Valorisatie en overdracht van ervaring

In juni 2018 vierden Arlette Frederic en André Bonjean allebei hun 65ste verjaardag. Maar op 31 december werkten ze nog voor Luminus. Waarom? Hoe?

De Belgische wet staat werknemers ouder dan 65 toe om hun beroepsactiviteit voort te zetten na de leeftijd van het pensioen, zonder speciale voorwaarden. Als zij dat wensen en de werkgever er baat bij heeft uiteraard.

In het geval van Arlette, Senior Customer Operations Manager, maakten organisatorische wijzigingen bij de B2B-afdeling, die zich moet aanpassen aan een steeds veeleisendere markt, het moeilijk om haar opvolging te verzekeren. Aangezien ze in goede gezondheid verkeert en zeer betrokken is bij de kwaliteit van de dienstverlening aan de klanten, wilde Arlette voor Luminus blijven werken totdat haar opvolger kon worden benoemd. Dit gebeurde op 1 november. Arlette kon dus vóór en na deze benoeming overleggen met haar opvolger om zijn taak te vergemakkelijken, gezien de omvang van de budgetten en de grootte van de te ondersteunen teams.

In het geval van André, Contract Manager bij de afdeling Information Technology, was de ervaringsoverdracht nog niet voltooid op 31 december, omdat er op korte of middellange termijn intern nog geen opvolger kon worden geïdentificeerd. In november werd dus een vacature Senior Contract Manager opgesteld. Het doel is de externe aanwerving snel te kunnen realiseren, opdat André zich kan bezighouden met nieuwe, nog complexere contracten, en ondertussen zijn opvolger kan opleiden. Zijn doel: over 2 of 3 jaar vertrekken, als alles goed gaat, want zijn gezondheid is goed en het werk blijftboeiend.

Twee gelukkige mensen dus? Arlette en Alain hebben allebei het gevoel dat ze nooit zijn gediscrimineerd om hun leeftijd, noch door het management, noch door hun collega's. Integendeel... behalve misschien vanuit het oogpunt van het administratief beheer, dat nog wat "jong" aandoet vanwege hun specifieke situatie!

In 2018 moedigde Luminus twee kaderleden aan om te blijven doorwerken na de pensioenleeftijd. Een première in de geschiedenis van het bedrijf. Links, Daniel. Rechts, Arlette met een jongere collega.

[Terug naar "Diversiteit"](#)

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIJN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Solidariteit: enkele hoogtepunten

Luminus Energy Challenge: een geïsoleerd dak met zonnepanelen voor de school van Sugny

Als winnaar van de tweede wedstrijd voor scholen, georganiseerd door Luminus, mocht de gemeentelijke basisschool van Sugny kiezen uit het brede aanbod aan energie-efficiënte oplossingen, ter waarde van 20 000 euro. Er konden zonnepanelen worden geplaatst op een gerenoveerd en geïsoleerd dak.

In 2018 organiseerde Luminus opnieuw een wedstrijd voor basisscholen in België. Met de Energy Challenge wil Luminus de toekomstige generaties op een leuke manier bewust maken van energie-efficiëntie en kinderen aanmoedigen om energie te besparen en zo hun ecologische voetafdruk te verkleinen. De winnende school mocht een keuze maken uit een gamma energie-efficiënte oplossingen ter waarde van 20 000 euro.

Tussen 26 februari 2018 en 12 maart 2018 schreven een honderdtal scholen zich in voor de Luminus Energy Challenge. De leerlingen moesten quizvragen rond energie beantwoorden en een project bedenken waarmee de school hun ecologische voetafdruk kon verminderen. De gemeentelijke basisschool van Sugny, in de provincie Namen, wist zich te onderscheiden van de anderen en was de grote winnaar. Ze koos ervoor om 18 zonnepanelen te laten plaatsen door Dauvister, dochteronderneming van Luminus, voor een vermogen van 5 400 Wc. De geschatte energieproductie voor de eerste 25 jaar is 4 860 kWh/jaar.

Marleen Nijsten, director marketing, licht toe: "We hebben dit nochtans kleine schooltje gekozen als winnaar omdat de leerlingen en hun lerares, mevrouw Dury, een sensibiliseringscampagne hebben opgezet voor het dorp. Ze zijn de straat opgetrokken en naar het gemeentehuis gegaan. Het is het project in zijn geheel dat we wilden bekronen."

De gemeentelijke basisschool van Sugny profiteert van een zonnepaneleninstallatie met een vermogen van 5 400 Wc dankzij de wedstrijd georganiseerd door Luminus.

Vrijwilligerswerk: 61 kandidaten voor De Warmste week en de Nostalgie Magic Tour

Eenzestig medewerkers van Luminus stelden zich kandidaat om verenigingen gedurende een dag te helpen, waarvan een halve dag gefinancierd door Luminus.

In december 2018 nam Luminus deel aan twee evenementen voor het goede doel: "De Warmste Week" in Vlaanderen en de "Nostalgie Magic Tour" in Wallonië. Luminus moedigde zijn personeel aan om een dag te wijden aan deze goede doelen. Voor elke vrijwilliger die zich opgaf om hier een halve dag verlof aan te besteden, nam het bedrijf de andere halve dag ten laste.

De Warmste Week stelde een reeks liefdadigheidsacties voor waarvoor eenieder zich kon inzetten. Meer dan 60 verenigingen die deelnamen aan De Warmste Week dienden verzoeken in. Uiteindelijk kon het in 50% van de gevallen worden geregeld om de agenda's van de medewerkers te laten samenvallen met de verzoeken van 13 verschillende verenigingen.

De Nostalgie Magic Tour wilde zoveel mogelijk speelgoed voor kansarme kinderen inzamelen om ook hen een aangename kerstperiode te bezorgen en om zoveel mogelijk gebruikte batterijen te recyclen. In totaal werden 18 000 stukken speelgoed ingezameld ten voordele van de vereniging Arc-en-Ciel en verdeeld onder de kinderen.

Ook kwalitatief was het een groot succes en waren de meeste deelnemers enthousiast over de prettige ervaring. Voor herhaling vatbaar!

De medewerkers van Luminus zamelden zoveel mogelijk speelgoed in voor de Nostalgie Magic Tour.

De Warmste Week in beeld

Video gemaakt tijdens de Warmste Week in december 2018.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEIVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

PERSONEEL

GEZONDHEID EN VEILIGHEID

WELZIJN OP HET WERK

-- Nieuwe Kantoren in Luik

OPLEIDING & ONTWIKKELING

-- ATS : Techniek Academie

-- Integratieacties

DIVERSITEIT

-- Young Starters programma

-- Werken na 65

SOLIDARITEIT

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT, 2018

Contact: csr@luminus.be.

Meer weten over...

Competentieontwikkeling

Opvallende feiten

GRI-index van de inhoud van dit rapport

Dit online rapport is opgesteld in overeenstemming met de "essentiële criteria"-opties uit de richtlijnen van de GRI-normen (Global Reporting Initiative) van 2016. Dit rapport voldoet aan alle vereisten met betrekking tot deze opties.

GRI Standards index NL 2018.pdf
Adobe Acrobat Document [183.8 KB]

Download

GRI-rapport om rekening te houden met de verwachtingen van de stakeholders

We hebben ons eerste rapport in overeenstemming met de aanbevelingen van het GRI-initiatief (Global Reporting Initiative) gepubliceerd in 2015. Deze veeleisende norm veronderstelt dat:

- over de behandelde onderwerpen in dialoog werd gegaan met de stakeholders, zoals beschreven in het rapport (cfr. het hoofdstuk "Stakeholders" van dit online rapport)
- elk thema dat door de stakeholders als een prioriteit wordt beschouwd, rigoureuus wordt behandeld: beschrijving van de uitdagingen, en -interne processen, publicatie van stabiele kernindicatoren, rapportage van de evolutie van de resultaten, bij voorkeur over drie jaar
- elke indicator, indien mogelijk en relevant, kan worden vergeleken met de resultaten van de sector.

De jaarlijkse publicatie van dit rapport draagt ertoe bij dat onze maatschappelijke prestaties als "uitzonderlijk" worden beoordeeld, met een score van 85/100 in 2017 en ook in 2018, volgens EcoVadis.

Tot op heden blijft Luminus de enige speler op de Belgische energiemarkt die blijf geeft van een dergelijke transparantie.

Meer weten over de verwachtingen van onze stakeholders

Wijzigingen in het rapport van 2018

In september 2018 besloot Luminus om deel te nemen aan het "Generation T Challenge" - initiatief van duurzaamheidsnetwerk The Shift en jongerenorganisatie Act4Change. Het doel van dit initiatief is jongeren te selecteren die zeer betrokken zijn bij de energietransitie om de strategie van het bedrijf en de duurzaamheidsverslaggeving te "challengen". Vier jonge pioniers kregen zo de kans om in dialoog te treden met Grégoire Dallemagne en Pascale-Marie Barriquand en hun voorstellen voor verandering te lanceren.

Dankzij deze feedback, en de feedback van de jury van de wedstrijd voor het beste Belgische duurzaamheidsrapport van 2017, kon het rapport op verschillende punten worden verbeterd. Het ging voornamelijk om toevoegingen en aanvullende informatie.

Wat de inhoud betreft, werd er een subrubriek "grote trends" toegevoegd aan het hoofdstuk "Context en effecten". Deze grote trends werden immers al gedetailleerd besproken bij het uitzetten van de strategie, omdat ze het transformatieplan van het bedrijf rechtstreeks beïnvloeden. Er is voortaan dus een externe versie beschikbaar voor iedereen. Dit hoofdstuk "Context en effecten" is ook veel gedetailleerder, zowel wat de specifieke kenmerken van de markt als de opvallende feiten van het jaar betreft.

Aan de andere kant was het gezien de vertrouwelijkheid van deze gegevens in een sterk concurrerende markt niet mogelijk om de aanbeveling van de jongeren te volgen met betrekking tot de publicatie van specifieke vijfjarige doelstellingen, behalve voor de windactiva.

Op het gebied van de navigatie zijn enkele wijzigingen aangebracht om de structuur te vereenvoudigen:

- de subrubriek "Energieprijzen", tot voor kort terug te vinden in het hoofdstuk Klanttevredenheid, is verplaatst naar het deel "Context en effecten" aangezien Luminus weinig controle heeft op de evolutie van het prijsniveau;
- de subrubriek "Handelspraktijken" van het hoofdstuk Ethiek wordt voortaan weergegeven in het hoofdstuk Klanten, net voor twee andere subrubrieken, "Kwaliteit dienstverlening" en "Kwetsbare klanten" – deze hergroepering geeft een overzicht van de interactie met de klant, van de verkoop tot en met betalingsmoeilijkheden;
- vanuit dezelfde optiek is alles wat ressorteerde onder verkleinen van het verbruik of de ecologische voetafdruk, zowel voor residentiële klanten als voor bedrijven, samengevoegd in een nieuwe subrubriek van het hoofdstuk Klanten, onder de titel "Energieoplossingen"; deze subrubriek bundelt dus de inhoud van de twee subrubrieken die vroeger "verbruik van de residentiële klanten" en "energie-efficiëntie van de bedrijven" heetten.

Qua vorm stelden de jongeren van Generation T voor om in het verlengde van de inhoud van het rapport meer foto's en video's te gebruiken. Deze opmerking is ter harte genomen op het niveau van de subrubrieken, waar de opvallende feiten nu in het begin van de pagina staan, met telkens foto's ter ondersteuning waar dat mogelijk is.

De jury van het beste Belgische rapport stelde ook voor om, naast de website, een pdf-versie van het rapport aan te bieden. Deze suggestie resulteerde in het aanmaken van twee aparte pdf-documenten, die ongeveer 60% van de inhoud van het rapport hernemen. Het eerste is gewijd aan de "opvallende verwezenlijkingen van 2018", het tweede bevat alle indicatoren.

Met dank aan

Veel mensen hebben direct of indirect bijgedragen aan dit online rapport. Naast de in het rapport genoemde, is hier een niet-limitatieve lijst:

Jenny Achten | Ben Aelbrecht | Marc Beckers | Stéphanie Bechet | Laurent Bellam | Halida Benâiche | Charles Bernardi | Lionel Bilterest | Iris Blanckaert | André Bonjean | Brice Bourget | Erwin Bovyn | Thibaut Brac de la Perrière | Sacha Breyer | Bruno Brusselmans | Annemie Buggenhout | Agnès Butterlin | Kris Callebaut | Kevin Castillo | Frederic Cattareggia | Stijn Ceulen | Laïla Chafaqi | Stefan Cludts | Christian Collin | Eliane Corbeel | Dominique Corbiaux | Hilde Creemers | Erwin Daelman | Katleen Daems | Chantal Dalimier | Michael Dasnois | Geoffroy Dauby | Stéphane Davuister | Sabine D'haen | Nico De Bie | Lies Decock | Pierre de Firmas de Périès | Isar del Rio Prinsmel | Kevin De Muynck | Michèle De Pauw | Amandine Delalieux | Benoît Delière | Frédéric Demaret | Jo Demol | Philippe Deschamps | Quentin de Schrevel | Daisy de Selliers | François Desmaré | Elis Devalze | Lode Devlieghere | Niels Dewil | Johan Dierick | Bart Di Fiore | Marlies Eyckmans | Sébastien Farinotti | Stéphanie Fouarge | Arlette Frederic | Marc Francken | Jerome Gevaert | Anne Grandjean | Olivier Gréday | Kris Hackars | Stéphane Hacquin | Robby Hanssen | Christophe Heijmans | Gitte Heirman | Corentin Hericher | Wouter Holbrecht | Xavier Humblet | Pablo Izquierdo | Thomas Jacobs | Roland Janssens | Pierre-Anne Jacqmain | Hervé Joachim | Nathalie Jorand | Maxime Kelder | Xavier Leblanc | Aurélien Leduc | Gaetan Leemans | Laetitia Lemoine | Geert Leppens | Jessica Lequeux | Xavier Leroy | Isabelle Liebens | Evie Lodewijckx | Giuseppe Luca | Geert Maes | David Marciniak | Emmanuel Masquelier | Benoît Mercenier | Christophe Mestdagt | Gregory Michiels | Greet Moerman | Martine Moreau | Antonio Murillo Calvo | Kristof Nauts | Catherine Naveau | André Neugroschl | Tarek Nemsy | Marleen Nijsten | Pierre Nihant | Raoul Nihant | Xavier Pascolini | Grégoire Peeters | Eric Perdu | Alice Pereira | Filip Peperstraete | Nathalie Petit | Alexandra Pirnay | Tineke Pieyns | Sofie Pletinckx | Marc Raepsaet | Abdelali Ramdani | Umberto Ranalli | Christophe Raquet | Bart Remmerie | Delphine Renonnet | Peggy Rentmeesters | Eva Reviere | Patrick Robijns | Christian Robin | Moreno Roelandt | Simon Roussel | Alessandro Russo | Didier Salmon | Koen Schaille | Frank Schoonacker | Jan Schoupe | Filip Schouteet | Frederik Simoens | Annick Smette | Brecht Snoeks | Yannick Soares Almeida | Bram Stepman | Alexis Stoffels | Bart Swings | Pierre Theunissen | Jean-François Tock | Frederik Vael | Steven Van Caneghem | Pieterjan Van Den Bosch | Bart Van Herck | Jan Van Peteghem | Kelly Van Reeth | Mariëlle Vande Lanotte | Astrid Van Der Donck | Stijn Vanderlooy | Sven Vandevenne | Veerle Vandevorst | Toon Vandeweyer | Jimmy Van Guyse | Hans Vanquathem | Véronique Vansteelandt | An Van Waes | Patrick Verhasselt | Tom Verheyen | Koen Verhoeven | Aude de Villenfagne | Dimitrios Voidanidis | Philip Volckaert | Yves Warnant | Malou Wezemael | Marine Zimmermann.

Hoofredacteur: Pascale-Marie Barriquand, Head of Corporate Social Responsibility.

Mederedacteurs: Nathalie Beken, Juliette Mabardi, Daisy de Selliers.

Foto's

Cover: Luminus.

Opvallende feiten: Luminus, Barbara Brixhe, Martin Dellicour, Olivier Anbergen.

Bestuurorganen: Martin Dellicour, Olivier Anbergen.

Stakeholders: Luminus, Grégoire Dallemagne.

Energieoplossingen: Barbara Brixhe voor Luminus solutions, Luminus, Olivier Anbergen, Vanparijs Engineers, Evi Raemaekers, bpost.

Continuïteit van de levering: Luminus, Eric Decock pour ATS.

Hernieuwbare energie: Abdelali Ramdani, Luminus, Wapicet.

CO2-voetafdruk: Erwin Daelman, Eric Perdu, Christophe Mestdagt, Luminus.

Veiligheid van de installaties: Abdelali Ramdani.

Bescherming van de ecosystemen: Faune et biotopes, Pierre Theunissen, Luminus,

Martin Dellicour, Antonio Murillo Calvo.

Welzijn op het werk: I love light sprl.

Opleiding en ontwikkeling: Barbara Brixhe pour Luminus solutions.

Diversiteit: Luminus, I love light sprl.

Solidariteit: Luminus.

OPVALLENDE FEITEN

KERNCIJFERS

BESTUURSORGANEN

CONTEXT EN EFFECTEN

STAKEHOLDERS

VERBINTENISSEN 2030

-- 16 GRI-thema's --

ETHIEK EN NALEVING

KLANTEN

INNOVATIE

MILIEU

FINANCIËLE RESULTATEN

HUMAN RESOURCES

Rapport & GRI-INDEX

LUMINUS CSR REPORT,
2018

Contact: csr@luminus.be.

Meer weten over...

Materialiteitsmatrix

Opvallende feiten